

ВЕЛИКА СРБИЈА

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ
БЕСПЛАТАН ПРИМЕРАК

БЕОГРАД, ОКТОБАР 1997.
ГОДИНА VIII, БРОЈ 433

МИ ДОЛАЗИМО!

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА

ЗА ВЛАСТ ПОШТЕНИХ ЛЈУДИ!

ВЕЛИКА СРБИЈА

Београд
Француска 31

НОВИНЕ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Оснивач и издавач:
др Војислав Шешељ

Главни и одговорни уредник:
Синиша Аксентијевић

Заменик главног
и одговорног уредника:
Душан Весић

Помоћник главног
и одговорног уредника:
Дмитриј Јанковић

Редакција:

Рајко Горановић, Момир Марковић,
Мирослав Васиљевић,
Наташа Јовановић,
Јадранка Шешељ, Дејан Анђус,
Александар Вучић, Рајко Бурђевић,
Коста Димитријевић,
Драгољуб Стаменковић

Председник Издавачког савета:
др Ђорђе Николић

Потпредседник Издавачког савета:
Петар Димовић

Издавачки савет:

Томислав Николић, Маја Гојковић,
Ранко Вујић, Драган Тодоровић,
Ратко Горди, др Никола Поплашен,
Стево Драгишић, Зоран Красић,
Милован Радовановић,
Јоргованка Табаковић,
Ратко Марчевић, Владимир Башкот

Секретар редакције:
Љиљана Миљковић

Шеф дистрибуције:
Зоран Дражиловић

Технички уредник
и компјутерски прелом:
Северин Поповић

Лектор:
Ивана Борац

Штампа:
НИП "АБЦ-ГРАФИКА" д.д.
Влајковићева 8, 11000 Београд

Карикатуре:
Синиша Аксентијевић

Тираж:
20.000

Редакција прима пошту на адресу:
"Велика Србија" Француска 31,
11000 Београд

Рукописи се не враћају

Новине "Велика Србија" уписане су у
Регистар средстава јавног информиса-
ња Министарства за информације под
бројем 1104. од 5. јуна 1991. године.

Министарство за информације Репу-
блике Србије 19. августа 1991. године
дало је мишљење број 413-01-551/91-01
да се "Велика Србија" сматра произво-
дом из Тарифног броја 8, став 1. тачка 1
алинеје 10. за чији промет се плаћа
основни порез по стопи од 3%.

СРПСКА РАДИКАЛНА СТРАНКА

ЗАОКРУЖИТЕ БРОЈ

2

У ОВОМ БРОЈУ

Др Војислав Шешељ на РТС: ЗА ВЛАСТ ПОШТЕНИХ ЉУДИ	2
Александар Вучић о др Шешељу на БК телевизији: ДОБАР ДОМАЋИН У ЗЕМЉИ ВРЕДНИХ ЉУДИ	12
РЕЗУЛТАТИ ИЗБОРА ЗА ПРЕДСЕДНИКА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ	17
РЕЗУЛТАТИ ИЗБОРА ЗА ПОСЛАНИКЕ У НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ	18
ЧЕСТИТКЕ ДР ВОЈИСЛАВУ ШЕШЕЉУ ЗА УСПЕХ НА ПРЕДСЕДНИЧКИМ ИЗБОРИМА У СРБИЈИ	19
Др Војислав Шешељ на БК телевизији: ВРЕМЕ ЈЕ ЗА ПОБЕДУ	25
У ишчекивању првих изборних резултата НОЋ СЛАВЉА СРПСКИХ РАДИКАЛА Привреда и избори у Србији: ПРИВРЕДНИ ЧАРДАК НИ НА НЕБУ НИ НА ЗЕМЉИ	35
Постизборне рачунице: ШТО ЈЕС' - ЈЕС'	38
Из интервјуа др Војислава Шешеља: СРПСКИ НАРОД ЈЕ ПОЛИТИЧКИ ЗРЕО Махинације Социјалистичке партије Србије: ИЗБОРНИ БАНДИТИЗАМ НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ	40
Лични став: ДР ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ PRO ET CONTRE Српски радикали на досадашњим изборима (1990-1996)	42
ПО ВОЉИ НАРОДА ПРЕЛИМИНАРНИ РЕЗУЛТАТИ У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ	46
Избори у Републици Српској: КОРАК ПО КОРАК	51
Београдске палате које је срушила некултура: ШТА ЈЕ СА ЛЕГАТОМ АКАДЕМИКА ДЕРОКА	52
	58
	59
	61

ПРЕДСТАВЉАЊЕ ПРЕДСЕДНИЧКОГ КАНДИДАТА СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ ДР ВОЈИСЛАВА ШЕШЕЉА НА РАДИО ТЕЛЕВИЗИЈИ СРБИЈЕ

ЗА ВЛАСТ ПОШТЕНИХ ЉУДИ

„Уколико грађани Србије своје поверење укажу српским радикалима, ја им гарантујем да их Српска радикална странка неће изневерити. Српска радикална странка је једина политичка партија у Србији која од оснивања до данас никада ништа битно није променила у свом националном, политичком економском, социјалном и културном програму. Ми смо странка која увек мисли онако како говори, ми смо странка која никада није лагала, која никада није обмањивала, која је увек свима у лице говорила истину. Странка која истрајава у својој политичкој борби. Странка која је изразито патриотског карактера. Сазрели су сви услови за победу српских радикала.“

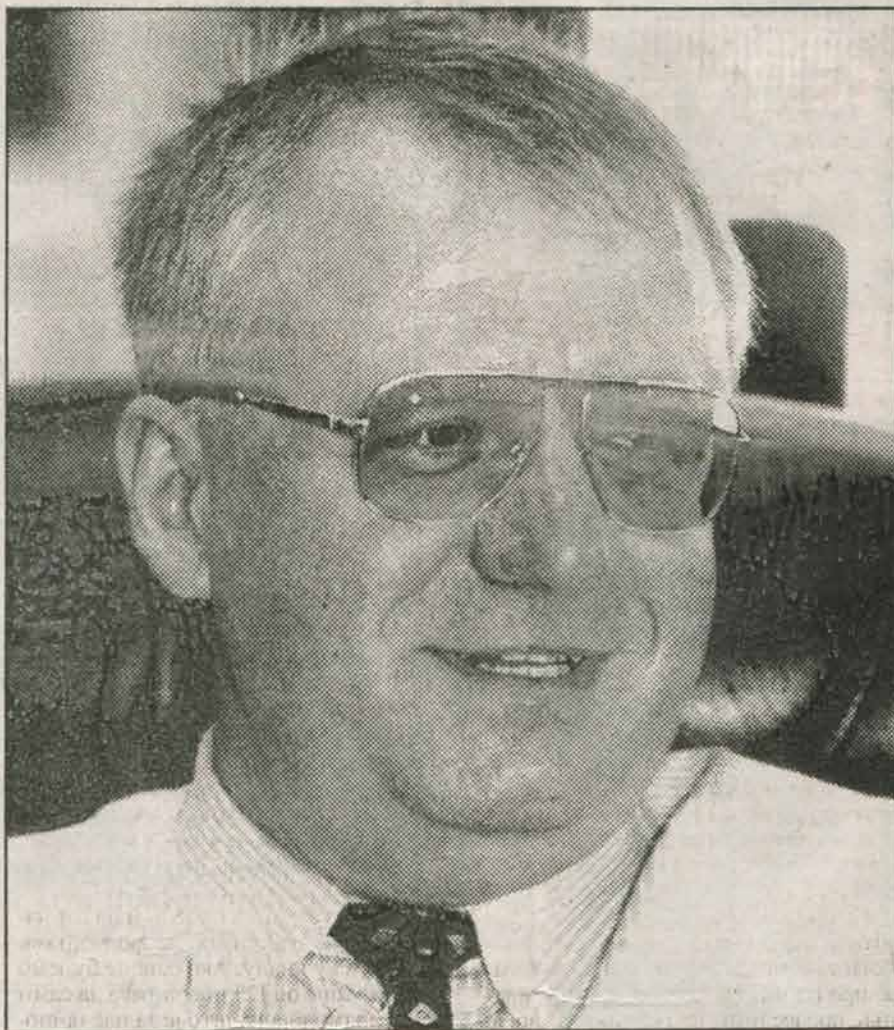
Водитељ: Поштовани гледаоци, добро вече. Још један термин за представљање председничких кандидата на предстојећим изборима за председника Србије. Ове вечери да кажем, пред предизборну ћутњу, гост је др Војислав Шешељ. Жреб је тако хтео, ви сте добили овај термин. Кажу доста повољан, ја вам желим добро вече и добродошли у студио Радио телевизије Србије.

Др Шешељ: Добро вече, и боље вас нашао.

Водитељ: Да почнемо, ви имате програм за који се као странка залажете, а наравно да неке модификације тог програма представљају програм председника Србије, односно кандидата за председника Србије.

Председничка функција у две варијанте

Др Шешељ: Ја сам на овим изборима кандидат Српске радикалне странке за председника Републике Србије, и ја наступах у потпуности са познатим радикалским програмом од 100 тачака. Међутим, обављање председничке функције садржи две варијанте, једна је варијанта неповољнија, а друга повољнија. Неповољнија је варијанта ако будем изабран за председника Републике, а случајно Српска радикална странка не буде владајућа политичка партија у Србији, тада могућности за постизање извесних политичких циљева са те председничке функције ни су велике. Оне су веома сужене, јер функција председника Републике по Уставу нема неке велике надлежности.

Ниједна финансијска афера не може се везати за име вође српских радикала

Председничка палата очекује првог председника из редова опозиције

Председник Републике указом проглашава законе, даје одликовања, помиловања итд. Читав низ активности које су, углавном, формалног карактера. Оно што бих могао да радим као председник Републике, уколико влада није радикалска, то је да вратим на поновно гласање неки законски пројекат на који имам примедбе. А ако га Скупштина поново изгласа, онда бих морао да га прогласим. У том случају председничка функција би била више једна контролна функција пред јавношћу. Ја бих разматрао сваки закон који изгласа Народна скупштина, своје примедбе јавно саопштавао, и, уколико су примедбе битне, значајнијег карактера, враћао на поновно гласање. То би била суштина те функције.

Водитељ: То је неповољнија варијанта.

Др Шешељ: То је неповољнија варијанта. Јер код нас у једном делу јавности постоји заблуда о могућности председничке функције. Досадашњи председник Републике имао је велику политичку моћ и велики ауторитет, али он није толико базиран

као ауторитет на надлежностима које Устав приписује председнику Републике, него на чињеници да је он, у исто време, био председник владајуће политичке партије и на савезном и на републичком нивоу.

Водитељ: Која је све време имала већину у парламенту.

Др Шешељ: И у једном и у другом парламенту.

Водитељ: Да.

Др Шешељ: Према томе, као председник те партије он је имао директан утицај на владу, на њене поступке, на њене законодавне иницијативе. И, наравно у Скупштини је имао ту реалну политичку моћ.

У другој варијанти, која је повољнија и која би нам пружила могућност да реализујемо наш радикалски програм у 100 тачака, битно је да Српска радикална странка победи и на парламентарним изборима, да формирамо радикалску владу. Ако баш не будемо имали више од 125 посланика да сами формирамо владу, што је за нас најповољнија варијанта, ми унапред не искључујемо могућност и неке коалици-

оне владе, али инсистирамо на томе да Српска радикална странка буде већи и јачи партнер у тој коалицији, како би наш програм био доминантан. То је оно што су наши конкретни политички циљеви.

Пошто су ово избори на нивоу Србије као федералне јединице, ми смо нашу предизборну кампању базирали на објашњавању оних делова нашег програма који се тичу надлежности федералне јединице. Ту су основне ствари економија, социјална политика, борба против криминала, здравство, шкољство. Ту су српски радикали поприлично оригинални, и не само да озбиљно постављамо циљеве своје политике, своје политичке активности него објашњавамо уједно како намеравамо да постигнемо оно што је наш циљ. И ту смо у предности над нашом конкуренцијом.

Економија

Водитељ: Па да кренемо по реду, управо који сте ви мало пре навели. Можда од привредних реформи пошто то, да кажем, представља основни постулат свих осталих реализација свих ових осталих ствари које сте навели.

Др Шешељ: Да. Имамо једну изузетно дубоку економску кризу. И без радикалних реформи ми не можемо изаћи из те кризе. Без храбрих, суштински радикалних реформи. Све политичке партије у Србији залажу се за приватизацију, све озбиљне политичке партије. Међутим, разликујемо се по концепту приватизације који бисмо применили. Досадашњи концепти су били веома лоши, и огадили су у народу сам појам приватизације. Поготово онај концепт који је примењиван још у време владе Анте Марковића. Сада је режим усвојио нови закон о приватизацији али ми на њега имамо веома крупне примедбе, суштинске примедбе и ми бисмо, ако нам народ укаже поверење, донели нови закон о приватизацији. Приватизацију би спроводили у две фазе. У првој фази бисмо искључиво ишли на продају путем јавних лиценцијација, свега онога што се може продати. За шта су потенцијални купци заинтересовани. За шта се може добити свеж новац, готов новац. Јер ако се иде на приватизацију чистом папирологијом нови власници се доста неозбиљно односе према новостеченој својини. Имали смо и до сада случај да су неки људи кроз процес приватизације врло јефтино, скоро без икаквих улагања, дошли до великих фабрика, и хтели су што пре да извуку неки новац из тога, да се лично обогате, не бринући за будућност тих фабрика. Па је дошло до продаје машина, до наглог отпуштања радника, до продаје пословног простора, све оно за шта се могао узети новац они су распродавали, сужавали производњу, новац склањали а фабрике су пропадале. И није их уопште интересовала судбина тих фабрика.

Радикални рецепт – без радикалних реформи не може се изаћи из економске кризе

Водитељ: Шта мислите да би се могло...

Др Шешељ: Према томе, озбиљан купац који да готов новац, који да солидну суму новца, ону суму новца коју тржиште одреди, водиће рачуна да ту фабрику развија. Да је јача, да је оспособљава, да радници буду задовољни и боље мотивисани за успешнију производњу. Када већ уложи крућу суму новца, он настоји да тај новац извуче, па да оствари неку зараду. Ако жели да оствари зараду, он не може бузашто да распродаје машине, да распродаје пословни простор, јер онда не може да покрије ни оно што је уложио у ту фабрику. Ова продаја 40% телефонije је најбољи доказ да се многе фабрике, многа предузећа могу продати и страним и домаћим купцима. Има много тога што је привлачно. Ту су нафтна индустрија, петрохемија, делови електропривреде, итд. Зашто је држави веома важан тај готов новац? Да би могла да исплати своје дугове. Држава не сме, као што је сада случај, да се понаша као банка, као финансијер. Она не сме да даје кредите, јер на тај начин даље руши сам банкарски систем. Држава стеченим новцем треба да извршава своје обавезе. То је њен примарни задатак. Од првог новца који би добили на основу приватизације ми бисмо исплатили све заостале пензије, све заостале дечије долатке. Пензије касне по три месеца, земљорадничке пензије осам месеци, дечији додаци годину дана, касне инвалиднине, касни социјална помоћ.

Ми бисмо ишли да прво то исплатимо, то је отприлике милијарду и по марака, по садашњим прорачунима. Чим то исплатимо, чим нормализујемо исплату социјалних давања, идемо да враћамо стару девизну штедњу. Она се мора вратити. Узалуд се то пролонгира, одлаже. Она једног дана мо-

ра да се врати. За нас је најбоље да је вратимо што пре, да скинемо тај баласт са државе, да скинемо тај баласт са банкарског система. Следећа приватизација, враћање старе девизне штедње. Да би се вратила стара девизна штедња, може се приватизацијом фабрика стећи новац, а може и продајом државних некретнина. Држава има огроман број зграда које јој нису неопходне за нормално обављање њених функција. Има плацева, рецимо пола старе девизне штедње може да се исплати само продајом плацева на Дедину. Ови новокомпоновани богаташи просто би се јагмили ко ће више тих плацева да купи. Један плац од 10 ари би, можда, достигао и цену од 300.000 марака. Пола девизне штедње се врати на тај начин. А они онда тај новац улажу, зидају. Онда би се такмичили међусобно ко ће већу палату сазидати. Нека се такмиче. Боље и то него да новац носе у иностранство. Ако већ не можемо да им уђемо у траг, како су дошли до тог новца, што је једна илузија знате, бесмислено је сада обећавати да ће се то све истражити, нема те власти која би то могла да постигне. Нека бар тај новац овде улажу. Па ће трошити грађевински материјал, столарију, сву могућу опрему, запошљавати раднике. Па ће подстаћи читав низ других индустријских грана. То је, дакле, суштина једног промишљеног приступа економским проблемима.

Пореска политика

Даље, да бисмо подстакли производњу, држава мора водити рационалнију пореску политику. Немогуће је да се наша економија извуче из кризе, а да држава задржи стопу доприноса од 120% на просечну плату. Рецимо на плату од 1000 динара, месечно се плаћа 1200 динара држави на име разних

доприноса. Порези су огромни, и држава непрекидно повећава пореску стопу уместо да је смањује. Наш концепт је сасвим супротан. Смањивањем пореске стопе ми повећавамо број пореских обвезника. А садашњи систем дејствује само приватну иницијативу и тера заправо људе да одјављују приватне радње, да одјављују фирме и да чувају главницу капитала за нека боља времена или да га изнесе из земље. Ми бисмо ишли на пореску либерализацију, на смањивање броја пореза и такси, на поједностављивање пореске политике, и на смањивање пореске стопе. То би битно допринело уношењу неке здраве крви у наш економски систем, то би онда допринело повећању броја радних места, државна благајна би се много успешније пунила на основу већег броја обвезника пореза него сада сталним сужавањем броја пореских обвезника, а повећањем пореске стопе.

Затим, ми смо на примеру земунске општине демонстрирали да у нашој земљи постоје огромни потенцијали који до сада нису искоришћени. Морају се ставити у функцију. У нашој земљи постоји глад, права глад за плацевима за индивидуалну стамбену изградњу. Ми бисмо либерализовали начин доделе тих плацева, по најнижим могућим ценама, уједно смањивали би разне комуналне таксе, разне комуналне дажбине које су сада огромне, а људи их не плаћају. И ишли бисмо у правцу брзе легализације нелегално изграђених објеката, пре свега приватних кућа, али и других објеката. Пре неки дан је био неки извештај да у Србији постоји 200.000 нелегално подигнутих објеката. И ту се непрекидно спутава та легализација, постављају се огромне обавезе које људи не могу да плате. Ми бисмо ишли на смањивање тих обавеза, а на убрзану легализацију. Тај новац олмаха улагали у комуналну инфраструктуру. Новац од продатих плацева опет у комуналну инфраструктуру. Улагање у комуналну инфраструктуру доноси вишеструке користи. И тиме држава треба да се бави. А не да се бави разним кредитирањима. Кредитима треба да се баве банке.

Ми морамо реформисати банкарски систем. Данас немамо банкарски систем у правом смислу речи.

Водитељ: Можемо, извињавам се само...

Др Шешељ: Још говорим о економском питању. Изволите, ја више волим дијалог него монолог.

Водитељ: Ја сам само хтео, када сте већ поменули Земун, било је доста и критика на тај приступ у легализацији бесправно изграђених објеката, на додељивање плацева на пољопривредном земљишту, кажу најквалитетнијем пољопривредном земљишту, на додељивање плацева тамо где није изграђена грађевинска инфраструктура, говорило се о томе да постоји могућност да се на том подручју, где сте

ви дозволили изградњу кућа, што је свакако неопходност, ја се слажем са тиме, али ако ћемо правити нове Калуђерице, онда то ствара додатне проблеме.

Др Шешел: Ми не правимо нове Калуђерице. Ми плански парцелишемо, одмах трасирамо улице, одмах просецамо улице, одмах их насипамо и ево за насеље Бусије почело је асфалтирање пута. Свуда смо плански приступили и свуда градимо инфраструктуру. За ново насеље Грмовац, при крају смо радова на водоводу, почињу радови на изградњи пута. До Бусија смо већ изградили водовод и пут се асфалтира. Дакле, нигде нисмо пропустили да обезбедимо основну комуналну инфраструктуру, а са електропривредом смо уговорили већ индустријску струју за оба та насеља. А у перспективи, када се насеље изгради, онда ће се ралити трафостанице за снабдевање домаћинства. Дакле, свуда строго водимо рачуна да све те ствари урадимо како треба. Уосталом, то је општинска земља. Општина се не бави пољопривредном производњом. Ако има земљу у власништву, она планира како ће је најбоље искористити. Уосталом, куће се и подижу на пољопривредном земљишту, на ком другом земљишту могу куће да се подижу осим у брдима, негде у планини, па онда на шумском земљишту. Увек се куће подижу на пољопривредном земљишту. Али око куће се онда ствара и окупница, врт, а повртларска производња је много профитабилнија производња него производња индустријског биља на великим површинама. Једна та окупница од 6-7 ари

готово да обезбеђује 60-70% пољопривредних намирница за домаћинство које на њему живи. Све је то веома промишљено, они који нас критикују немају појма. Знате, они своју критику базирају на неким другим критеријима. Они нам заправо завиде због успеха. Уосталом, грађани Земуна ће показати на овим изборима шта заправо мисле о томе.

Да се вратимо овом банкарском систему.

Водитељ: Изволите.

О банкарском систему

Др Шешел: Рекао сам, не постоје код нас банке у правом смислу речи. Код нас су банке продужетак државе, продужетак владајућег апарата. И банке се не понашају пословно на тржишту. Банке извршавају налоге. Нису самостални субјекти економске политике. Нису предузећа чији је примарни циљ да стварају профит. И банке су у великим дубиозама. Немогуће да једна банка настави да послује ако грађанин дође на њен шалтер, затражи да му се исплати уштеђевина и банка каже: нема тих пара. Тог тренутка банка треба да иде под стечај, да престане да функционише. Ми морамо банке на сасвим новим критеријима засновати. Банка мора да буде одговорна за своје пословање и оног тренутка када пропадне, да пропадне дефинитивно, а не да за собом вуче у пропаст огроман број фирми које и даље с њом послују као да се ништа није десило. Морамо имати банке у правом смислу речи. Приватне банке. Једна једина банка мора бити

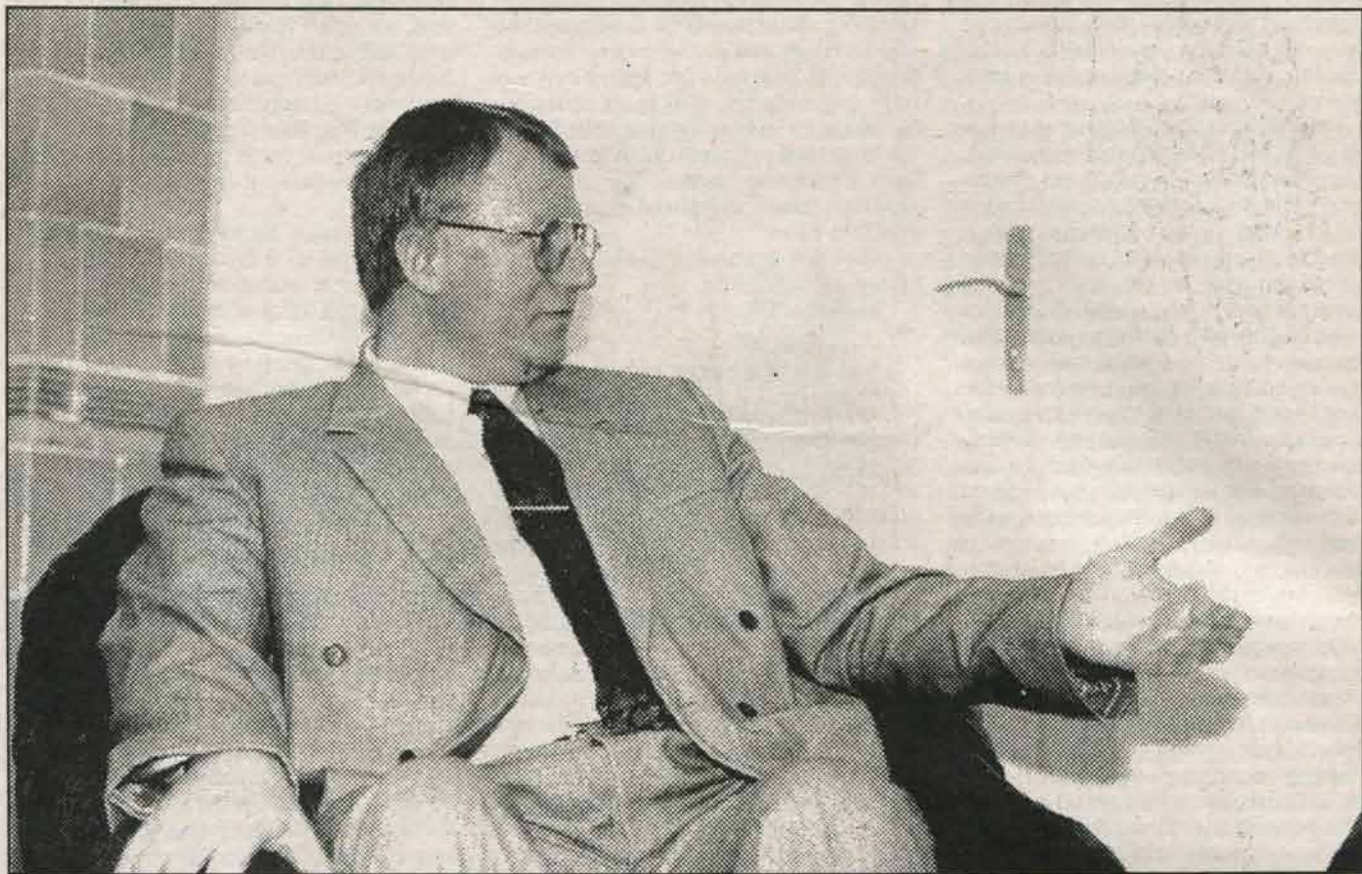
државна, то је централна емисиона банка, односно Народна банка Југославије. Све остале банке морају бити приватног карактера, и њихов успех мора зависити од понашања на тржишту.

Водитељ: Како приватизовати банке с обзиром да је тај капитал ипак тешко лоцирати у приватном смислу речи?

Др Шешел: Мора се прво извршити пребијање међусобних потраживања комплетног друштвеног и државног сектора. И то мора бити строга законска обавеза. Да се елиминишу све дубиозе, да се види ко је дакле начисто са својим потраживањима и дуговањима. Ко је у плусу, ко је у минусу. Када се обавља приватизација да се има чиста ситуација. Па када све продаје неко ко већ има неке дугове, да купац зна да он има те дугове па да се дугови обрачунају кроз цену. А тамо где нема дугова да купац зна да нема дугова и да се онда продаје пуна вредност која се постигне на тржишту. Када се обави то пребијање, онда ће се знати која банка има здраве пласмане, а која банка нема, која је банка практично одавно пропала, само глуми да и даље постоји. Те банке могу да се продају као зграда са унутрашњом опремом и са квалификованим људима. И не треба бежати од анимирања страних банака да прошире делатност на нашим просторима. Ми смо и ту за један крајње либералан концепт. Ако једна банка не може да опстане, ако је практично већ пропала, ми је можемо продати као зграду са људима који су запослени, који су стручни кадрови, који су потребни ономе ко би купио ту банку

Банке морају бити одговорне за своје пословање

Одужити дугове – неке фабрике уступити Јапанцима на 99 година

и овде обављао банкарску делатност, која има готове кадрове и сву опрему, компјутерску и осталу, коју поседује свака банка. На тај начин ми уместо једне лоше банке, која не може да функционише добијамо страну банку која се понаша сасвим рационално.

Водитељ: Да ли бисте ту поставили нека ограничења у смислу могућности уплива страног капитала, не мислим у смислу количине капитала, него у смислу контролног пакета акција, решимо?

Др Шешељ: Не. Ту не смемо да постављамо такве услове. И то је оно што кочи стране инвестиције у нашој земљи. Идеолошке предрасуде садашње власти. Ми морамо, ако желимо да привучемо стране инвеститоре, да темељито мењамо унутрашње законодавство које делује дестимулативно на стране улагаче, затим они су несигурни. Нема никакве гаранције када заснују неки пословни однос под једним законом, да ће бити заштићени сутра ако се тај закон промени. Ми морамо гарантовати: под овим условима сте ушли у пословне обавезе, каква год да се деси промена закона, ваш статус не може да се мења. Остаје овако до краја тог посла. То је основна гаранција. И друга гаранција, морамо гарантовати страним фирмама да могу да извуку профит који овде остваре. А ту сада постоје велика ограничења, и стране фирме ће овде инвестирати капитал ако имају интерес, они на лепе очи не дају паре. Они не дају паре идеолошкој сабраћи, политичким истомишљеницима, то су

ретки случајеви. То је она међудржавна помоћ која је, углавном, увек безначајна. Ако хоћемо заиста свеж страни капитал, озбиљан капитал, ми морамо унутрашње законодавство прилагодити и морамо побудити њихов интерес да овде улажу.

Страни капитал

Водитељ: Ако мислите да се већ талко страни инвеститори плаше, зар мислите да би инвестирали већ сада, и са овим законима, релативно велике паре, планиране су неке две и по милијарде долара, ако се ја не варам, у ових претходних неколико месеци, за колико је страни капитал ушао у нашу земљу.

Др Шешељ: Ја не верујем да је две и по милијарде долара инвестирано, није битно. Али, ево инвестирано је, имамо свеж пример милијарду и по марака у телефонију. То је озбиљна сума новца. Она је доказ да постоји интерес страног капитала. Ако већ постоји у овим суженим условима интерес за инвестирање, можете сада замислити уколико се либерализују услови колики ће бити прилив страног капитала. Али тај страни капитал мора имати економске мотиве да би дошао овде, а не политичке.

Друго: нас оптерећује проблем спољних дугова. Ми те дугове, као држава, не можемо вратити. И то треба јасно рећи свима. Никада их не можемо вратити. Али смо спремни да проблем решавамо тако што би стране фирме

којима дугујемо, пре свега банке, преузеле део наше привреде у своју својину. Да се обрачуна колика је то вредност и да се изврши пребијање. Оне би тада морале да инвестирају свеж капитал да би те фабрике оживеле, да би производиле и да би стварале профит. А да би стварале профит оне морају да стимулишу раднике dobrим платама. Ми смо спремни да неку од фабрика дамо рецимо бесплатно, Јапанцима на 99 година, Црвену заставу, да дамо Електронску индустрију, на 99 година добијате фабрику. Радите шта хоћете с њом, али да не можете за 10 или 20 година смањити број запослених радника. А ви преусмеравајте нека раде ово или оно. Они морају да поштују радну дисциплину. Само их не смете истерати на улицу, осим у посебном случају, ако направе дисциплинске прекршаје, како се иначе свуда кажњавају.

Ако их заинтересујемо да то узму, онда они опет морају увести свеж капитал, морају увести савремену технологију и морају стимулисати раднике dobrим платама. Дакле, морамо имати једну храбрију економску политику засновану на принципима либералног капитализма, ако желимо излазак из економске кризе. Ако се држава у све меша, ако држава жели све да има у својим рукама, нема изласка из економске кризе. Ако се држава буде залуживала и узимала кредите напољу, поновиће се оно што смо имали у Титовом периоду. Држава се увек нерационално понаша према новцу. Сетите се пре 20 година смо имали међуна-

родни кредит за аутопут од Београда до Суботице, за комплетну и леву и десну траку аутопута, и тадашње војвођанско аутономашко руководство је те паре проћердало, покрало, урађена је само једна трака до Фекетића, тек је сада та трака направљена до Суботице, продужена. Друга трака још није започета. Значи, држава треба да ствара услове да се други баве економијом, а не она да се у све меша, да држи све под својом контролом.

Даље, ту постоји могућност давања лиценци, концесија за експлоатацију појединих рудника, концесија за рударска истраживања, концесија за изградњу путева до Црне Горе, од Ниша до бугарске границе, од Лесковца до македонске границе, од Ниша преко Приштине, Новог Пазара до Црне Горе итд. Постоји читав низ могућности где се може привући страни капитал, либерализацијом услова и једним стриктним системом поједностављеног законодавства у коме ће се знати ред. Ми имамо превелик број закона, морамо вршити кодификацију, морамо озбиљније креирати те законе а не мењати их из дана у дан, како коме падне на памет и слично.

И пошто нам ово време истиче, да идемо даље, да све ове теме обухватимо. Ових пет основних, пошто је то битно за ове републичке изборе. Знате, ми немамо намеру сада неке теме да претресамо, које немају везе са овим изборима.

Социјална политика

Водитељ: Социјална политика, део сте већ покрили, да кажемо.

Др Шешел: Да. У сфери социјалне политике морамо такође извршити битне реформе. Морамо ићи на уједначавање пензија. Неки нас сада нападају да хоћемо исте пензије, не исте, него уједначене. Са смањеним разликама. А у перспективи да се постигне да највећа пензија буде само два пута већа од најмање, а не као сада да разлике постоје један према двадесет. То је једноставно недопустиво, јер је пензија, пре свега, социјална категорија.

Водитељ: Ја мислим да ипак нема толиких разлика.

Др Шешел: Има, има код ових изузетних пензија. Ја сам помињао случај Петра Стамболића, који има негде око 7.000 динара пензију, пустите ви то, знам ја то добро. У тој социјалној сфери морамо пре свега дечију заштиту да обезбедимо, ово је неподношљиво да дечији додаци касне по годину дана. Дечији додаци морају имати приоритет над свим осталим. Мора се непрекидно повећавати износ који се даје на име дечијих додатака. То није велика сума новца, али режим просто избегава да томе даје приоритет. Мора се подстицати natalitet остварењем бољег положаја жена, породиља и за свако рођено дете најмање две године радног стажа, аутоматски да се призна. Па онда читав низ других стимула-

Ново у социјалној политици – против истих, за уједначене пензије

тивних мера. Боље се мора организовати заштита инвалида, заштита социјалних случајева итд.

Оно што је један од наших приоритета, то је борба против криминала. Декларативно је лако бити против криминала, али треба знати водити ту борбу. Да би се добила борба против криминала, пре свега да би се уништила државно-финансијска мафија и корупција у нашој земљи, ми морамо елиминисати системске законске услове за бујање те државно финансијске мафије. Морамо укинути систем увозно-извозних дозвола, систем монопола, систем контингената. Ту се ствара главни криминал у земљи. У монополима. Затим морамо...

Водитељ: Да ли мислите да би наша, сада ипак релативно ослабљена привреда, после санкција итд, могла да издржи толики степен либерализације и уплива страних роба, да ли бисмо издржали конкуренцију?

Др Шешел: Ту не би било великог уплива стране робе, остаје царина, проблем је контингената. Што се даје дозвола, да би неко добио дозволу за увоз мора да подмићи министра, заменика, помоћника, чиновника, а све оно што даје на име подмићивања за учешће у контингенту, он после обрачуна у цену робе. Ми морамо да пропишемо царине. Ако је реч о увозу хране, морамо имати високу царину да заштитимо домаћу производњу хране. Ако је реч о увозу робе коју ми не производимо, онда је царинска стопа нижа. То је логика која постоји свуда у свету. Царинском стопом све се то решава.

Водитељ: Ја мислим да је контингентима сада заштићен један врло мали...

Др Шешел: Није тачно, велики је проценат заштићен, чак негде до 20%. Друго, ево рећи ћу вам један конкретан пример. Наша пољопривреда пропада због огромног државног мешања. Селацима треба само држава да сиђе са грбаче. Да се укине монопол над откупом пољопривредних производа, да свако може да откупује и свако слободно да извози. И ту се већ решава проблем пољопривреде. Мора се ослободити увоз вештачког ђубрива. Чак без икакве царине, јер вештачко ђубриво не може да се злоупотреби, можда ће неко шаку ђубрива да стави у саксију са шехем, све остало иде на њиву. Не може се никако злоупотребити. А зашто онда сада постоје контингенти? Постоји систем дозвола за увоз вештачког ђубрива. Кажу, из садашњег режима којег ми критикујемо, превише би се увозило ђубрива ако се то либерализује. А шта нас брига што ће се превише увести, нека о томе размишља увозник, нека он планира колико је паметно да увезе. Па ако увезе превише, мораће да продаје будзапто, испод цене. Он ће пропасти на том послу, то је његов пословни ризик, што да се ми као држава у то мешамо. Али, код нас је вештачко ђубриво четири пута скупље него у западној Европи. То је оно што је неподношљиво. Ми имамо велику и моћну полицију, један њен сегмент је доста добро развијен, сегмент специјалних служби које су у стању да угуше сваку терористичку акцију, сваку сепаратистичку побуну итд. Али, кроз све то запостављен је други један сегме-

нт полиције, криминалистичка служба. Она није опремљена ни кадровски, ни техником за откривање најтежих кривичних дела. Наша следећа улагања у сфери полиције морају бити концентрисана у криминалистичку службу. Не мислимо ми да смањујемо ове друге делове, јер у садашњим условима, поготово сада када смо међународним уговорима присиљени на смањивање војске, ми морамо имати јаку и снажну полицију која може да обавља многе заштитне и одбрамбене функције друштва, али криминалистичку службу морамо развијати, ту заостајемо, јер је толики број професионалних убистава, да је полиција немоћна, није у стању да барата неким светским достигнућима у тој сфери борбе против организованог криминала.

Стоп криминалу

Водитељ: Додуше, званични подаци говоре да се стопа криминалитета смањује.

Др Шешељ: Смањује се стопа криминалитета када ту убрајате и испад неког пијанца у кафани, када убрајате ситне крађе по аутобусима итд. Али, овај крупни, организовани, професионални криминал код нас је у великом узлету. Погледајте колико расте број нерасветљених убистава. Професионално извршених убистава. Често су то међумафијашки обрачуни, али полиција је немоћна да ту интервенише и да се с тим обрачуна. Није ни опремљена за ту врсту посла.

Водитељ: Молим вас, само да кажем, нису званични подаци, кажу да је реч, додуше само о појединцима, са звучним именима па због тога долази до тога...

Др Шешељ: Знате, ако је тих појединаца 100, 200, 300, то више нису појединци. Има их огроман број. Књиге се већ пишу, па им објављују регистре, то никада раније није био случај. Огроман је број за последњих 7-8 година нерасветљених убистава. Основни проблем је у томе што полиција није опремљена да томе уђе у траг.

Даље, ми морамо сузбити корупцију. Али не само декларативно, него практичном акцијом. Да би сузбили корупцију, морамо две ствари одмах да урадимо. Прво, да променимо кривични закон. По садашњем кривичном закону подједнако се кажњава и онај ко даје мито и онај ко прима мито. Ми бисмо укинули кажњавање оног ко даје мито, ми бисмо кажњавали само онога ко прима мито. Да тако приволимо онога ко је био присиљен да даје мито, да би обавио неки посао, да се појави као сведок на суду. А овако један друге чувају леђа. Нити жели да сведочи онај ко је дао паре, нити онај ко је примио паре. Друго, организовали бисмо специјално одељење полиције које би било састављено од полицијских провокатора, који би процењивали који је државни службеник, чиновник, судија, склон да прима мито па би му вештом полицијском операцијом пону-

дили мито, обележеним новчаницама. Тај систем постоји у Америци, тамо је, својевремено, страдао онај наш бивши генерални конзул у Чикагу, Бахрудин Биједић. Њему је полиција наместила тако неко подмићивање, био је ухапшен, после протеран из Америке, велика афера је то била негде крајем 80-тих година. Када могу они, зашто ми то да не радимо?

Водитељ: Колико би ту људи требало запослити?

Др Шешељ: Није то много, довољно је првих неколико да страда примајући тај мито, други ће се бојати, никада неће знати када им неко нуди новац да ли је то полицијски провокатор или га заиста неко подмићује. Битно је да оних првих десетак, двадесет које ухватимо добију строге казне робије, и то за мито. Ако је државни функционер 10, 15 година затвора, без милости. Онда ће то да застраши све друге потенцијал-

не и да их натера да одустану, ако су евентуално склони подмићивању.

Морамо да средимо стање и у судству. Оно је катастрофално. Грађанске парнице трају и по 20 година, некада и по 30 година. Тешко ономе ко на суду данас тражи правду. Како ћемо то да изведемо. Прво тако што ћемо ограничити сваког судију, или свако судско веће, да првостепену пресуду, било да је реч о грађанској парници или кривичном процесу, донесу највише за шест месеци. Колико год да је компликован случај, нека раде даноноћно, али морају за првих шест месеци да донесу првостепену пресуду и да се остави два, највише три месеца, апелационој судској инстанци, другостепеном суду за жалбени поступак.

Водитељ: Има ли сличних искустава у свету, рецимо по том рецепту који ви нудите?

Др Шешељ: Има сличних искустава у западним земљама, али ви знате по-

Практичном акцијом сузбићемо корупцију

стоји англосаксонско законодавство које је засновано на правним прецедентима, и код њих је ситуација у правоу још компликованија него код нас. Али ти системи постоје неколико стотина година, па су се ухладили, па се судије стриктно држе искустава других судова. А један од наших основних проблема је што за исто кривично дело у једном суду неко добије једну казну, у другом суду два пута већу, у трећем суду два пута мању. У западној Европи постоје одређена ограничења за судије, рецимо у Француској и Немачкој, не баш на овај начин на који се ми залажемо, али тамо су судије ипак неупоредиво дисциплинованије него што је то случај у другим земљама. У Италији је ситуација много гора, јер тамо човек може практично неограничено да буде у истражном затвору, некада по годину две дана, а да се не води судски поступак. Тамо је, што се тиче кривичног процеса, још горе него код нас. Неке елементе судског система из Француске и Немачке ми бисмо могли код нас да применимо, али, наравно, градили би свој целовит систем који би имао неке оригиналности.

Ово је све потребно да урадимо за врло кратко време, и, са друге стране, ми бисмо увели систем својеврсног оцењивања судија. Било би прописано колико годишње једном судији може пресуда да буде оборено на вишој судској инстанци, преиначено, враћено на поновни поступак. Па ако прекорачи тај број, не може више да обавља судску функцију. Дакле, то је један строг услов постизања судске дисциплине. Па ће судија да размисли, неће одока да изриче пресуду, и неће моћи да изриче пресуду олако, на основу неких подмићивања, на основу неких интервенција, било државних органа, било приватних лица итд. Наш народ је свестан колика је данас корупција у правосудју.

За оздрављење здравства

Имамо још два битна питања да размотримо, то је питање здравства и школовања. У здравству, такође, морамо да извршимо једну озбиљну реформу, суштинску реформу. Пре свега, морамо јасно да одделимо државни од приватног сектора. Лекар који ради у државној медицинској установи не може да има и приватну лекарску праксу. То мора да се искључи. Друго, када је реч о лековима, то је једно веома компликовано питање и садашња власт се ту није баш рационално поставила. Ми морамо тачно да одредимо шта желимо да постигнемо. Желимо један озбиљан систем здравствене заштите. Без много администрације. Без много формалних препрека када грађанин треба да оствари своје право. Дакле, мора држава гарантовати свима право без обзира да ли су запослени, нису запослени, на подједнаке услове здравствене заштите. Али, мора се тачно извршити специфи-

КБЦ Земун – желимо озбиљан систем здравствене заштите

кација онога што је бесплатно и онога што мора да се плаћа. Само ћу неколико примера навести. Рецимо, када је реч о операцијама. Нема ни једног нормалног човека који ће се подврћи лекарској хируршкој интервенцији ако то није неопходно, значи, нема злоупотреба. То треба да буде бесплатно. Нема ни једног нормалног човека који ће добровољно лежати у болници ако то није неопходно. Болница је једна врата затвора. Значи и то треба да буде бесплатно. Само онај кога је мука на терала лежи у болничком кревету. Даље, постоје лекови за неке тешке, опасне болести које нико не злоупотребљава. Нико нормалан неће узимати лекове против рака, разне врсте лекова против рака ако му није неопходно. Неће узимати лекове за срчане болести и болести крвних судова ако му није неопходно, неће убризгавати инсулин осим ако има дијабетес, шећерну болест. И читав низ других лекова, код којих нема никакве злоупотребе, морају да буду бесплатни. Нема злоупотребе, нема прекомерне потрошње. Морају бити бесплатни. Тамо где постоји злоупотреба, морају се лекови плаћати. Тамо где постоји нека злоупотреба и обест мора се лекарска помоћ плаћати. Рецимо, код лекара опште праксе треба увести неки симболичан износ да се плаћа када се долази. Не безначајан, али не нарочито велики. Отприлике неки износ да човек никада неће без везе да иде лекару, као што сада имамо случај код умнишљених болесника, па стално трчкарају и један проценат таквих оптерећује лекарске ординације. Ако је то, рецимо, 10 динара, ја нерадо говорим о тим бројкама, то треба ипак мало стручније расправити, онда када се закон доноси, нико неће улудо давати 10 динара да оде код лекара а да му није ништа. И код неких лекова, где постоји злоупотреба, мора се увести плаћање

по пуној цени. Рецимо антибиотици, антибиотици се страшно код нас злоупотребљавају. Нигде на западу нема оволике потрошње антибиотика. Људи сами себи прописују, сами узимају. Да би се то svelo у неке нормалне мере, мора се наплаћивати. И неке друге, баналније лекове морамо наплаћивати, и морамо наплаћивати лекове код којих постоји велики проценат злоупотребе. То су разни седативи, то су разни лекови који се некада користе као замена за опојне дроге. Али онда се они плаћају по пуној цени. Ми морамо доћи у ситуацију да је цена једног лека увек иста и у приватној и у државној апотеци. То је оно што морамо постићи у сфери здравствене заштите.

Водитељ: То делује као државна регулатива, ви бисте то баш...

Др Шешељ: То је државна служба. Здравство је државна служба, пре свега, иако бисмо дозволили приватну лекарску праксу. Али, проћи ће 20, 30 година док се она развије и постане озбиљна лекарска пракса, посебно док приватници почну да отварају велике болнице, клинике, хируршке центре итд. Ми сада имамо здравство као државну службу, и оно мора бити такво.

Школство на поправном

У сфери школства морамо да уништимо корупцију и морамо да заведемо ред. Основни хаос у сфери школства ствара овај систем квалификационих, односно пријемних испита. Он дерогира потпуно претходни ниво школовања. Када се матурант основне школе уписује у средњу школу, њему се практично не признаје све оно што је раније постигао. Више му значи тај пријемни испит од сведочанства о завршеној основној школи, што је бесмислено. Јер он тог дана када полаже пријемни испит може бити нервозан, под неким психолошким оптерећењем,

Завести ред у сфери школства

от дана да има лошу концентрацију и покаже лош успех. И баш се под ноге све оно што је раније постигао. Ми морамо да поштујемо то сведочанство, и да се само на основу тог сведочанства врши упис у средњу школу. Па да се одлични ђаци упишу тамо где желе, без обзира колико их има, а врло добри и добри тамо где преостане места када се упишу одлични. Тако исто за факултете. Када се заврши средња школа, онај ко је завршио одличним успехом да се упише на који год факултет жели. А онај са врло добрим и добрим тамо где преостане места. А прва година да буде селективна. На првој години да се уведу фундаментални теоријски предмети, да се повећа број предмета и да се обавезу студенти да у року положи све предмете. Ко положи прву годину у року, има право на комплетно бесплатно школовање. Ко падне прву годину, остатак студирања мора да плаћа. Ту се заводи ред.

Водитељ: Можда бисмо остали без бројних добрих уметника, решимо, ако бисмо радили по том принципу, јер кажу да су многи били довољни или добри ученици.

Др Шешељ: Не можете ви унапред проценити ко је добар ко није, ко ће постићи неки успех у животу ко неће, јер диплома сама по себи није гаранција да неко постигне неки велики професионални успех. Али, морате овде завести ред и морате подстаћи добре студенте. Јер, ако бисмо прихватили ту логику на којој ви инсистирате, онда бисмо подстицали лоше студенте

очекујући да они једног дана буду генији. Знате, то је онда бесмислено.

Водитељ: Не мислим да их подстичемо него само...

Др Шешељ: Ми морамо, дакле, у овом систему овако поставити ствари. Друго, морамо завести ред на универзитету. Не смемо дозволити да професори злоупотребљавају студенте у политичке сврхе. Ми бисмо ту завели ред, сви професори који студенте злоупотребљавају у политичке сврхе, морали би да напусте универзитет. Морамо уништити непотизам на универзитету. Дакле, морамо ствари довести стриктно у ред.

Платни разреди

Када је реч о тим државним службама, ми морамо изједначити статус запослених. Кроз 20 платних разреда. Све државне чиновнике, лекаре, односно медицинско особље, и особље у школама, полицију, цели државни апарат, и јавна предузећа, сви морају бити распоређени у 20 платних разреда.

Водитељ: Тај систем је функционисао негде до 60-тих година.

Др Шешељ: То није такав систем био. То је био другачији систем, ми се на тај систем не мислимо враћати. Овде је битно само 20 платних разреда, да би стручњак из истог нивоа образовања исте стручне спреме, дакле, и исте одговорности радног места без обзира у којој је од ових делатности и у ком граду Србије, у Београду, у Лесковцу, у Лебану, имао исту плату за исти рад Шта

тине постижемо? То су, дакле, ова јавна предузећа, ...

Водитељ: Чиме би се људи стимулисали, извињавам се, ипак има међу свима нама, јесмо државни службеници имамо исту школу, али има вреднијих, има паметнијих, има способнијих.

Др Шешељ: Они ће брже да напредују у служби. Из једног платног разреда иду у други платни разред. То је начин стимулисања. На основу свог знања, способности и стицања већих квалификација. Ту би била сва јавна предузећа, градски саобраћај, водовод, канализација, све оно што је у државним рукама. Шта тиме постижемо? Када држава има паре, она свима да плате, на основу платних разреда и нема другог начина да им даје. Све је уравнотежено. Ако је све тако уравнотежено, и ако сви истог дана примају плате, нема разлога за штрајкове. Ту онда нема никакве потребе за синдикалним организовањем. Иначе, у сфери синдикалног организовања морамо такође направити суштинске промене. Данас имамо две врсте синдиката, имамо државни режимски, такозвани самостални синдикат који је под контролом режима. И имамо овај синдикат "Независност" који је под контролом неких опозиционих политичких партија и страних обавештајних служби. И једни и други су манипулисани у политичке сврхе. Сетите се прошле године пред изборе, независни синдикат је организовао штрајк у Градском саобраћајном предузећу, настао је хаос у Београду.

Небојша Човић је ишао од погона до погона, радници су бушили гуме на аутобусима итд. Овога пута, самостални синдикат је организовао штрајк у Градском саобраћајном предузећу. И једни и други се понашају на исти начин, злоупотребавају оправдану радничку синдикалну борбу у страначке сврхе. То морамо искључити. Успешна синдикална борба мора бити лишена било каквог страначког мешања. Ако радници дозволе да се кроз њихове синдикате организују политичке странке, и спроводе своје политичке активности онда то спречава, то онемогућава сваку шансу да они постигну своје синдикалне захтеве.

Водитељ: Извините, овде је ипак било речи само о социјалним захтевима, мислим, сада се може инсинуирати да ли је овај или онај...

Др Шешел: Знате, социјални захтеви пет дана пред изборе су...

Водитељ: Није пет дана, око два месеца већ постоје ти захтеви...

Др Шешел: Молим вас, ја вам кажем како се решава овај проблем, очигледно је један синдикат прошле године излазио са таквим захтевима, други синдикат ове године. Само се променила власт у Београду. А и једни и други се служе истим методама.

Ја бих на крају ове емисије, позвао све грађане Србије да изађу на изборе 21. септембра. Да гласају по својој савести, по својим одређењима. Судбина Србије је у рукама грађана Србије.

Посланичке листе Српске радикалне странке се у свим изборним једи-

ницама на гласачким листићима налазе под редним бројем 1, осим у изборној јединици Вождовац и изборној јединици Пећ и Призрен, где је Српска радикална странка на редном броју 2.

Председнички кандидат Српске радикалне странке је на редном броју 17, последњи дакле на листи председничких кандидата.

Уколико грађани Србије своје поверење укажу српским радикалима, ја им гарантујем да их Српска радикална странка неће изневерити. Српска радикална странка је једина политичка партија у Србији која од оснивања до данас никада ништа битно није мењала у свом националном, политичком, економском, социјалном и културном програму. Ми смо странка која увек мисли онако како говори, увек ради онако како говори, ми смо странка која никада није лагала, која није обмањивала, која је увек свима у лице говорила истину. Странка која истрајава у својој политичкој борби. Странка која је изразито патриотског карактера. Која никада неће да се коцка са судбином српског народа. Ми смо странка која је сада доживела и велики успех на изборима у Републици Српској. У многим општинама смо на првом месту, чак испред СДС-а, у многим општинама смо друга по снази. Укупно у Републици Српској тренутно друга по снази, а надамо се да ћемо у Србији победити на овим парламентарним и председничким изборима. Сазрели су сви услови за победу српских радикала.

Водитељ: При крају смо емисије, остао је можда још један минут, на крају да оцените колико сте задовољни овом предизборном кампањом. Имали сте једну специфичну кампању, она се фактички свела само на појављивање у телевизији, што на РТС-у што по локалним станицама у Србији. Како оцењујете ову предизборну кампању?

Др Шешел: Опет нисмо имали равноправан третман. Ево, на државној телевизији владајући леви блок је четири пута више био присутан него српски радикали, Српски покрет обнове два пута више, али ми се не љутимо. Нама је битно да смо имали шансу да кажемо народу шта мислимо. Ми смо у овој предизборној кампањи инсистирали, пре свега, на економским и социјалним питањима. На ономе од чега се живи. А не празним паролатама, шуљљим обећањима. Видели сте, са разних страна нас засипају разноразним клеветатама, ми се не љутимо. Ми идемо својим путем, уверени да су грађани Србије свесни ситуације у којој се Србија налази, уверени да ће знати да се одреде према својим интересима.

Водитељ: Господине Шешел, отприлике смо исцрпили ових 45 минута, који су вечерас били предвиђени за ваше представљање на програму РТС-а, за ваше представљање као председничког кандидата. Било је то све, поштовани гледаоци, у овој емисији, хвала на пањњи и довиђења.

За изједначени статус запослених кроз двадесет платних разреда

АЛЕКСАНДАР ВУЧИЋ ПРЕДСТАВИО
ДР ВОЈИСЛАВА ШЕШЕЉА НА БК ТЕЛЕВИЗИЈИ

ДОБАР ДОМАЋИН У ЗЕМЉИ ВРЕДНИХ ЉУДИ

О лидеру радикала, који због обавеза није био присутан, говорио је генерални секретар Српске радикалне странке

Водитељ: У следећих 20 минута представљамо још једног кандидата за председника Србије, др Војислава Шешеља. Због обавеза господин Шешељ није са нама у студију, али ће у његово име говорити генерални секретар Српске радикалне странке Александар Вучић. Добро дошли.

Вучић: Боље вас нашао. Хвала на позиву. С тим што морам да кажем да имам трему, јер нисам ја председнички кандидат, само ћу говорити нешто о председничком кандидату Српске радикалне странке, др Војиславу Шешељу.

Водитељ: Да ли господин Шешељ има поверење само у вас или би на вашем месту могао да буде било ко из ваше странке?

Вучић: Могао би да буде било ко не само из наше странке него велики број грађана ове земље би могао да говори о нашем председнику. И ми верујемо будућем председнику Србије. Али ето, просто тако се догодило да ја као генерални секретар...

Водитељ: Програм Српске радикалне странке вероватно је и програм господина Шешеља.

Вучић: Јесте, и то с тим што бих ја волео да мало више дотакнемо људску страну председничког кандидата, др Војислава Шешеља, да ја говорим, дакле, личне импресије и оно што заиста мислим о Шешељу и све оно што би Шешељ могао да уради уколико му грађани Србије укажу поверење, односно дају глас на предстојећим изборима.

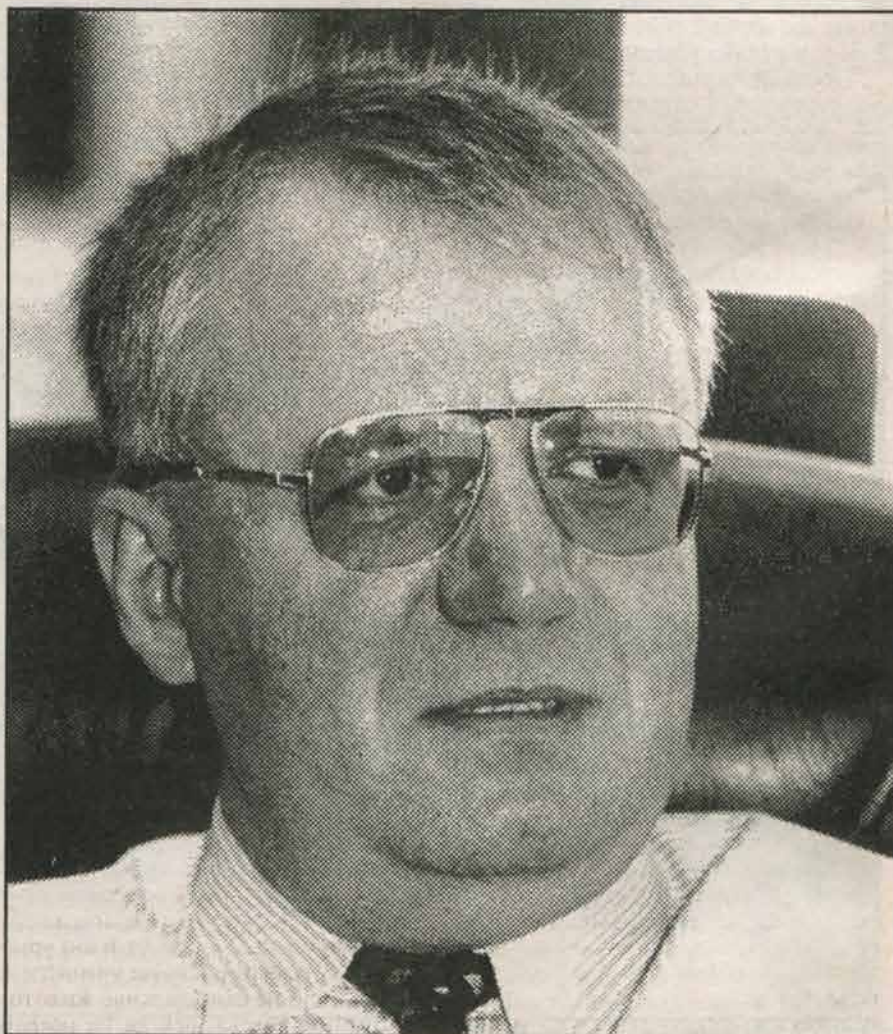
Водитељ: Почнимо тако, а после ћемо о програму.

Вучић: Председник српских радикала др Војислав Шешељ је, рекао бих најмлађи од свих озбиљних председничких кандидата. Доктор је правних наука, докторирао је на доктрини милитаризма и фашизма. То је човек који је своју велику борбу против комунистичког једноумља отпочео још лавних

80, 83, 84. године. Због својих слободомних идеја лежао је у зеничкој тамници, потом је и 90-тих година поново затваран и хапшен овде у Београду, овде у Србији.

То је човек који је увек говорио искрено, говорио истинито, без обзира

на то какве су последице могле да буду и по њега и по његове ближње, по његову породицу. Његови најближи су могла највише трпели. Њему се у зеничком затвору док је боравио, осуђен од тадашње босанско-херцеговачке комунистичке олигархије Микулића, Поз-

Пред циљем – за сада председнички кандидат...

Поверење народа – један од многобројних митинга Српске радикалне странке

дерца и осталих којима је сметао неко ко би се бунио односно затражио мало већа права за српски народ у тој авнојевској Републици, родио му се син, па можете да мислите како је било његовој породици, његовој фамилији у том тренутку. Војислав Шешел је и после тога свој живот посветио идеалима за које се залаже, идеалима за које се бори и мислимо да је у томе веома истрајан, веома принципијелан, веома доследан. Тешко је наћи икога на политичкој сцени ко никада није мењао свој политички, национални програм. Није мењао идеје у погледу економске платформе, социјалних опредељења као што је то др Војислав Шешел.

Војислав Шешел се и 1984. и 1991. и 1997. године залагао за једну јединствену српску државу и учинио је све да помогне стварању такве српске државе. То што нисмо као народ успели у свему томе, кривица је неких других, кривица је оних који су били на власти, а не оних који су били, на жалост у опозицији, као што су били српски радикали. Ми мислимо да је Војислав Шешел у крајњој линији један изузетан радник. Он је страховито вредан човек. Човек који је то показао и сада на власти у Земуну. Јер Земун је општина у Србији која има највећи број асфалтираних путева, највећи број постављених километара водоводних цеви, а то је знате све на иницијативу председничког кандидата др Војислава Шешела. Нигде немате такву дисциплину, такву одговорност и такву озбиљност код шалтерских службеника, код

општинске администрације. Мислимо да је његов рад, његова жеља да се поправи, то што је засукао рукаве и умео да каже: "Е, сада ћемо да радимо", "Сада ћемо да прионемо на посао", донело огромне резултате. Видите ту где је Војислав Шешел ту су плате врло високе. У општини Земун у предузећима која су под нашом контролом, дакле и пословном простору и спортском центру итд, плате не касне ни један једини дан. Уосталом, и ви сте се у то могли уверити када сте били у обиласку општине Земун, па знате то итекако добро.

Мислимо да Војислав Шешел поседује квалитете једног правог српског домаћина, човека који би могао да буде најбољи домаћин у земљи вредних људи. Човек који би могао да промени нашу свакодневицу. И пре свега човек који би својим личним ауторитетом могао у многоме да допринесе борби против криминала.

Наравно, Војислав Шешел неће кршити Устав и законе ове земље, неће преузимати ингеренције неких других органа у нашој земљи као што је то случај са неким другим политичким представницима. Ми сматрамо да наш председнички кандидат др Војислав Шешел у стању да својим ауторитетом, својом жестоком борбом за поштину и одговорну власт, али и жестоком борбом за безбедност и сигурност сваког грађанина може учинити да наши људи не само да живе животом достојним човека, већ да не осећају страх за своју децу, за своју сутрашњи-

цу. Да смеју да пошаљу своје синове и кћери на сплавове, да смеју да изађу било где у Београду, у Новом Саду, у било ком другом граду у нашој земљи, као што се данас врло често дешава да то не смеју.

И такође мислимо да је Војислав Шешел онај који ће више размишљати о томе на који начин да се уради нешто. На који начин да се уради један аутопут, на који начин да се допринесе побољшању исплата пензија, на који начин да се допринесе побољшању исплата социјалних додатака, лечијих додатака, пољопривредних пензија итд, боље него што је то и један други кандидат у стању.

Војислав Шешел мање воли да прича о томе како је његов углед у свету велики, како је његов углед кодовога или код онога много значајан, као што то причају неки председнички кандидати. Војислав Шешел је радник, он је вредан човек, он је добар домаћин. При свему томе он је интелектуалац пар екселанс, он је био најмлађи доктор наука у своје време, са 25 година је докторирао на Правном факултету у Београду. Он је био и ванредни професор Правног факултета у Приштини. Његова предавања су била апсолутно најпосећенија. Он је ту показао још једну своју изузетну карактерну особину: у време можда свог највећег политичког узлета, председнички кандидат Српске радикалне странке др Војислав Шешел држећи предавања у Приштини, пре самог предавања, пре вежби, разговарао би са хиљадама студената

о политичкој ситуацији, о стању у Републици Српској Крајини, у Републици Српској. Чим су се врата затворила Војислав Шешељ је предавао. Увод у право, Уставно право, онако како се предаје тај предмет и ништа им више није говорио ни о својој политици, нити о страници, нити о било чему другом. Такав је Војислав Шешељ, и потпуно сигурно да би он учинио све да се нашим грађанима омогући један бољи живот, живот у коме ће људи моћи да планирају своју сигурнију и просперитетнију будућност и сутрашњицу него што је то данас случај.

Приоритет економским и социјалним темама

Водитељ: У последњим обрачунима господин Шешељ приоритет даје економским и социјалним темама. Да ли у тим областима леже највећи проблеми у Србији?

Вучић: У тим областима леже највећи проблеми у Србији. Проблем је у томе што ми нисмо имали до данас способну и одговорну власт која би са тим проблемима могла да изађе на крај. На врло једноставан начин смо ми те проблеме решавали. Многи кажу да је Војислав Шешељ тако га неки називају Робин Худ у борби против сиромаштва у Србији. Толико је помогао сиромашнима, бар тамо где је на власти и помогао је и онима који немају, дакле и онима који имају хендиксiranу децу и онима који су на најнижем социјалном нивоу, дакле који су социјални

случејави. Помогао је свим инвалидима овог рата, свим рањеницима, свим борцима последњег отаџбинског рата који су се наравно пријавили. Налазио је начине уштеда, огромним својим трудом, огромним својим залагањем, па ако се сећате и оним шаљивим аукцијама, продајама Брозових биста, Брозових књига, неких сувенира који никоме ништа не значе. А много значе обичном свету који то нема, који нема за цивилизован живот, много им значи то јер могу да купе себи хлеб и својој деци млеко.

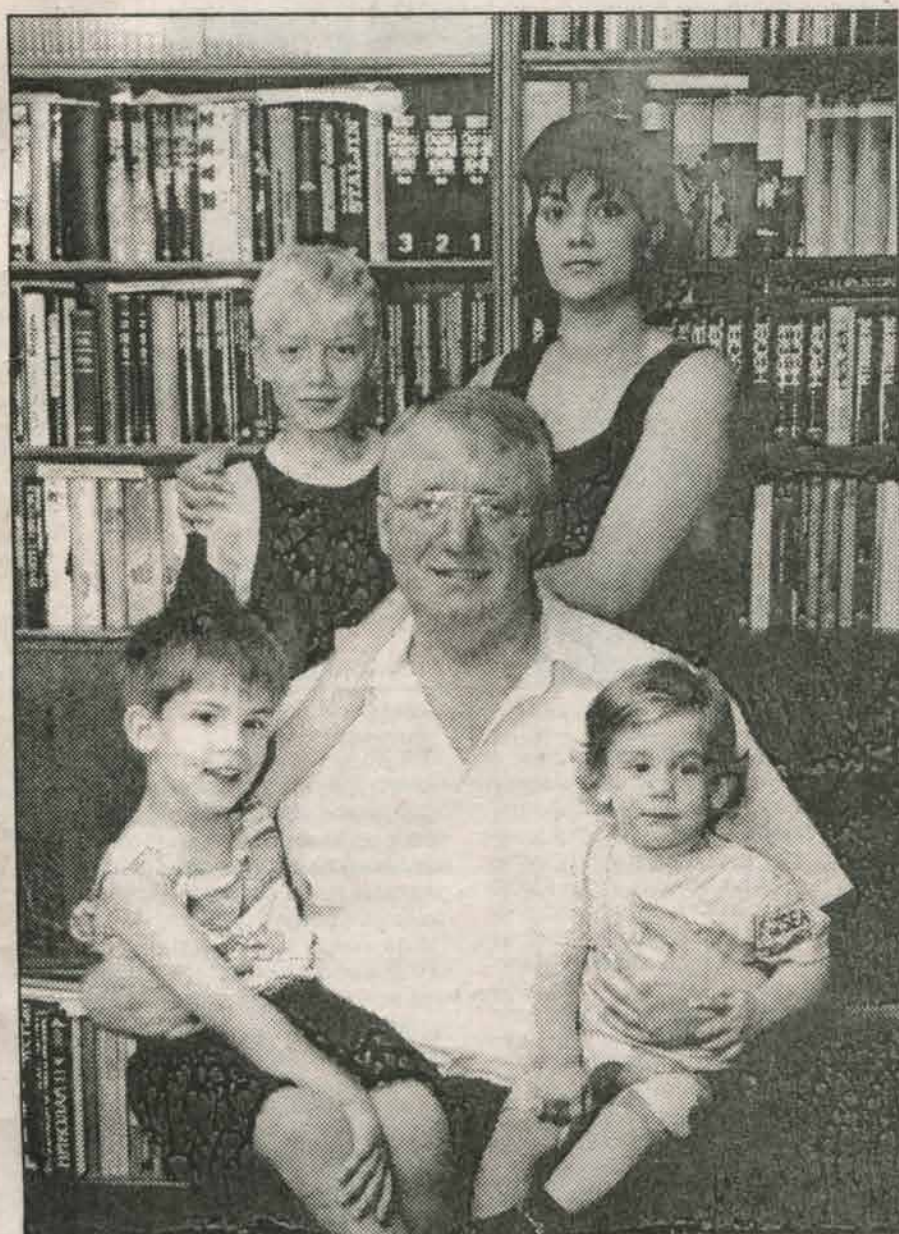
Војислав Шешељ је то као председник једне општине успео да обезбеди, и познајући др Шешеља сигуран сам да би он све учинио и да не би могао ни мирно да спава, нити би престајао да ради док не би обезбедио да у Србији сви имају довољно за један нормалан и достојанствен живот. Наравно, наша странка би у републичком парламенту уколико добије поверење већине грађана наше земље, учинила много на промени системских економских закона, на промени нормативне регулативе у домену социјалне политике. Ми смо трамо, као што је наш председнички кандидат јуче рекао, да мора доћи наравно и до уласка страног капитала у нашу земљу, али то не сме бити улазак страног капитала са политичким интересом већ економским интересом. Свако онај ко је заинтересован да стекне овде профит од чега можемо и ми имати користи, он је добро дошао. Ми се посебно обраћамо Јапану, Русији, и другим земљама. А зашто им не дати

Црвену заставу, али под условом да наредних 10 година нико не сме да буде отпуштен, и морају да им исплаћују плате у противвредности најмање 500 немачких марака. Погледајте шта тиме добијате, скидате са државне грбаче, више из буџета не морате да исплаћујете ништа. Даље, добијате један производ који ће на нашем тржишту бити конкурентан и не само на нашем него на европском и на светском тржишту. И коначно смирујете социјалне тензије, јер људи ће имати од чега да живе и то да живе као сав остали нормалан свет. То је суштина дакле, ми ту ништа не можемо да изгубимо и то су врло проста и једноставна решења. Међутим постоје некакви догматски синдроми унутар наше социјалистичке или комунистичке олигархије како хоћете, и просто не разумемо због чега се они тога не придржавају.

Такође, ми српски радикали смо познати по томе, као политичка странка, пре свих нас др Војислав Шешељ, да све своје обавезе испуњавамо. Никада нико не може да каже да су радикали негде некоме остали дужни. Ово је просто онако људски значајно рећи. И када плаћамо спотове и када плаћамо емисије, радикали увек све плате. Никада никоме дужни не остану. И за разлику од свих осталих политичких странака, али апсолутно свих осталих, који се рекламирају и на Студију Б, и код вас, никада им на памет није пало да се лате за џеп и да своје обавезе испуне. Ми српски радикали тако како

Енергије на претек – пријем грађана у земуноској општини

Породица Шешелј

Глас за бољу Србију

то сада чинимо док смо у опозицији, тако ћемо чинити нашем народу када будемо били на власти. Када будемо били на власти ни једно од социјалних давања неће каснити. Пензионери ће примати пензије сваког првог у месецу. Много пута је господин Шешелј говорио пензије су социјална а не радна категорија, првог у месецу та пензија мора да се прими нема шта да се чека тридесети, јер та пензија не мора да се зарађује, зарађена је пре годину, пет или десет година, у зајности од тога када је човек добио пензију. Тако децији додаци не сме да се догоди да касне по годину дана, они морају да се исплаћују на време а не да се јуче исплаћују децији додаци за септембар 1996. године итд.

Мислимо да би у нашој земљи много значајно долазак Војислава Шешелја на место председника Републике, јер би народ почео да схвата да је ред, дисциплина, одговорност и озбиљност нешто чега би сви морали да се придржавамо. Да нам рад буде основно мерило нечије вредности. Да сви они који су радили и нешто зарадили да они то могу да стекну, да они могу да добију то што су заиста зарадили. И мислимо да је то најбоља препорука за грађане Србије да гласају за нашег председничког кандидата.

Увек са народом

Друго, Војислав Шешелј је изузетно поштен човек, лично поштен човек. Изузетно моралан човек, дакле високо моралних принципа. Војислав Шешелј је једини од лидера политичких странака који не живи у некаквим вилама од неколико стотина квадрата или у Бог зна каквим становама у центру Београда. Живи у Батајници 25 км од центра града. Сваки дан на посао, сваки дан назад. Живи са обичним светом, живи животом обичног, нормалног човека и само ти људи који знају проблеме обичног човека могу на најбољи начин да их решавају. Само они који знају како је тешко доћи до своје куће када немате асфалтиран пут, како је тешко живети без добро развијене и уређене комуналне инфраструктуре, како је тешко плаћати струју и телефон ако су овако скупи као што су данас, како је тешко своју породицу издржавати. Војислав Шешелј има осмочлану породицу тренутно у Батајници, своја три сина, Николу, Александра, Михајла, Јадранку, мајку Даницу итд. Дакле, само ти људи који знају са каквим се они проблемима свакодневно суочавају могу нашем народу да помогну. Мислим да је то изузетна предност др Војислава Шешелја. Он живи са овим народом. Он исте муке мучи, исте проблеме има, ни у чему се не разликује од њих за разлику од осталих и председничких кандидата и политичких лидера.

Водитељ: Аналитичари сматрају да такви проблеми, рецимо обичних људи, могу бити решени, између осталог,

повратком наше земље у међународну заједницу. Радикали често заступају оштре ставове када је у питању однос према међународној заједници, нарочито када они учествују у неким решавањима политичких проблема овде. Да ли ће радикали радити на повратку наше земље у међународну заједницу, односно Војислав Шешељ ако буде председник?

Вучић: Неки председнички кандидати се праве много паметни говорећи како ће они да воде некакву спољну политику итд, при чему заборављају зато што их уопште не интересују правни акти које је ова земља донела, нити их занима да се понашају према Уставу и закону ове земље. Према Уставу ове земље као лекс супериор, као највишем правном акту ове земље, нема шта председник Републике да се меша у спољне послове. То су ингеренције савезне владе према члану 99., став 1. Устава Савезне Републике Југославије. Ако нас питате и о ставу Војислава Шешеља и о ставу наше странке према ономе што сте ви назвали међународна заједница, ја бих назвао Сједињеним Америчким Државама и њиховим сателитима, рекао бих да наш став није оштар према њима, просто ми нећемо да подилазимо и нећемо да се улизујемо онима који бомбардују српски народ. Ми за разлику од неких других политичких лидера не мислимо да су били у праву када су убијали српску децу, када су рушили српске школе, болнице, 12 бањалучких беба итд. Ми мислимо да су криви, не можемо да ратујемо са њима, не пада нам на памет да ратујемо. Знате, када хоће да оптуже председничког кандидата Српске радикалне странке за нешто онда кажу јесте он паметан, јесте он вредан, јесте он све али ми ћемо да заратимо. Наравно да нећемо. Војислав Шешељ има три сина, има три дивна детета он мора за њих да живи, и они морају да живе и за њега и за себе. Не пада му на памет своју децу да шаље у рат, тако ни туђу. Они који имају децу, то итекако добро знају.

За сарадњу са међународном заједницом

Међутим, ми се од осталих политичких странака, политичких лидера који би све прихватили од ОЕБС-а, од налога Сједињених Америчких Држава итд, разликујемо по томе што ми нећемо да прихватамо све ултиматуме. Ми хоћемо да разговарамо. Војислав Шешељ хоће да разговара, али не да му неко каже ти неш морати да хвалиш бомбардовање НАТО пакта Републике Српске. Е то Војислав Шешељ никада неће урадити, увек ће бити на страни свог народа. Уосталом, Војислав Шешељ је добио највећу подршку у Републици Српској сада на изборима. Војислав Шешељ је добио оволике гласове, наш председнички кандидат готово у свим градовима источног дела Републике Српске, Херце-

Тандем који побеђује

говине, Семберије, Мајевице па чак и Посавине победила је Српска радикална странка и Српска демократска странка. Српска радикална странка у неким местима има и апсолутну већину, као што је Власеница, Рудо, Србиње итд. Тако, знате ти људи који су тамо то преживљавали западно од Дрине и Дунава, који знају какве су најгоре страхоте рата, они сигурно не могу бити за рат. Може то да прича одавде и Вук Драшковић, и Лилић или неко Бог зна ко још, они који никада нису ни смели да се приближе Дрини, а камо ли да посете своја родна места и своја огњишта. Они могу о томе да причају, а никада нису смели да пређу границу на Дрини. Али, народ тамо је рекао, народ тамо не воли да ратује, народ тамо највише на свету цени мир, али пре свега цени своју слободу. Војислав Шешељ је не само слободоуман него слободарски настројен човек и то изгледа српски народ итекако много цени и поштује. Ми се надамо да ће овакви резултати из Републике Српске бити само нагвештај још бољих резултата овде у Србији.

Водитељ: Имамо још два минута. Занима ме кога би господин Војислав Шешељ волео да има за сарадника из Црне Горе, Момира Булатовића или Мила Ђукановића?

Вучић: Волео би да има Гордану Булатовић, потпредседника Централне отаџбинске управе Српске радикалне странке. Ми не мислимо да су нам политички пријатељи и идеолошки блиски ни један ни други. Просто у овом тренутку када господин Ђукановић показује отворене сепаратистичке тенденције, било би добро за заједничку државу за опстанак федералне државе било би добро да у том њиховом интерном сукобу победи Момир Булатовић, али мислим да би Војислав Шешељ наравно, као председник Србије сарађивао са сва-

ким ко је легално и легитимно изабран у Црној Гори, а ми мислимо да то у сваком случају не би смео да буде нико ко ће се бавити било каквим сепаратистичким послом односно одвајањем Црне Горе од заједничке државе са Србијом.

Водитељ: За крај, аналитичари кажу да радикали имају стабилно бирачко тело. Да би Шешељ победио мора или да пробуди апстиненте или да преузме нечије гласове. На чије гласове рачуна Војислав Шешељ?

Вучић: Председник Српске радикалне странке др Војислав Шешељ и кандидат за председника Републике Србије др Војислав Шешељ рачуна на гласове српског народа и грађана Србије. Он рачуна на све оне који желе да се нашем народу врати национална част, понос и достојанство. На све оне који желе да гласају за ред и безбедност, за рад. Војислав Шешељ рачуна на све оне који хоће да гласају за одговорне и поштене људе. Без обзира за које су политичке странке до сада гласали, без обзира којој су политичкој опцији до сада припадали, и сигурни смо, ми не рачунамо на подршку, ни ми ни председнички кандидат др Војислав Шешељ не рачуна на подршку из иностранства или било кога. Нити му требају гласови из Калифорније, Тексаса, или Аризоне. Ми очекујемо подршку и Војводине, и Косова, и Београда, и Пирота, и Лесковца, и Врања, и Ужица, и Ваљева и свих осталих градова у Србији.

Мислим да је Српска радикална странка, а посебно наш председнички кандидат овог пута на најбољем путу до коначне победе да избави Србију из економске кризе и социјалне беде.

Водитељ: Хвала што сте били са нама, поздравите господина Шешеља.

Вучић: Хвала вам најлепше.

УКУПНИ РЕЗУЛТАТИ ИЗ СВИХ 29 ИЗБОРНИХ ЈЕДИНИЦА У СРБИЈИ

РЕЗУЛТАТИ ИЗБОРА ЗА ПРЕДСЕДНИКА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Укупан број уписаних бирача: 7.188.544

Број бирача који су гласали: 4.131.487

Број гласова које су добили кандидати за председника:

Р. б.	Име и презиме кандидата	Назив предлагача	Број гласова	%
1.	Милисав Банковић	Радничка странка Југославије.....	49.158	1,18
2.	Миодраг Видојковић	Група грађана.....	14.105	0,34
3.	Мр Предраг Вулетић	Либерално-демократска странка.....	11.463	0,27
4.	Вук Драшковић	Српски покрет обнове.....	852.808	20,64
5.	Ђорђе Дрљачић	Група грађана.....	9.430	0,22
6.	Драган Ђорђевић	Странка држављана Србије.....	10.684	0,25
7.	Миодраг Миле Исаков	Коалиција "Војводина".....	111.166	2,69
8.	Зоран Лиљић	СПС,ЈУЛ,НД.....	1.474.924	37,70
9.	Др Милан Младеновић	Коалиција "Препород".....	10.112	0,24
10.	Вук Обрадовић	Социјалдемократија.....	100.523	2,43
11.	Милан Парошки	Народна странка.....	27.100	0,65
12.	Гвозден Сакић	Група грађана.....	3.293	0,07
13.	Радомир Тукмановић	Напредна странка.....	2.647	0,06
14.	Др Сулејман Угљанин	Ко.Лис.за Сан. др Сулејман Угљанин.....	68.446	1,65
15.	Бранко Чичић	Партија природног закона.....	7.097	0,1
16.	Мр Небојша Човић	Дем.алтернатива и Сељ. стр.Србије.....	93.133	2,25
17.	Др Војислав Шешељ	Српска радикална странка.....	1.126.940	27,28

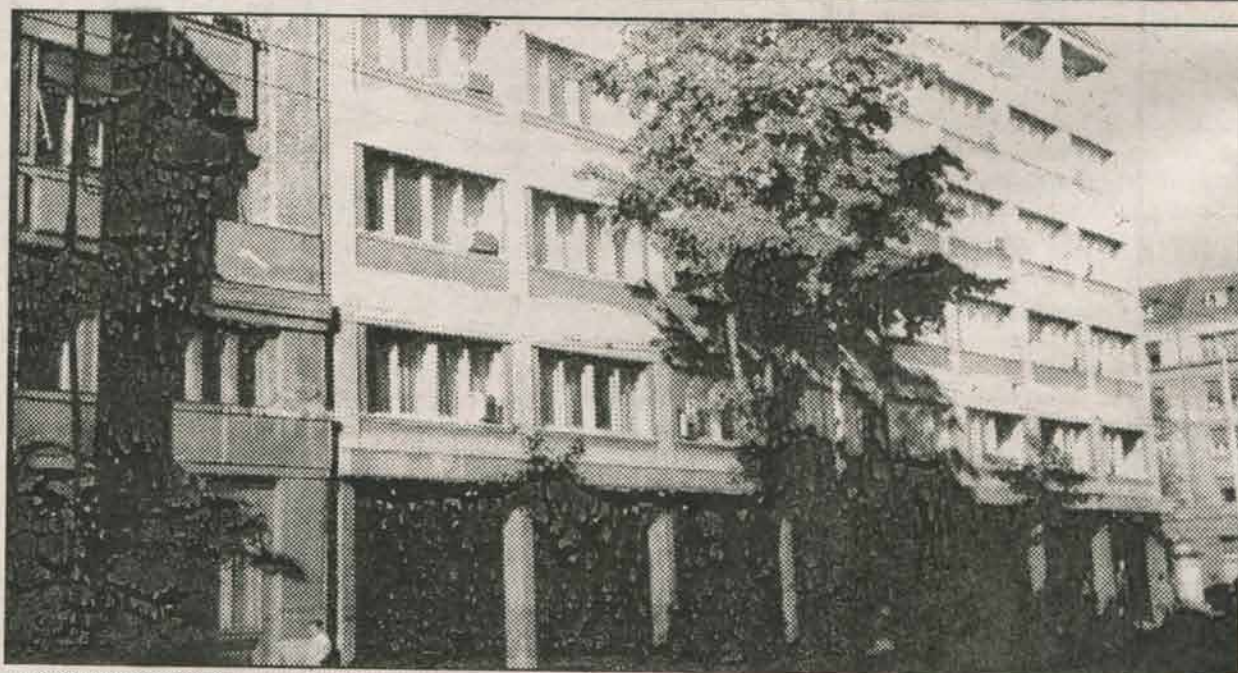
**УКУПНИ РЕЗУЛТАТИ ИЗ СВИХ
29 ИЗБОРНИХ ЈЕДИНИЦА У СРБИЈИ**

**РЕЗУЛТАТИ ИЗБОРА
ЗА ПОСЛАНИКЕ
У НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ**

Укупан број уписаних бирача : 7.190.327
 Број бирача који су гласали: 4.132.236

Број гласова које су добиле политичке странке:

Р. б.	Назив изборне листе	Број гласова	%	Број мандата
1.	Српска радикална странка.....	1.159.868	32,8	82
2.	Српски покрет обнове.....	793.224	18	45
3.	СПС – ЈУЛ – НД.....	1.415.456	44	110
4.	Коалиција "Војводина".....	112.215	1,6	4
5.	Савез војвођанских Мађара.....	50.960	1	4
6.	Коалициона листа за Санџак.....	49.486	1	3
7.	ДА – ССС – ППС.....	60.850	1	1
8.	Демократска коалиција Прешево – Бујановац.....	14.179	0,4	1

ФЕДЕРАЛЬНОЕ СОБРАНИЕ — ПАРЛАМЕНТ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
ГОСУДАРСТВЕННАЯ ДУМА
Фракция Либерально-Демократической партии России

Дорогой брат Воислав,

Поздравляю тебя с большим успехом на президентских выборах в Сербии, который можно считать подвигом, принимая во внимание условия, в которых ты боролся.

Все мысли и желания русского народа обращены на второй круг президентских выборов, в котором ожидаем твою победу.

Это будет начало больших изменений, которые поднимут Сербию с колен.

Патриотическая Россия будет с тобой и с сербским народом.

Руководитель фракции ЛДПР
в Государственной Думе РФ

В.В. Жириновский

Драги брате Војиславе,

Честитам ти велики успех на председничким изборима у Србији који је, у условима у којима си се борио, раван подвигу.

Све мисли и жеље руског народа упрте су у други круг председничких избора, у коме очекујемо твоју победу.

Биће то почетак великих промена које ће подићи Србију са колена.
Патриотска Русија ће стати уз тебе и српски народ.

Вођа фракције
Либерално-демократске
партије Русије
у Државној думи
Руске Федерације
Владимир В. Жириновски

Saint-Cloud, le 23 Septembre 1997

*Monseur Vojislav SESELJ
Président du parti radical Serbe
Pahuycka 31
BELGRADE
11000 SERBIE*

Monsieur le Président et Cher Ami.

Nous avons appris avec une très grande joie votre très beau succès au premier tour des élections de SERBIE.

Tous vos amis du Front National sous souhaitent au deuxième tour de remporter la victoire. En tous cas, nous serons près de vous dans l'action de politique nationale que vous avez entreprises.

Recevez, Monseur le Président ainsi que votre épouse, nos vœux les plus amicaux et veuillez transmettre aux militants de votre parti le salut de ceux du Front National.

Jean-Marie LE PEN

**НАЦИОНАЛНИ ФРОНТ
ПРЕДСЕДНИК**

**Saint Cloud, – 23. септембра 1997.
Господин Војислав Шешел,
председник Српске радикалне странке,
Француска 31, Београд, Србија**

Господине Председнице и драги пријатељу,

Са огромном радошћу смо сазнали за Ваш велики успех у првом кругу избора у СРБИЈИ. Сви Ваши пријатељи из Националног фронта Француске желе Вам да у другом кругу победите. У сваком случају, знајте да ћемо бити уз Вас у спровођењу националне политике коју сте започели.

Упућујем Вам, господине Председнице, као и Вашој супрузи, наше најбоље пријатељске жеље и молим да члановима Ваше странке пренесете поздраве чланова Националног фронта Француске.

Жан-Мари Ле Пен, с.р.

Ján Slota
predseda
Slovenskej národnej strany

Bratislava 24.9.1997

Vážený Vojislav Šešelj,

s mimoriadnym potešením som prijal správu o výraznom a významnom úspechu Srbskej radikálnej strany v parlamentných voľbách v Srbsku, ako i presadenia sa Vašej osoby v prvom kole prezidentských volieb.

Potešujúce výsledky zo Srbska považujem nielen za úspech srbských národovcov, ale i za ďalší výrazný úspech našej spoločnej patriotickéj orientácie, ktorý vlieva každému patriotovi v Európe nové sily v boji proti kozmopolitnej bezduchovosti.

v druhom kole prezidentských volieb vám želim veľa presvedčivosti a štátnickej múdrosti. Verím v priazeň osudu pri Vašej ceste k hlave Srbskej republiky.

S priateľským pozdravom a úctou

Dr. Vojislav Šešelj
predseda
Srbská radikálna strana

24. септембар 1997,
Братислава

Поштованом Војиславу Шешелју

Са великим задовољством сам прочитао извештај о изразитом и значајном успеху Српске радикалне странке на парламентарним изборима у Србији, као и ваш улазак у други круг председничких избора.

Задовољавајуће резултате из Србије сматрам не само за успех српских националиста, него и за даљи изразити успех наше заједничке патриотске оријентације, која утиче на сваког патриоту, даје му нову снагу у борби против космополитске бездуховности.

У другом кругу председничких избора желим Вам много успеха и државничке мудрости. Верујем у наклоност судбине на Вашем путу за председника Републике Србије.

Са пријатељским поздравом и поштовањем

Јан Слота,
председник
Словачке народне странке

ДОРОГОЙ БРАТ И ДРУГ ВОИСЛАВ ШЕШЕЛЬ!

Все русские люди с большим напряжением следят за Вашей героической борьбой на выборах в Президенты Сербии.

Воислав, все русские с Вами.

Сейчас, как никогда раньше, нам, славянам нужны общеславянские лидеры. Нужны лидеры, которые бы сплотили славян, повели их к свободе. Таким лидером русские видят Вас. Вы одержали гигантскую победу в первом туре голосования. Все русские, узнав о Вашей победе, воспрянули духом - значит можно побеждать противника, который кажется непобедим.

Славные сербы! Неподкупные сербы!

Русские люди во всех властных структурах готовы поддержать все Ваши инициативы, уже сейчас и после победы во втором туре голосования. Лично Вам шлют привет губернаторы Краснодар, Пскова, Кемерово, Тулы, Ставрополя, Магадана - все другие. Ваших болельщиков абсолютное большинство в окружении Президента, в Государственной Думе и Федеральном Собрании. Вас, Воислав, у нас знает каждый. Каждый верит в Вашу победу во втором туре голосования.

Мы готовы по Вашему сигналу встать под Ваши Знамена!

Генерал Виктор Филатов,

Александр Проханов, писатель,
главный редактор газеты "Завтра",

Любина Момчилович,
доктор технических наук,
профессор.

Драги брате и пријатељу Војиславе Шешелу,

Сви Руси са великом пажњом прате Вашу херојску борбу на изборима за председника Србије. Војиславе, сви Руси су са Вама.

Сада, као никада раније, нама, Словенима потребне су свесловенске вође. Потребне су нам вође које ће ујединити Словене и повести их ка слободи. Руси Вас виде као таквог вођу.

Постигли сте гигантску победу у првом кругу гласања. Сви Руси, сазнавши за Вашу победу, живнули су духом - значи могуће је победити противника, који је изгледао непобедив.

Славни Срби! Непоткупљиви Срби!

Руси, у свим структурама власти, спремни су подржати све Ваше иницијативе, како сада, тако и после победе у другом кругу.

Лично Вам шаљем честитке губернатора Краснодар, Пскова, Кемерово, Туле, Ставрополя, Магадана и свих других.

Ваше присталице апсолутно Вас подржавају и у окружењу председника, у Државном парламенту, у Федералној скупштини.

Вас, Војиславе, код нас познају сви.

Сви верују у Вашу победу у другом кругу гласања.

Спремни смо да на Ваш знак станемо под Вашу заставу!

Генерал Виктор Филатов
Александар Проханов, писац,
главни уредник листа "Завтра"
Љубица Момчиловић,
доктор професор техничких наука

LE VICE-PRÉSIDENT
CHARGÉ DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES

Saint-Cloud, le 22 Septembre 1997

Docteur Vojislav ŠEŠEĀ
Président du Parti Radical Serbe
31, Francuska
11000 BELGRAD
SERBIE

Monsieur le Président,

cher ami.

Nous n'avons en France que des résultats partiels des élections de Dimanche dernier.

Cependant, au vu des résultats, nous sommes certains que le SRS et vous-même avez obtenu un succès historique.

Jean-Marie LE PEN, moi-même et le Front National seront Dimanche prochain à vos côtés par la pensée en vous souhaitant le plus grand succès possible.

Veillez croire, Monsieur le Président, en notre sincère amitié.

Dominique CHAUSSE

НАЦИОНАЛНИ ФРОНТ ФРАНЦУСКЕ-
ПОТПРЕДСЕДНИК ЗА ИНОСТРАНЕ
ПОСЛОВЕ

Saint-Cloud,
22. септембра 1997, Доктор Војислав
ШЕШЕЉ, Председник Српске радикалне
странке, Француска 31, 11000 БЕОГРАД
- СРБИЈА

Господине Председниче и драги пријатељу,

У Француској су нам саопштени тек делимични резултати прошлонедељних избора. Међутим, увидом у те резултате је извесно да сте СРС и Ви лично остварили историјски успех.

Жан-Мари Ле Пен, као и ја сам и читав Национални фронт Француске бићемо уз Вас у мислима наредне недеље, са жељом да остварите што је могуће већи успех.

Упућујемо Вам, господине председниче, изразе нашег искреног пријатељства.

Доминик Шабаш

169/MOY211

MOSCOU 141/120 23 1710

ETAT

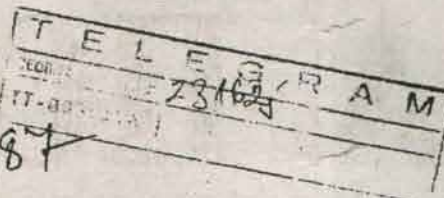
GOSPODIN V SHESHEL PREDSEDATELIU

SERBSKOI RADIKALNOI PARTII

UL FRUNCUZSKAIA

BEOGRAD

YUGOSLAVIE

UVAJAE MY VOISLAV SHESHEL DOROGOI DRUG
PRIMITE MOY SAMYE SERDECHNYE POZDRAVLENIIA S OGNOMNYM USPEHOM V
PERVOM TURE PREZIDENTSKIH VYBOROV IA RASCENIVAIU ETO KAK VASHU
LICHNIU VYDAIUSCUIUSIA POBEDU I POBEDU VSEI SERBSKOI RADIKALNOI
PARTII ETO POBEDA IDEI SPRAVEDLIVOSTI I PORIADKA SERBSKOGO
NACIONALNOGO DOSTOINSTVA I SLAVIANSKOGO BRATSTVA JELAIU
OKONCHATELNOI POLNOI I BEZOGOVOROCHNOI POBEDY VO VTOROM TURE
GOLOSOVANIIA POLZUIAS SLUCHAEM HOCHU ZAVERIT V MOEM VYSOKOM K VAM
UVAJENII I PODTVERDIT SAMOE ISKRENNIE STREMLENIE K PODDERJANIU I
RAZVITIIU DRUJESTVENNYH I PARTIINYH SVIAZEI NA BLAGO I PROCVETANIE
NASHIH BRATSKIH STRAN I NARODOV S UVAJENIEM I NAILUCHSHIMI
POJELANIAMI

DEPUTAT GOSUDARSTVENNOI DUMY ROSSIISKOI FEDERACII

ZAMESTITEL PREDSEDATELIA FRAKCII LDPR S ABELCEV

ISH NR 388/1/89 OT 23.09.97 6

Господину В. Шешељу, председнику
Српске радикалне странке
ул. Француска, Београд, Југославија

Поштовани Војиславе Шешељу, драги пријатељу,

Примите моје најсрдачније честитке поводом огромног успеха у првом кругу председничких избора. Сматрам да је то ваша лична победа и победа читаве Српске радикалне странке. То је победа идеје праведности и исправности српског националног достојанства и словенског братства. Желим вам коначну и потпуну победу у другом кругу гласања. Користим прилику да вам искажем моје поштовање и да потврдим најискреније жеље за развијање пријатељских и партијских односа у корист наших братских држава и народа.

С поштовањем и најлепшим жељама,

посланик Државне Думе Руске Федерације,
заменик председника посланичке групе
Либерално-демократске партије Русије
С. Абелцев

ВРЕМЕ ЈЕ ЗА ПОБЕДУ

Др Војислав Шешељ на БК телевизији у емисији "Гравитација", 27. септембра 1997. године

Водитељ: Свима који нас сада гледате желим добро вече. У овој "Гравитацији" наш гост је председнички кандидат Српске радикалне странке др Војислав Шешељ. Господине Шешељ, добро вече, добро нам дошли.

Др Шешељ: Добро вече, боље вас нашао.

Водитељ: На почетку емисије у име БК телевизије ја вам честитам што сте се пласирали у други круг председничких избора.

Др Шешељ: Хвала.

Водитељ: Уједно и да вас позовем у среду или четвртак, договоримо се још о термину, да ли пристајете да будете наш гост у овом студију, да разговарате са председничким кандидатом Југословенске левице, Социјалистичке партије Србије и Нове демократије, господином Лилићем, и да сучелите ваше политичке програме?

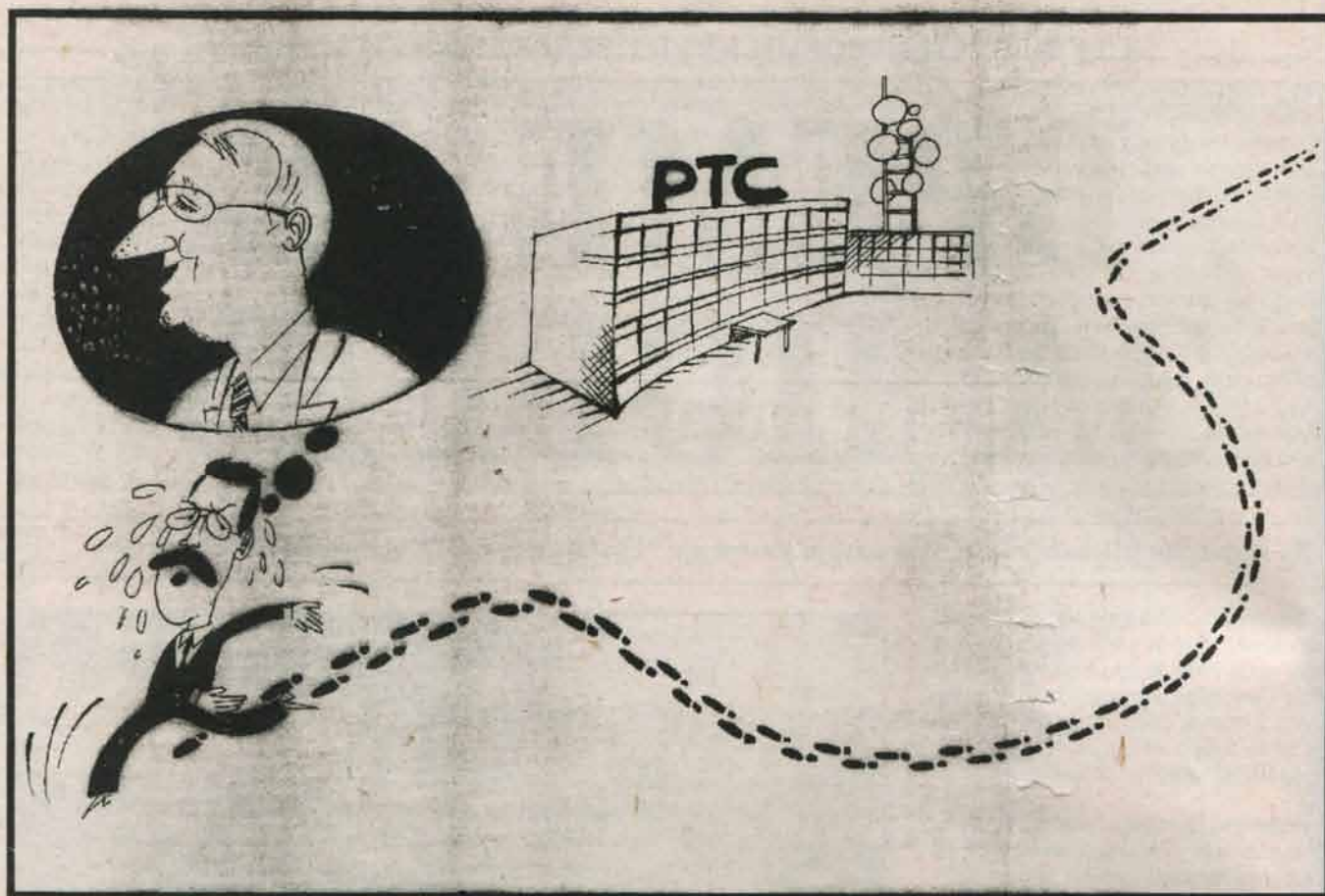
Др Шешељ: Ја пристајем и долазим, или у среду, или у четвртак, желео бих да до понедељка тачно одредите термин због неких других обавеза, али који год термин одговара господину Лилићу, спреман сам да се у том термину појавим у вашем студију. А наравно, и ако нека друга телевизија буде желела додатно, немам ништа против тога и сматрам да би то био најбољи завршетак предизборне кампање. У цивилизованом свету је уобичајено да се главни председнички кандидати сусретну у јавном телевизијском дуелу, да изложе своје политичке концепције, своје политичке ставове по разним питањима. Да сучеле мишљења, да сучеле своје политичке идеје и да народ из тога проценује који би кандидат био најпогоднији у погледу могућности реализације програмских циљева који су народу највише прирасли за срце.

Водитељ: Ми смо упутили званични позив и вама, то сте добили.

Др Шешељ: Ево, ја прихватам одмах усмено, а из Изборног штаба Српске радикалне странке или из генералног секретаријата ћете добити писмену поврду колико сутра.

Др Војислав Шешељ за председника!

Други круг

Водитељ: Значи да још чекамо само одговор господина Лилића. Господине Шешел, у првом изборном кругу ви сте 350.000 гласова били иза господина Лилића. У другом изборном кругу, у недељу, почиње бројање испочетка, од нуле. Да ли можете да стигнете разлику од 350.000?

Др Шешел: Ја мислим да могу. А ево из којих разлога: прво, мислим да су сви остали гласови за разне председничке кандидате били гласови опозиционог усмерења, гласови против постојећег режима. Мислим да је сада велика вероватноћа да ће ти гласови бити концентрисани. Можда не апсолутно сви, али да ће највећи број тих гласова да се окрене сада једином преосталом представнику демократске опозиције у другом изборном кругу. Друго, мислим да ће многи од оних грађана који нису изашли у првом кругу, сада изаћи у другом кругу, и да ће гласати према својој савести, према својим убеђењима. Ја сам оптимиста и пред овај изборни круг. Био сам оптимиста и пред први изборни круг, и надам се победи.

Водитељ: Међутим, постоји један велики проблем: законска регула да 50% становништва мора да изађе и у другом изборном кругу. Председништво Српског покрета обнове данас је позвало своје бираче да не излазе у други круг. Како то коментаришете?

Др Шешел: Ја мислим да не могу политичке партије да владају својим бирачима. Не могу оне ни својим чланови-

ма да владају у тој мери. Могу страначким активистима, могу њима. Могу онима које везује страначка дисциплина. Али, не могу они да контролишу бирачко тело. Срби су озбиљан политички народ, сада ће сваки грађанин сам да размисли шта је најбоље да уради 5. октобра. Сам ће проценити и сам ће одлучити. Ја мислим да то не може ни једна странка да контролише.

Водитељ: Какве су ваше процене, хоће ли бити довољног броја бирача?

Др Шешел: Ја се надам да хоће. Могуће је да не буде 50% и да се избори морају поновити, али ја мислим да би се ова радикалска лавина наставила, да би ми били још успешнији на поновљеним изборима, тако да не стрепимо од тога. Али, рачунамо на то да је, ипак, велика вероватноћа да ће избори бити успешни 5. октобра. Мало је закон рестриктиван, знате. На западу, у цивилизованим земљама, нема тог ограничења да у другом кругу мора изаћи више од 50%. У Француској, рецимо, тога нема, у Америци тога нема. Код нас то постоји, али сада, када постоји, шта је ту је, морамо се прилагодити законским нормама.

Алтернатива постојећег режима

Водитељ: Како објашњавате ту радикалску лавину, како рекосте, какве су то промене у друштву, када ви стално, из избора у изборе, повећавате број гласова?

Др Шешел: Ја мислим да народ у Србији, сви грађани Србије све више препознају Српску радикалну странку као реалну алтернативу постојећем. Ми смо странка озбиљних намера и, што је најважније, озбиљног програма. Тај програм је препознатљив у народу. Веома је важно што никада ништа битно нисмо мењали у том програму, што знамо да га пластично изложимо, да га објаснимо човску без икакве школе, без икаквог образовања. Дакле, да га приближимо народу, да препознамо шта су те народне тежње, народна хтења, народне жеље и да наш програм усмеравамо у том правцу. Ми веома принципијелно заступамо тај наш програм. Нема промена из дана у дан, од данас до сутра, нема прилагођавања неким диктатима неким ученама итд. Ми идемо својим путем, и то је у једном тренутку морало бити награђено великим бројем гласова. Варају се они који мисле: ако се понове избори за који месец, да ће се променити однос снага. Неће. Биће још више у нашу корист. Нисмо ми за то ми сматрамо да је Србији доста политичких криза, да је потребан сада један период стабилности да бисмо изашли из ове економске кризе и социјалне беде, да бисмо се обрачунали са криминалом, да бисмо средили друштвене службе. Али, не бежимо ни од каквог новог изборног одмеравања снага.

Друго, ми смо на време схватили да је прошло време митинга. Митинзи немају више никаквог ефекта. Митинзи су место где се народ окупи пре свега за баве ради, и где могу да се узвикују по-

литичке паролe. Што би народ рекао, да се прича шупља прича. Суштина је преко народу приступачних медија објаснити програмске циљеве. Ми нисмо расправљали о неким ирационалним стварима, нисмо давали празна обећања. Ми смо се посветили пре свега економији, социјалним питањима, борби против криминала, здравству, школству, информисању. То су те кључне теме које су пре свега у надлежности Србије као федералне јединице. Други су расправљали о темама над којима немају никакве надлежности, о спољној политици, па оне, па оне. Ми смо се ограничили само на оно што је надлежност Србије као федералне јединице и доказали народу да знамо како се може изаћи из ове кризе. Наша објашњења су убедљива. И народ је у једном тренутку сазрео

до помисли да нам треба пружити шансу да пробамо да то реализујемо у пракси. И нама се управо отвара та шанса, јер, после ових избора, чији је главни победник Српска радикална странка, ми смо појединачно највећа политичка партија у Србији.

Програм социјалиста фатаморгана

Водитељ: Међутим, Ивица Дачић је два дана после избора изјавио да је та ваша победа, односно тај ваш напредак заснован на сарадњи са социјалистима на неки начин. Каже: нисте их нападали и због тога народ мисли да сте ви на заједничким таласним дужинама.

Др Шешељ: Мислим да су та објашњења бесмислена. Прво, није тачно да их нисмо нападали. Непрекидно смо их нападали. Али смо их критиковали по њиховој оријентацији у економији, у социјалним питањима и социјалним проблемима, по питању борбе против криминала, стања у здравству, стања у школству, стања у информисању. Ево, имали смо много емисија и на вашој телевизији, и ја и моји најближи сарадници непрекидно смо их критиковали. Није било оних увредљивих израза и зашто би било ако се нормализовала политичка атмосфера у друштву и ако нема прогона политичких противника. Онда би то било бесмислено. Али смо их темељито, аргументовано критиковали и непрекидно критиковали. Дачић је тала изјавио да смо

Грађани Србије све више препознају Српску радикалну странку као алтернативу постојећег режима

преузели њихов програм, што је додато смешно. Јер, где је тај њихов програм? Нико га још није видео, нико га још није прочитао. Где га сакривају? Како то једини ми да смо га нашли тамо где је он сакривен, па га изнели у јавност? Ми једини имамо озбиљан програм, тај познати радикалски програм у 100 тачака, а препознатљиви смо и по томе што никада ништа битно нисмо мењали у нашем програму.

Водитељ: Чијих сте више гласова узели, разочараних социјалиста, гласача левице, или разочараних гласача коалиције "Заједно"?

Др Шешељ: Ја мислим да смо пре свега повратили наше гласове. Оне гласове које смо имали на изборима 1992. године, то је негде око 1,060.000 гласова. И неких стотинак нових гласова смо сада добили, то су делимично гласови људи који су раније гласали за Социјалистичку партију, гласови ових странака које су бојкотовале изборе и тешко је сада то до краја идентификовати. Отприлике, то је то. Нисмо ми много добили гласова људи који су раније гласали за друге странке, али сам убеђен да ћемо их добити на следећим изборима.

Водитељ: Који су услови Српске радикалне странке да уђе у републичку владу?

Др Шешељ: Ми сматрамо да треба сада имати један крајње конструктиван однос. Издиференцирале су се четири основне политичке снаге, четири доминантне политичке партије. То су Српска радикална странка (ја их набра-

јам по њиховој појединачној снази) Социјалистичка партија Србије, Српски покрет обнове и Југословенска левица. То су четири политичке партије које су доказале велику политичку снагу.

Водитељ: Шта је са Новом демократијом?

Паразитске странке

Др Шешељ: Нова демократија нигде не постоји, то је безначајна политичка групација и крајње је смешно о њој расправљати. Знате, ево Драшковић је напукон успео да се отараси свих тих паразита које је на својој грбачи вукао годинама. Сада је, ваљда, крајње време да се социјалисти и Југословенска левица отарасе тог свог паразита. У једном тренутку им је послужила Нова демократија, то је било почетком 1994. године, када је Нова демократија пребегла из ДНПОС-а, да социјалистима омогући скупштинску већину у Србији. Међутим, неће их они ваљда 100 година вући за собом и поклањати им посланичке мандате, на основу тога што су једном нешто за њих учинили. Па они су то и наплатили огромним парам, знате. И Душан Михајловић и компанија и крајње је време да се томе стане у крај. И, са друге стране, треба упозорити социјалисте и јуловце, сада им је крајње опасно да Новој демократији дају и један посланички мандат. Знате, ако је Нова демократија 1994. године проверила у једном правцу, могла би врло лако сада да провери у другом пра-

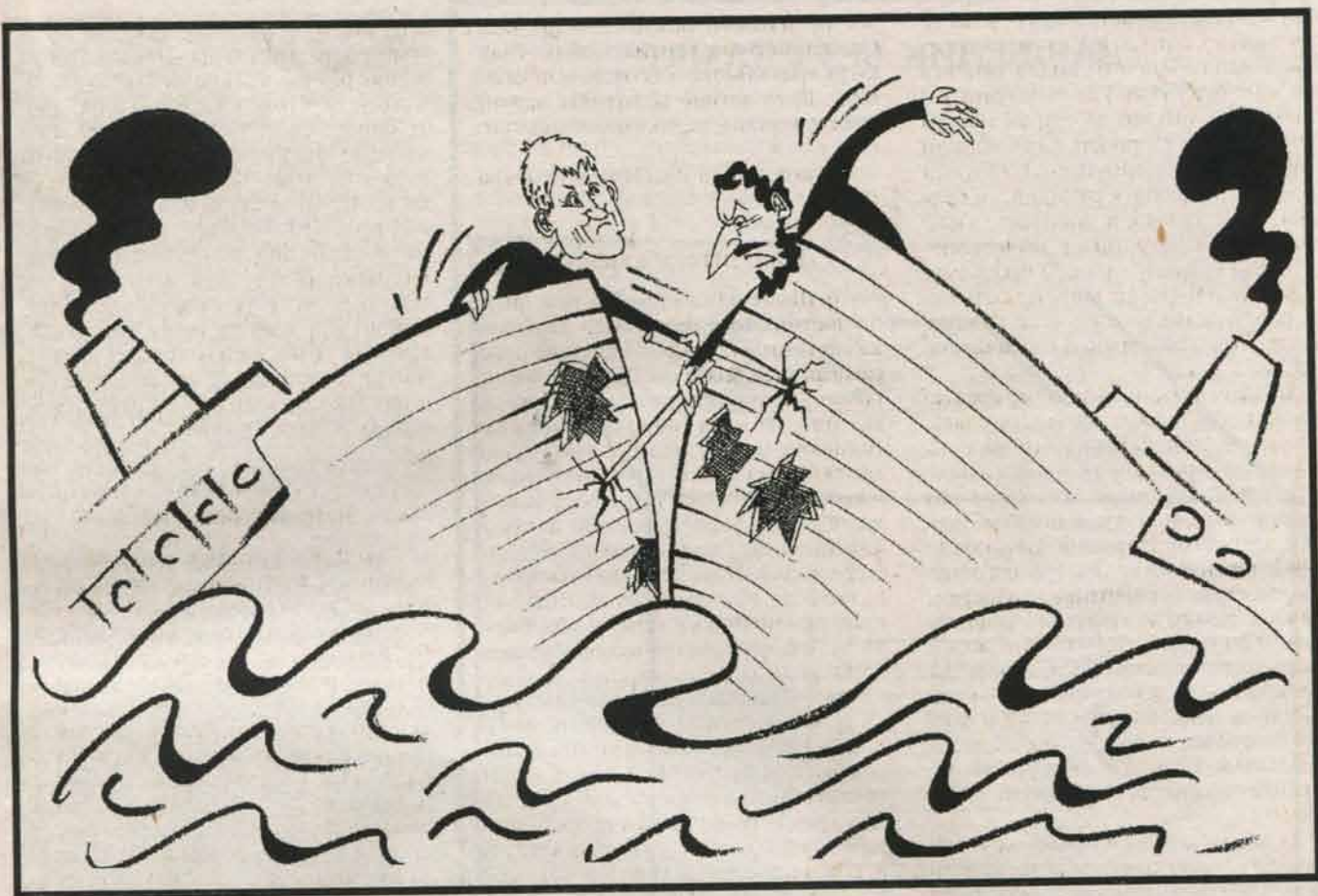
вцу, ако буде располагала неким посланичким мандатима, па нека се добро о томе размисли. Није нама стало да се некоме нешто отима, ми желимо чисте односе на политичкој сцени, и не желимо било коме да узимамо нешто што није наше. Нека они о томе размишљају. Због стабилности политичких прилика у Србији, крајње је време да се све оно што је вештачко, једнострано одбаци са политичке сцене. Па ето, дали су им мандате у Савезној скупштини, тамо где имају комотну већину па су могли да се размећу, па су могли да расипају те мандате, овде није паметно. Овде је најбоље да се ствари што више поједноставе.

За владу националног спаса

Ови избори отварају разне солуције, решимо, теоријски је могућа варијанта да Српска радикална странка и Српски покрет обнове сами формирају владу. Имамо два посланика више од скупштинске половине. Међутим, то би било веома опасно. Ми се бојимо да та влада не би била стабилна. Била би неким унутрашњим противречностима оптерећена, а, са друге стране, имали бисмо сувише јаку опозицију, која би онда могла да манипулише разним синдикалним покретима, могла би кроз државне органе да нам прави неке смицалице, да нас онемогућава. Било би то стање сталних конфронтација између власти и опозиције, чије су снаге готово уједначене итд. То је опасно. То би зна-

ПРАВА ВЕРЗИЈА

чило, и ако онда скупштина остане у овом четворогодишњем мандату, да смо стално оптерећени међусобним жестоки сударима. Ми сматрамо да то треба избећи, да сада треба ићи на једну концентрациону владу националног спаса, националног јединства, како год да је назовемо, није битно. Уопште нећемо ту да цедићемо.

Та влада треба да се састоји од представника Српске радикалне странке, Социјалистичке партије Србије, Српског покрета обнове и Југословенске левице. И да број министара буде пропорционалан у односу снага које ове четири партије имају у Народној скупштини. И онда да направимо минимум заједничких програмских циљева које можемо реализовати ове четири године. Дакле, да покренемо економију, да што правичнију приватизацију спроведемо, да решимо нагомилане проблеме, стару девизну штетњу рецимо, и читав низ других, затим да решимо социјалне проблеме, да намиримо заостале пензије, дечије додатке, матеинске додатке, социјалну помоћ, инвалидине итд. Дакле, да средимо стање у социјалној сфери. Да средимо стање у здравству, у школству, да средимо стање у сфери информисања. Дакле, да оно што је основно доведемо у ред, па онда после четири године, на следећим изборима опет можемо да водимо идеолошку борбу. Овде идеологију треба оставити по страни.

Читав народ је у опасности, цела земља је у опасности. Ајде сада да сређујемо. Да будемо што конструктивнији.

И да све ове четири странке најбоље, најквалитетније кадрове које имају укључе у рад те концентрационе владе. То је оно што је наша замисао. Онда нема директних сукобљавања. Онда нема уличних немира. Онда нема трошења енергије на неке, у садашњим условима, бесмислене ствари. Када ми релативно средимо стање у економији, када решимо кључне, социјалне проблеме, опет можемо ући у идеолошке расправе: међусобно да се сукобљавамо, једни другима да правимо политичке проблеме итд, да изазивамо кризу владе, кризу парламента и слично. Сада је то сувише велики луксуз. И због тога смо склонили овој варијанти. Ова варијанта је један лагани прелаз на неко ново друштвено политичко стање. Без доминације једне политичке партије, без политичких монопола. Без економских монопола. То је веома важно. И да се народ навикне на ту нову ситуацију, па после каква буде народна воља на неким следећим изборима, увек ћемо је поштовати.

Водитељ: Да ли се, можда, на тај начин укида опозиција у Скупштини, чему онда скупштина, ако се ви договорите?

Др Шешељ: Не, она се не укида. Опет ћемо ми имати опозицију. Имаћемо ових неколико малих странака које ће имати могућност да нас критикују, затим, суочаваћемо се са разним другим опозиционим изазовима који не морају бити страначки артикулисани, али кроз независну штампу, кроз слободне медије непрекидно ћемо бити изложе-

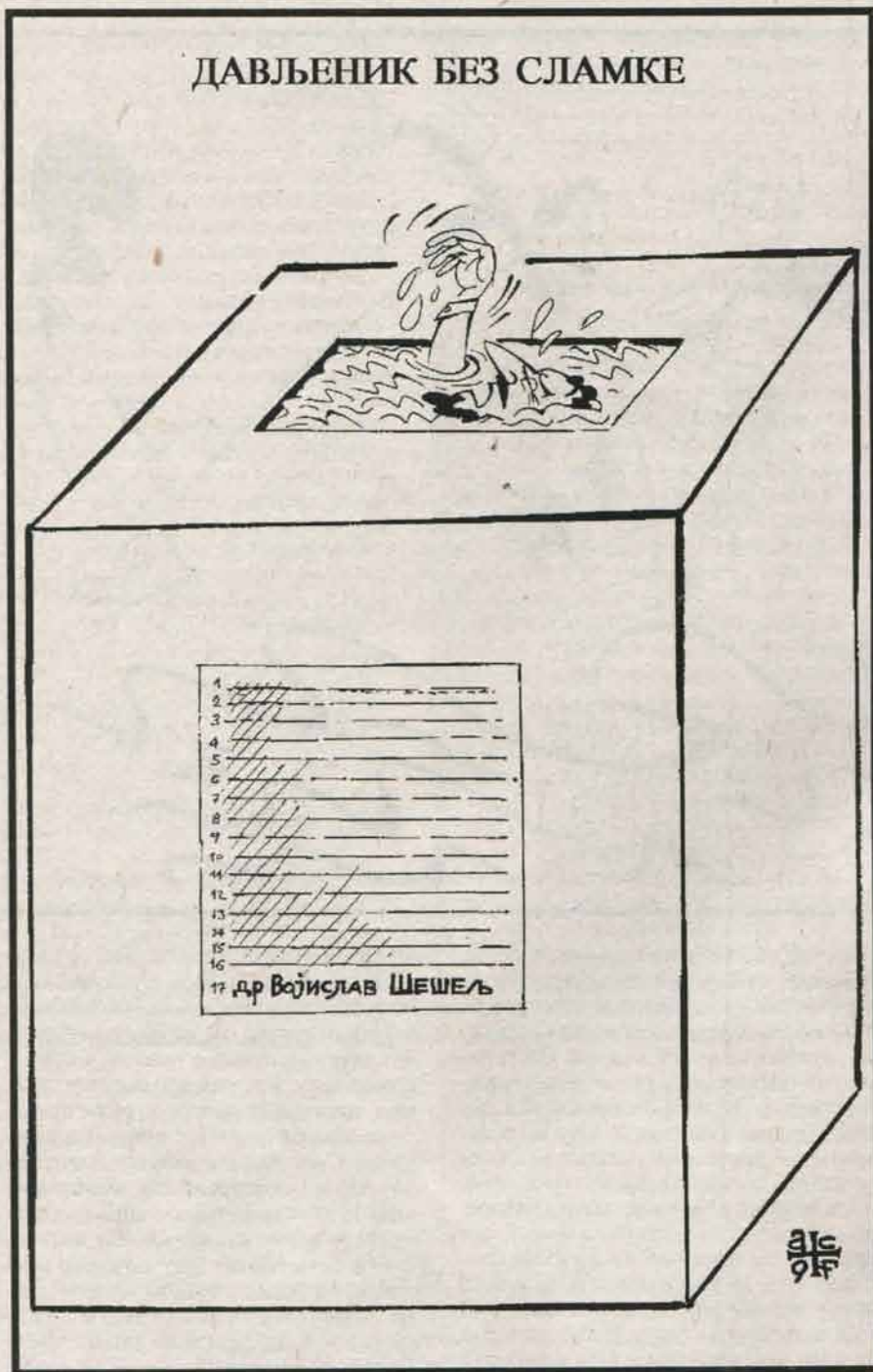
ни критичким опсервацијама, напади-ма. Не смемо на то да се љутимо. Морамо то да подстакнемо. Да подстакнемо тај јавни живот. А, та концентрациона влада није никаква новост у демократском свету. У неким кризним ситуацијама, много веће нације од наше су ишле на концентрациону владу. Па једно време и Немачка је имала концентрациону владу, то је време оне велике коалиције демохришћана и социјалдемократа, у време канцелара Кисинџера. Тада је Вили Брант био министар иностраних послова у тој коалиционој влади. Дакле, није то нешто што је специфично за наше прилике. Многе друге државе су томе прибегавале онда када је било неопходно. Ми мислимо да смо управо у таквој фази.

Драшковић у раскорак

Водитељ: Левица је нешто слично већ предложила. Међутим, Српски покрет обнове тврди да они у коалицију са вама ни по коју цену неће ући.

Др Шешељ: Да видимо да прође овај други изборни круг. Ја мислим да је код Драшковића сада још присутна извесна љутња, мада ми сматрамо да нема разлога да се љути, јер је постигао добре резултате. Проблем је раскорак између његових жеља и очекивања и реалних односа снага. Али, када он схвати до краја да реални однос снага једноставно у овом случају говори да он није поражен, да је постигао задовољавајући

ДАВЉЕНИК БЕЗ СЛАМКЕ

успех, мислим да ће имати сасвим другачији приступ овим питањима.

Са друге стране, он мало сада прижељкује да ови избори 5. октобра не буду успешни. Рачуна, када се понове избори, да ће имати веће шансе. То му је погрешна процена. Јер, на тим поновљеним изборима, радикали ће имати много веће шансе, а не било ко други. Али добро, то је сада његова ствар, ја мислим када прође 5. октобар да ће се ове ствари много сталоженије расправљати у међустраничким контактима.

Све ове четири политичке партије избегавају и међусобне контакте и расправе пре 5. октобра, да не би направиле неки погрешан потез, који би, евентуално, могао да се одрази на изборне резултате 5. октобра у другом избор-

ном кругу, тако да је мало преурањено и ја мислим, добро познајући Драшковића, да је он некада у стању да мало више нагласи неку своју љутњу или неко своје противљење него што то објективне прилике налажу. Тако да ћемо ми озбиљне разговоре водити сигурно после 5. октобра, убеђен сам у то.

Е сада, постоји друга варијанта, да Драшковић уђе у коалицију са Социјалистичком партијом и Југословенском левицом. То је легитимна варијанта, ми се нећемо љутити. Онда ми остајемо опозициона партија у Народној скупштини. Нећемо се уопште љутити. И ако будем изабран за председника Републике, а они склопе коалицију, ја ћу им поверити мандат за састав владе. У консултацијама, када неког кандидата поставе, ја ћу му поверити ма-

ндат за састав владе. Нема никакве љутње, то је легитимно право. Нека они сами извлаче закључке да ли је то за њих добро или није. Да ли је то добро за Србију или не. Ми онда настављамо опозиционо деловање.

Теоријски постоји варијанта да Српска радикална странка уђе у коалицију са социјалистима и Југословенском левицом. Али, ми бежимо од те варијанте. Она за нас није повољна. Зашто? Иако смо појединачно највећа политичка партија, ту постоји опасност да увек будемо прегласани. Да ми неком служимо као Нова демократија. Ми то не желимо. Ми желимо да уђемо у владу у којој постоји равнотежа. С једне стране леви блок, с друге стране умерена десница, десни центар, евентуално та крајња десница, није битно. Али, постоји равнотежа. Мислим, у условима...

Водитељ: Како ће се успостављати та равнотежа, када имамо странке из целог политичког спектра?

Др Шешељ: Направимо минимум заједничког програма, ми морамо потписати тај програм да су то наши циљеви и како их остварити. То је оно што је важно. И друго, онда свака од ове четири групације контролише остале три, да не би неко улазио у криминалне радње, у корупцију, да се неко не би огрешио о основне програмске циљеве итд. То је, дакле, много погоднија варијанта. Увек постоји нека равнотежа и узамна контрола. То је она варијанта у којој би ми могли да дођемо максимално до изражаја својим програмским циљевима, својим способностима, својим квалитетним кадровима.

Водитељ: Да ли би премијер био из редова Српске радикалне странке, пошто по овом вашем рачуну, где су четири странке, Српска радикална странка би имала највише министарских места.

Томислав Николић за мандатара

Др Шешељ: Ако будем изабран за председника Републике, ја ћу те консултације са представницима и председницима других странака водити у том правцу да постигнем консензус да Томислав Николић буде председник владе. Зашто? Зато што је Томислав Николић веома цењена политичка личност у Србији. Ја мислим да њега веома поштују и његови политички истомисљеници и његови политички противници. Прво, крајње је чистан човек, веома способан, веома талентован политичар. Човек веома примерен овој кризној ситуацији. И својим начином мишљења, и својим политичким понашањем, и својим чисто људским квалитетима и својим способностима. Ја мислим да нема политичког противника који може Томислава Николића с моралног аспекта оспоравати или који му може умањивати те политичке квалитете. То би била за нас једна оптимална варијанта. Наравно, у тој варија-

нти треба правити компромисе. Ту су две кључне функције, председник владе и председник Скупштине. Те две кључне функције треба у договору две највеће политичке партије да се поделе. И да се одмах направи договор.

Могућа је и друга варијанта, да буде наше место председника Народне скупштине, а да друга по снази политичка партија одреди мандатара за састав владе. Ми не бежимо ни од такве ситуације. Дакле, спремни смо на разговоре. Али чисте разговоре, принципијелне разговоре и увек јавност да обеваштавамо како се воде ти разговори, под којим условима, како напредују, какви су чији политички ставови. Дакле, ништа не желимо тајно, ништа закулисно и никакве друге циљеве осим опште добробити Српског народа и свих грађана Србије.

Водитељ: Имате ли ви неке посебне жеље за неким министарским местима, пошто се у медијима појавило да сте заинтересовани за место министра полиције?

Др Шешељ: Знате шта, у том процесу нашег усаглашавања, наравно, све ће политичке партије бити заинтересоване за значајнија министарства, много је значајније министарство финансија од министарства екологије. Али, ту морамо онет да се усаглашавамо. То је један филигрански, фини политички процес, где ћемо тачно морати да се усагласимо према реалној снази сваког учесника о концентрационој влади. Значи, постоје нека кључна министарства, постоје министарства која нису баш толико важна, Српска радикална странка, наравно, највише жели ова кључна привредна министарства и социјална министарства. Дакле, тамо где бисмо максимално пружили и где бисмо убрзо дошли до најбољих резултата. Али, нећемо да уцењујемо, нећемо унапред да постављамо услове. Лепо да разговарамо. Да ставимо све карте на сто, да видимо шта ко жели, да видимо шта можемо да усагласимо и да ту будемо до краја конструктивни и коректни.

Цењена политичка личност у Србији – Томислав Николић за председника владе

ТВ у скупштини

Водитељ: Можете ли нам објаснити како би онда функционисао српски политички живот. Јер, први пут смо у таквој ситуацији да четири странке воде политику, односно да су четири странке владајуће. Где би функционисао политички живот? Где би се договарале најосновније ствари?

Др Шешељ: Пре свега у парламенту. Ми бисмо морали да вратимо директне телевизијске преносе свих скупуштинских седница, а као председник Републике, ја бих увео и нови стил рада. Прво, позивао бих представнике свих парламентарних политичких партија једном месечно да се сучељавамо, да пред јавношћу у директном телевизијском преносу расправљамо основне политичке проблеме. Друго, редовно бих држао конференције за штампу за домаће и стране новинаре, где би сва питања била дозвољена, где бих на сва питања одговарао директно и отворено, јасно. Дакле, један нови стил рада учинио би политички живот прозрачним, свима схватљивим. Свима блиским. Свако би могао бити упућен у најкрупнија државничка питања. Мислим да би то, такође, био нови квалитет у нашем политичком животу. Велики скок у демократском политичком процесу.

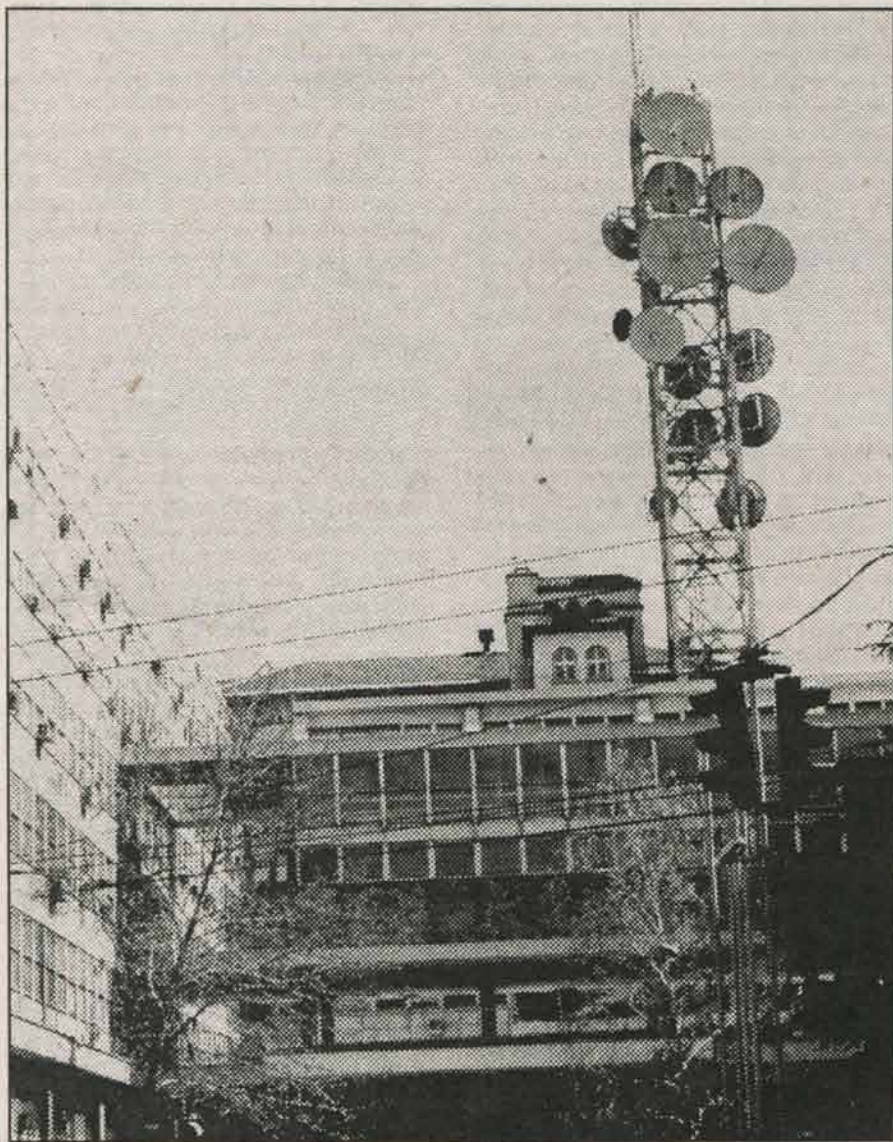
Реквијем за петокраку

Водитељ: Ви сте најавили да прво што ћете учинити, скинућете звезду петокраку са председништва, променићете химну, вратити "Боже правде" и грб. Да ли то може?

Др Шешељ: Прво, петокрака се може одмах скинути. Ми нећемо око тога правити никакву параду. Петокрака мора да се скине. Скинули смо је са заставе, мора да се скине са председништва Србије, али нећемо да правимо неку параду. То ће стручњаци за ту врсту посла лепо елегантно да скину без неке велике гужве, без неког великог комешања. Видите, ми радикали нисмо склони некој слављеничкој атмосфери. Ми смо веома мирно примили ове одличне изборне резултате, без неке еуфорије, ми се сада спремамо за одговорне државничке обавезе, а не сада да се размењемо и да јефтиним пропагандним ефектима сада некога обмањујемо у јавности, немамо ми ту намеру.

Водитељ: А шта ако се левица не сложи са тиме?

Др Шешељ: Ја мислим да ће се левица сложити. Да би се сложила и у погледу скидања петокраке са градске скупштине. Расправљано је о томе, чак је нека предиминарна одлука донешена још 1992, 1993. године, не могу се тачно сетити када. Међутим, све некако данас сутра, данас сутра, нису знали ко то да скида, опасно је то скидање, требају алпинисти и као неко споредније питање то је запостављено. Мислим да су се узјог унили због велике параде која је око тога прављена када је петокрака напокон скидана. Када ми лепо то све договоримо и кажемо: крајње је време

РТС – када ће се скупштинске седнице вратити у програмску шему?

да се то уради, то је један идеолошки симбол, нема му места на врху зграде која представља један од највећих државних органа итд, мислим да се то може решити, да нико неће да закера.

Друго, што се тиче државних симбола, ми морамо ићи на промене Устава, прво, Устав се мора прилагодити Савезном уставу. Све оне ствари које су у супротности са одредбама Савезног устава треба сада уставним амандманима елиминисати из текста Устава. Друго, треба укинути категорију друштвене својине. Трће, ми смо за то да се одмах кроз те уставне промене унесе одредба да је српски грб двоглави бели орао са царском круном Немањића, са крстом и четири оцила на грудима. Не значи то да ми сада нешто желимо неку монархију или било шта. Народ је рекао на овим изборима да неће монархију. Али, оно што је наша традиција, то треба да афирмишемо. Ни у Пољској никоме не пада на памет да уводи монархију, али пољска круна је присутна на државним обележјима. У Мађарској такође, круна светог Стефана је један од главних државних симбола. Е, ми ћемо да вратимо ту царску кру-

ну Немањића на глави двоглавог белог орла, са крстом и четири оцила. То треба да се уради кроз уставне промене. И да вратимо стару српску химну "Боже правде", и то такође кроз уставне промене. За уставне промене потребан је референдум. Дакле, нема потребе да идемо на посебан референдум о грбу и химни, него ћемо кроз уставне промене и предвидети, да се следеће уставне промене врше двотрећинском већином гласова посланика у народној скупштини, да не мора више да се иде на референдум. Једном смо имали референдум по тим питањима, био је неуспешан, није било одзива 50%. Овога пута, када Устав усагласимо са Савезним уставом, када вратимо старе српске симболе: грб и химну Боже правде, двоглавог белог орла са царском круном Немањића и када укинемо категорију друштвене својине, и оно на чему ћемо ми радикали инсистирати: да се укину аутономне покрајине. Ево, сада ћемо да проверимо на делу. Војислав Живковић, председник покрајинског одбора Социјалистичке партије Србије за Косово и Метохију кроз целу предизборну кампању је гра-

ђанима обећавао да ће њихова партија, ако победи, укинути аутономну покрајину. Сада је прилика да се укину те аутономне покрајине. Оне су и тако формализоване, треба једноставно да се елиминирају из Устава, и ту имају сагласност Српске радикалне странке. Ми смо спремни кроз ову уставну реформу да се то уради.

О изборним условима

Водитељ: Драган Тодоровић је данас изјавио да ће тражити поништење изборних резултата у пећкој изборној јединици, то је број 29. Да ли сте ви задовољни изборним условима у току ове кампање, у току ових избора, јер смо на крају процеса?

Др Шешељ: Не можемо бити најзадовољнији, знате. Не можемо бити ни задовољни. Попустила је медијска блокада, имали смо могућности кроз разне врсте медија да проведемо своју предизборну кампању. Толико смо имали могућности, да смо једноставно одустали од предизборних митинга, од јавних трибина. Али, опет не можемо рећи да смо задовољни, јер су друге странке имале много више. Када упоредите колико је владајући леви блок користио државне медије и колико је тамо била присутна Српска радикална странка, видећете да је то практично неупоредиво. Српски покрет обнове је имао много више од радикала. Ми се не жалимо. И то мало што смо имали, ми смо најпаветније искористили. Ми ни један минут нисмо улудо потрошили на неке празне приче, на неке историјске илузије, на неке ирационалне ствари. Ми смо се концентрисали на оно што су надлежности Србије. Економија, социјална питања, томе смо дали примат. И то је народ исправно схватио на овим изборима.

Дакле, нисмо најзадовољнији. Ево, сада су нам одузели право да се уопште представљамо за други изборни круг на државној телевизији. Затим, спречили су директно сучељавање двојице преосталих председничких кандидата, али ево, како чујем, данас је господин Лилић изразио жељу да ипак дође до тог сучељавања. Ја то са задовољством прихватам. Ја немам ништа лично против господина Лилића, ја га ценим и поштујем као човека, али мислим да је то политичко сучељавање нас двојице заправо сучељавање наших политичких партија пред други круг избора и да то тако треба прихватити. Ја сам убеђен да ће то бити у врло коректној атмосфери, да ћемо само размењивати мишљења и ништа више.

Пећке мућкалице

Што се тиче избора у пећкој изборној јединици, тамо је дошло до крупних неправилности. Ми смо поднели тужбу Врховном суду, ми тражимо да се ти избори понове. У другим деловима Србије, у другим изборним јединицама, било је понегаде неких ситних неправ-

вилности које битно не утичу на изборне резултате. Ми нисмо ту ништа це-пилдлачили. У сваком случају, ми смо овог пута имали тако добру контролу у свим другим изборним јединицама, осим у овим косовско-метохијским, да, практично, ни птица није могла да пролети. Ви сте могли да видите да смо прве изборне ноћи ми први имали изборне резултате, врло квалитетне изборне резултате, где није било битних одступања. Имали смо изузетно добар изборни штаб, имали смо изузетно добру контролу на терену. Само у неким најзабаченијим селима, ми нисмо могли до краја све да исконтролишемо. Па и у Земуну имамо бирачко место где је само 10 бирача уписано, што значи да би после ових избора морали неку реформу да изведемо и у погледу броја бирачких места, да се смањи тај број бирачких места.

Знате, да је онда другим опозиционим странкама лакша контрола.

Међутим, на Косову и Метохији је било много више неправилности, нешто је било у приштинској изборној јединици, не тако страшно. Тамо смо ипак успели да скоро све исконтролишемо. Али, у Косовско-митровачкој изборној јединици су накнадно донели неких 2.500 гласачких листића из Бујановца, и отели нам тако један посланички мандат, који је већ био готова ствар.

А у пећкој изборној јединици катастрофална ситуација. Потпуно су фалсификовали изборне резултате, пре свега тај Миладин Ивановић, начелник пећког округа, за кога сам убеђен да ће се ускоро наћи у затвору. Опозиционим странкама су отерали контролоре са многих бирачких места, нама негде око 120 контролора, ваљда и Српском покрету обнове око 50 контролора. Затим, нису дозволили да контролор има заменика. И тамо су доносили у цаконима шиптарске гласове, а Шиптари нису излазили ни на ове изборе. Ми сада имамо конкретне доказе. А имамо изјаве појединих шиптарских гласача за које је уписано у бирачком списку да су изашли на гласање, они у тим изјавама тврде да нису изашли. Имамо огромну документацију, данас је то Драган Тодоровић показивао на конференцији за штампу, и убеђен сам да на Врховном суду морамо оборити комплетне изборе у пећкој изборној јединици.

А за 5. октобар припремамо 400 људи из Београда и неких других места у Србији да иду као контролори на сва бирачка места. Јер, тамо ове наше активисте уплаше, знате, уцењују их. Тамо веома мало Срба живи. И сада дође полиција. Дођу ти локални носиоци функција власти, прете отказима уцењују, негде брутално избацују, негде туку. И сада доводимо најзначајније страначке активисте, људе које не може нико уплашити, људе који се ничега не боје, који ће тамо беспрекорно да обаве тај посао. Сада ту прави одређене проблеме и Републичка изборна комисија, јер

тврди да сада немамо права да мењамо контролоре, увек смо имали и закон то не спречава за други изборни круг. Увек смо могли да мењамо контролоре, сад кажу да не може контролор из једне изборне јединице да иде у другу изборну јединицу. Е, то тумачење нећемо прихватити. Четири аутобуса из Београда крећу, пуна контролора дан пре у пећку изборну јединицу, биће на време распоређени, ни тамо више птица неће моћи да пролети 5. октобра.

Водитељ: Из неких опозиционих странака ових дана чуо се предлог, кажу: ако већ ни Шешел ни Драшковић ни-

су задовољни изборним условима, зашто не направе коалицију, промене изборне услове, и онда распишу прве праве слободне изборе.

Свака грешка се плаћа

Др Шешел: Знате шта, ми нисмо задовољни изборним условима у потпуности, али мора се признати да никада нисмо имали боље изборне услове. Питање је да ли би нека друга владајућа странка омогућила боље изборне услове. Свуда на западу онај ко је на власти прилагођава изборни закон и закон о изборним јединицама неким својим

потребама, неким својим концепцијама, неким својим прогнозама изборних резултата. То раде у Француској, то раде где имају, рецимо, ситуацију да негде само 1000 гласача у оквиру изборне јединице бира посланика, а на другом месту 20.000 бирача једног посланика. Релативно су ови изборни услови били сасвим солидни. Поготово због тога што смо у свим другим изборним јединицама имали успешну контролу, да није било крупнијих озбиљнијих неправилности. Зашто бисмо били незадовољни?

Водитељ: Значи, од овог предлога за сада нема ништа.

Др Шешел: Нема, ја мислим да је тај предлог бесмислен. Ја мислим, те опозиционе странке које су бојкотовале изборе, да су схватиле ту своју велику грешку. Али, свака грешка се у политици плаћа. Они ће горко испаштати такав један непромишљен потез.

Водитељ: Само сте рекли, ако дође, када дође до следећих избора, да ће радикали бити још јачи него што су сада.

Др Шешел: Очигледан је тај радикалски тренд у народу.

Водитељ: Да ли ћете можда, ако не дође до договора између ове четири странке, и ви заговарати поновно расписивање парламентарних избора?

Др Шешел: Знате шта, ако ми будемо опозициона политичка партија, наравно да ћемо желети што пре нове изборе, али нећемо уцењивати, понашаћемо се као конструктивна опозиција. Нападаћемо власт тамо где греша, тамо где лоше потезе повлачи. Тамо где има добре потезе, нећемо да критикујемо, нећемо да нападамо. Значи, нећемо по сваку цену да спутамо и онемогућавамо нову владу, макар у њој и не учествовали. Увек смо били конструктивна опозиција када су иоле били нормални услови политичког живота.

Уставне кризе неће бити

Водитељ: Шта, господине Шешел, ако ипак не буде у овом другом кругу изабран председнички кандидат, Србија не добије председника. Шта ће се онда десити?

Др Шешел: Неки најављују неку уставну кризу. Ја не разумем каква ту може бити уставна криза.

Водитељ: Шта се онда може десити?

Др Шешел: То је јасно по закону, ако не буде изабран председник Републике, онда се комплетна процедура понавља. Досадашњи председник Скупштине ће обављати дужност председника Републике, в.д. док се не изабере нови председник. Он од њега преузима ту дужност и нема никаквих проблема, нема никакве уставне кризе. Теоријски је могуће 100 пута да се понављају ти председнички избори. Ја не верујем да ће се толико понављати. Ја ипак мислим да ће 5. октобра бити изабран председник Републике. Ако не буде, имаћемо нове изборе.

Водитељ: Да ли може да се очекује да ће можда и председник Југославије, Слободан Милошевић у тим новим изборима моћи, према неком новом тумачењу Устава да се кандидује?

Др Шешел: Ја мислим да не може. Не може нико бити више од два пута изабран за председника Републике, а ни да се кандидује. Тако да не може, онда овде нема ни прекида континуитета, јер још није изабран нови. Нема прекида између његовог обављања председничке функције и нове, али ја мислим да је то бесмислено, јер да напушта ту кључну државну функцију у Савезној Републици Југославији, био би крајње погрешан политички потез.

Водитељ: Какве су ваше процене, колико ће требати тим странкама које сте малопре поменули да направе договор око владе?

Др Шешел: Ја мислим да ће тај процес консултовања трајати негде око месец дана. По Уставу, по закону је обавезно да се нова скупштина конституише до 25. октобра. А мислим да ће одмах после 5. октобра кренути тај процес консултовања. Да ће се разговарати. Ми радикали, желимо да то буде пред очима јавности. Наравно, не треба сваки детаљ, али то да смо се срели, да смо разговарали, какве ко концепције има, да треба јавност да буде упозната.

Коалиција са мањинском странком

Водитељ: Ви сте пре месец дана овде, за овим столом, изјавили да ће радикали ући у владу само ако буду већинска странка, односно ако влада буде већинска и да онда то значи само примену програма Српске радикалне странке. Како објашњавате ову промену?

Др Шешел: Нема промене. Ми смо појединачно највећа политичка партија. И реално смо најјачи. Сада, могуће је да ће доћи до неке прерасподеле мандата да то спрече. Чују се неки наговештаји, видим у штампи. Они су имали договор пред ове изборе да ЈУЛ има, ваљда, 30% мандата. Тако је било речено, колико се ја сећам. А можда ће они то сада нешто кориговати, али знамо ми каква је њихова претходна процена у односу снага, да ли ће ту бити пребацивања мандата, није ни толико битно. Друго, ако дође до ове равнотеже, онда ми нисмо мањински партнер. Је ли тако? Ако се сведе на минимум заједничких програмских циљева, ту ће се уклопити наши програмски циљеви. Тако да ми једноставно одржавамо то обећање. Али, да будемо некемо привезак, то не желимо. То нећемо. Није нама толико стало до министарских фотеља, да прихватамо све услове. Или до неких других привилегија, да неко негде добије кућу, да неко добије луксузан стан као министар, да добије ово, да добије оно, то нас не интересује. Ми желимо да се програм реализује. Ми желимо да се у Србији боље живи. Да сви грађани Србије осете

те промене у економском и социјалном смислу пре свега. Наравно, и у смислу ширења демократских слобода и права човека и грађанина.

Водитељ: Колико ће вам бити потребно да то грађани стварно осете?

Др Шешел: Ја мислим ако та влада крене да ради озбиљно, да то за пар месеци већ може да се осети. Када почнемо прве заостале пензије убрзано да исплаћујемо, када почнемо елиминисати државне дугове у погледу социјалне помоћи, породичних додатака, дечијих додатака итд. То су ти први потези где можемо показати своју успешност. И, наравно, када будемо правили нови буџет за следећу годину. У новом буџету морамо скинути све паразите, строга буџетска рестрикција. Онде где нећемо штетити, то су социјална давања. Али, да се финансирају разна удружења грађана из буџета и сличне ствари, нема ништа од тога.

Закопати "ратне секире"

Водитељ: Значи, радикалима неће сметати сви они сукоби који су у прошлости постојали, да даље сарађују.

Др Шешел: Ми морамо да будемо озбиљни политичари. Све је то саставни део политичке борбе. Али, ми радикали смо странка која не говори језиком мржње. Ми никога не мрзимо. И оно што је било, било је. Сада треба конструктивно да делујемо у складу са интересима грађана Србије. Ако успемо да постигнемо тај консензус. Принципијелно. Нема шта сада: ти си мени радио ово, ја сам теби рекао оно. Тога више нема у политичком животу. То озбиљни политичари никада не раде. Знате, у свакој земљи на свету, рецимо у Америци у предизборној кампањи један кандидат о другоме каже свашта, међутим, после избора један другоме честитају, без обзира шта је речено. И нема више понављања онога што је речено. Ми смо имали једну мирну предизборну кампању, где није било неких тежих вербалних уверела, израза итд.

Водитељ: Какве су ваше процене, на крају смисије да нам дате, за други круг?

Др Шешел: Ја очекујем победу у другом кругу.

Водитељ: Господине Шешел, БК телевизија вам жели успех, и у овом другом кругу као што смо то свим председничким кандидатима пожелели и у првом кругу. Ја се надам да ћемо се ми већ, колико у среду или четвртак, видети овде за овим столом, у овом студију.

Др Шешел: Хвала вам и са задовољством, још једном напомињем, са задовољством прихватам директан телевизијски дуел са противкандидатом Зораном Лилићем.

Водитељ: Ово је био господин Војислав Шешел, председнички кандидат Српске радикалне странке у другом кругу председничких избора. Хвала што гледате БК телевизију, чините то и даље. Пријатно.

НОЋ СЛАВЉА СРПСКИХ РАДИКАЛА

Да ли је др Војислав Шешељ заиста био добро расположен, или је блефирао? Могу ли тројица у други круг? Ко је украо гласове Српском покрету обнове? Како су резултати стизали у изборни штаб српских радикала? Зашто ће београдски новинари остати без топлог оброка?

Пре него што ћу кренути да проведем "најдужу српску ноћ" у средишту Српске радикалне странке, чекао сам да прође изборна тишина и чујем прве изјаве страначких вођа. Мада се ту не може чути ништа ново, те су изјаве врло корисне јер тачно одсликавају расположење у појединим политичким партијама.

Зоран Лилић, председнички кандидат Социјалистичке партије Србије, одржао је уобичајено дуг и тешко разумљив говор, карактеристичан за људе који немају шта да кажу. Председнички кандидат Српског покрета обнове Вук Драшковић унапред се прогласио победником - ако га не покраду. Упркос хроничној несталности мишље-

ња, једно се код њега увек знало: он је вечни победник свих избора у Србији - само што га увек на крају покраду. Др Војислав Шешељ водио је овакав разговор с новинарима.

● Шта мислите, ко ће победити на председничким изборима?

- Победиће најбољи!

● А ко је то?

- Ви знате ко је најбољи!

● Шта очекујете од парламентарних избора?

- Све странке које су изашле на изборе имају шансу да уђу у парламент. Оне које нису изашле на изборе, немају ту шансу!

Расположење др Шешеља

Председник Српске радикалне странке није, дакле, хтео да открива своје право расположење пре него што су били објављени резултати избора. Ипак, могло се лако уочити да је Лилићев бесмислен говор знак једне озбиљне несигурности у победу. Он као да је био заборавио да ће његова изјава бити емитована тек по затварању изборних места, па се понашао као да користи последњу прилику да се још једном обрати бирачима. Драшковић је изнова показао свој губитнички менталитет, због којег, уза све друго, никада неће добити изборе. Др Шешељ, упркос уздржаности, није могао да сакрије да је добро

Др Војислав Шешељ са супругом Јадранком гласа на свом бирачком месту у Батајници

Послужење за новинаре

расположен и да радикали од ових избора пуно очекују.

Зашто вам све ово причам? Како су се новинари окупили у сали у којој радикали држе конференције за штампу, повео се разговор о томе је ли др Шешел збиља оптимиста, или је само хтео да сакрије евентуална сазнања о свом изборном поразу. Има, дакле, новинара који верују да је још током преоднева могуће сазнати прве резултате и онда према њима формирати своје расположење. На крају, понудио сам се да пресудим. Рекао сам да, колико познајем др Шешела, могу да их уверим да је његово добро расположење стварно. Нису ми веровали.

Али, добро, на новинарима је да увек сумњају. Интересантно је било, међутим, да је веома мали број редакција послао међу радикале новинаре који су наклоњени Српској радикалној странци. Када је после Драган Тодоровић читао прве прелиминарне резултате, расположење је било такво да су успеси радикала дочекивани с отвореном скепсом, док је пораз Српског покрета обнове дочекиван с гласним уздасима разочарања. Највећу личну трагедију доживела је службеница "Студија Б". Толико јој је било жао Драшковића да је чак покушала да изнуди други круг у којем би се панела сва тројица најјачих: и Лилић, и др Шешел, и Драшковић. Те вечери, у седишту српских радикала, могло се јасно видети да је кадровско стање у медијима блиским бившој коалицији Заједно збиља катастрофално.

Добар прогнозер Тодоровић

Прву изјаву по доласку у седиште странке председник Извршног одбора и шеф Изборног штаба српских радикала Драган Тодоровић дао је управо "Великој Србији".

Избори су протекли у највећој мери онако како смо ми из Српске радикалне странке и очекивали. Према инфор-

мацијама које смо добили са терена током изборног процеса у одређеним изборним јединицама, а највише у изборној јединици 29 - Пећ и нешто у Косовској Митровици, Приштини и Врању (Гњилане), дошло је до драстичног кршења изборног закона. Најдрастичније кршење догодило се у изборној јединици 29 - Пећ и ми ћемо највероватније тражити поништење избора у тој изборној јединици.

Међутим, сигуран сам да ћемо остварити добре резултате. Што се тиче броја гласова, он ће бити и већи него 1992. године, што значи да очекујемо преко

милион гласова. Што се тиче броја мандата, мислим да ћемо имати најмање онолико мандата колико смо имали 1992. године. У Београду, верујем да ћемо проћи и боље него 1992. године. Странка је у Београду изузетно јака и организована, и то мора да да изузетне резултате.

Доктор Војислав Шешел појавио се у страни кад је откуцао први сат најдуже српске ноћи. И, стварно је био добро расположен, толико да је она прича с почетка текста, веровали или не, добила свој наставак. На молбу новинара да им да изјаву, он је одговорио молбом да мало сачекају. Новинарка БК телевизије била је нарочито упорна.

● Чујем да имате неке податке - питала је у поверењу, да је не чују колеге.

- И да их имамо - одговорио је др Шешел - не бисмо их дали БК телевизији ни за живу главу.

● Што смо онда долазили? - питала је новинарка разочарано.

- Што се мене тиче, нисте морали ни да долазите - одговорио је др Шешел кроз смех. Леденим гласом, у којем се могла наслути јача септембарска олуја, новинарка је затражила телефон. Шта је јавила својој редакцији, на жалост, нисмо успели да сазнамо.

Прасетина за новинаре

Малу пометњу, у самом почетку "чекања", унео је генерални секретар Српске радикалне странке Александар Вучић. Он је добио извештај с једног из-

У ишчекивању резултата

борног места где је Социјалистичка партија убедљиво победила и расположење се намах променило. Али, убрзо потом почели су да стижу другачији извештаји. Мала предност социјалиста, или мала предност радикала. Српског покрета обнове - нигде.

Сви резултати с терена стизали су у рачунски центар Српске радикалне странке у Земуну, одакле су, сваких четврт сата, дистрибуисани у седиште странке, Драгану Тодоровићу. Ускоро је Вучић дошао у прилику да се искупи. Ушао је међу новинаре и готово викнуо:

- Освојили смо победу на преко педесет одсто бирачких места у Земуну, водимо и у Новом Саду. Српски покрет обнове прошао је криминално...

За новинаре је стигла прасетина, специјално из Семберије. Док је послуживана, новинари су се, као, нећкали, да би онда својски навалили, како је и

расположење свих присутних битно поправило.

Проблеми Ивице Дачића

Прву конференцију за штампу Драган Тодоровић одржао је у 23 часа и 15 минута. У том тренутку, радикали су имали обрађене податке са 586 бирачких места (6,04 одсто), из целе Србије. По тим, првим, резултатима, Лилић је повео са 62 421 гласом, др Шешел био је на другом месту са 54 347 гласова, док је Драшковић заостао на трећем месту са 35 062 гласа. Од странака, највише гласова имала је Социјалистичка партија Србије - 59 729, радикали су освојили 56 201, а Српски покрет обнове 33 132 гласа. Било је јасно да се српски радикали налазе пред великим изборним успехом.

Др Војислав Шешел седео је у својој соби, испред телевизора, уз супругу,

Ивица Дачић се појавио тек иза поноћи. На његовом лицу није било ни трага од оне надмене самоуверености којом је дочекивао новинаре после прошлогодишњих савезних избора. Да је лоше воље, то се могло јасно видети, упркос слабој телевизијској антени српских радикала. Он је потврдио да је лева коалиција у вођству, али је рекао да Социјалистичка партија у том тренутку располаже са свега једним процентом извештаја са бирачких места. То је била очигледна лаж, јер су радикали у том тренутку располагали већ са десетак процената свих резултата. Али, социјалистима се све оно преко тог једног процента очигледно није свидело. Као да су чекали да виде колико ће записника сакупити српски радикали, па да се онда и они одреде.

Други круг за др Шешелја

А да резултати нису били добри по социјалисте, то је из часа у час бивало све јасније. На 2166 бирачких места (21, 78 одсто), Лилић је имао 308 519 гласова, др Шешел 243 721, Драшковић 174 251. Социјалистичка партија имала је на парламентарним изборима 296 795, Српска радикална странка 252 642, а Српски покрет обнове 163 379 гласова. Добри познаваоци прилика рекли су да се на том проценту већ може закључити да ће српски радикали освојити између 80 и 90 посланичких мандата, што је знатно више од дотад најбољег резултата (73 посланика на изборима 1992. године), а више него двоструко боље него на претходним изборима за Скупштину Србије (39 мандата 1993. године). Ускоро је приватним каналима стигла вест из Социјалистичке партије да је оних "један одсто" за врло кратко време нарастало до сазнања да Зоран Лилић и др Војислав Шешел сигурно иду у други круг.

Посебну пажњу изазвао је податак да и Лилић и Драшковић имају више гласова од својих странака, док је код радикала обрнуто - странка је имала више гласова од др Шешелја! "Ето, странка те превазишла" - задиркивао је Томислав Николић др Шешелја. Наравно, сви су због таквих резултата били изузетно задовољни. То је био само још један поуздан знак да је страначка организација већ нарастала до оне тачке кад се за Српску радикалну странку може рећи да је организована боље од Социјалистичке партије и ЈУЛ-а, који уз себе имају комплетан државни апарат и максимално га злоупотребавају.

На 2916 бирачких места, што је негде око 28 одсто од укупног броја, Драган Тодоровић одржао је последњу конференцију за штампу, после које је следећи састанак с новинарима заказан за сутрадан у једанаест сати. Последња екипа извештача, окрепљена укуским сендвичима, похитала је да јави својим редакцијама: ово је ноћ у којој славе српски радикали.

Душан Весич

Прве изјаве новинарима

ред у домаћинској кући. Сниматељи "Студија Б" по обичају су испали мало покаварени, па су узели да сликају новинаре пуних уста - с тим да своју новинарку, наравно, нису снимали. То је изазвало малу нелагодност међу женским делом новинарске екипе. "Јој, ако ме види уредник, рекла је једна духовито, укинуће ми топли оброк."

Кад су почеле да долазе новинарске екипе које су претходно обилазиле седишта других странака, формиран је јединствен закључак да су највећи кавалери испали управо радикали - у другим странкама, највише се могла добити кафа, евентуално сок или кисела вода. Али, нису радикали изнели прасетину да би се показали. Они су новинаре сматрали за своје госте и тако их и дочекали. Знају радикали колико је тешко дежурати празна стомака, у сталном страху да би, у случају да неко оде напоље да поједе нешто, могао остати ускраћен баш за најважнију информацију. Стигао је и виски, па се

најближе страначке сараднике и пријатеље. Кад су новинари послужени, стигла је вечера и код др Шешелја. Свако ко се ту затекао позван је да се придружи. Сваког часа др Шешел био је прекидан телефонским позивима, молбама новинара да да изјаву или буде фотографисан. Устајао би одмах, без гунђања, само би у шали претио свакоме ко би му у одсуству могао појести вечеру. На лицима свих присутних челика странке могао се видети умор од жестоке предизборне кампање, али и радост што је она очигледно успела.

С нарочитом пажњом очекивала се конференција за штампу Социјалистичке партије Србије, која је стално одлагана. Стизале су вести да је у Српском покрету обнове туробно расположење, али да ни у Социјалистичкој партији није боље. Најпре се, око поноћи, огласио портпарол ЈУЛ-а, који је хладно пласирао изјаву о "убедљивом вођству левице". "Е, баш си ме убедио" - прокоментарисао је др Шешел.

ПРИВРЕДНИ ЧАРДАК НИ НА НЕБУ, НИ НА ЗЕМЉИ

У јавној еуфорији, која је створена поводом председничких и парламентарних избора, остало је готово непримећено да је у августу, упркос експанзивној монетарној политици, дошло до забрињавајућег застоја привредне активности у Србији, што ове јесени може да изазове многе неприлике

У преосталим месецима до краја године следи нам постепени повратак горким домаћим реалностима и отрежњење од свих привредних фантазија, које су фабриковане за једнократну употребу у протеклим изборима.

Уосталом – ништа необично. Правило вели да политички циклус редовно деформише привредни. Али на срећу – привремено. А колико ће бити болан повратак на земљу, зависи од тога колико су неки грлато у изборима викали "хоп" – пре него што су уопште скочили.

Караван прошао, невоље остале

Шта је од свега остало? Три поуке су још једино вредне пажње: прва – да је караван (путујућег) изборног циркуса неким прилично вешто послужио да би краткорочним мерама забашурили дугорочне привредне главобоље којима су кумовали, друга – да приличном броју странака више нимало не смета што немају никакав привредни програм, нити им бирачи изгледа то замерају, па то више ни не крију и треће – да накнадна страначка "трговина фотељама" још може да скрипе какву-такву коалициону власт у Србији, али да би од тога била слаба вајда како за преко потребне радикалне реформе (у које се, иначе, сви подједнако јавно куну), тако и за пресецање привредног Гордијевог чвора.

И још нешто: док су на једној страни боље дане обећавале у изборној трци странке које немају никакав привредни програм, догле је на другој јавно понуђен привредни програм "Групе 7" иза којег (наводно) не стоји ни једна странка.

То је најновији куриозитет. Странке продају бирачима привредну мачку у џаку. А групе експерата продају "реформску" мачку у џаку странкама. Ко ће у тој трговини боље да прође, а коме ће од тога да остану кратки рукави – остаје још да се види. Једино је

сигурно да се материјално намученом просечном грађанину ништа добро не пише.

Настављен ход по трњу

Погледајмо чињенице. Први пут се, на пример, догодило да актери редовних прилично сувопарних, конференција за штампу, на којима се у Савезном заводу за статистику саопштава нова рунда података о стању домаће привреде, падну под утицај општег изборног опортунитета. Уместо детаља о физичком обиму индустријске производње у августу јавно је саопштена једна једина реченица – "у осмом месецу, индустријска продукција остала је на нивоу јула".

Шта то значи?

Ништа друго него да домаћа привреда наставља свој ход по трњу, фабрикујући све више преседања или куриозитета своје врсте. Добро се памти, на пример, да је домаћи индустријски погон током јуна забележио скроман раст од око један одсто, а у јулу, по физичком обиму, индустријска производња је практично стагнирала. Па ипак, већ је то био својеврстан куриозитет, пошто је изостала уобичајена "јулска рупа" (сезонски пад привредне активности). И на крају долази августовски преседање, чију су праву слику деформисали налози актуелног политичког (изборног) циклуса – осмог месеца репризиран је јулски застој. А колико год да је јулски биланс био охрабрење, толико је августовски застој – разочарење.

Не дај боже да неком падне на памет да то јавно саопшти током изборне еуфорије. У дому обешеног не помињи вешала!

Што мање радиш, све више пара

Ни ту свим летошњим преседанима није крај. Експерти, на пример, уверавају да се монетарна експанзија захук-

тала од почетка марта. По томе се може закључити да је јунски раст производње од један одсто пао у време сразмерно мањег новчаног, односно кредитног "дампинга". Након тога је читав јулски успех плаћен нешто већим монетарним гасом, да би на крају, са застојем у августу, регистрован укупни пораст пословања од 20 одсто уз монетарни раст од читавих 48 одсто (!?) Другим речима, проћердано је огромних 2,8 милијарди динара – емитованих по разним основама – међу којима је много тзв. "поштанских марака" (девиза зарађених продајом дела ППТ-а) – а да се домаћа индустрија, на прагу јесени, ипак налази у застоју.

Ко је, онда, скинуо кајмак? Тренутно су у оптицају два мишљења: по првом су лепу вајду летос виделе плате и пензије. Можда је монетарни дамлинг почео у марту, како се конвенционално тумачи, али је права експлозија плата забележена тек у јуну. Радници у индустрији су од учинка већег за свега један одсто инкасирали тог месеца повишницу од читавих 10 одсто (у односу на мај). Просечна зарада достигла је 807 динара. Свако ко мисли да је то мало, морао би узети у обзир да је реч о просеку. А да су реални распони у примањима доскора износили читавих један према 16.

По другом је кајмак од појаве веће количине новца у оптицају скинула јавна потрошња. Само је у јулу наплаћено више од четири милијарде динара бруто јавних прихода. Тако су буџети инкасирали 800 милиона динара више него у претходном (јуну) месецу. Практично – од летошње монетарне експанзије главну вајду је видела држава. Ударила је "монетарни гас" до даске да би напунила касу из које се плаћа социјални мир.

Шта је од тога тачно? Пре свега, тешко је говорити о "експлозији плата" кад оне у просеку не могу да поткрпе ни елементарне трошкове исхране или пак касне за већину запослених. Даље, тачно је да је јулски учинак ин-

дустије стагнирао, али док се монетарна маса захуктавала (у банкама је било све више пара) дотле су плате опале за пет одсто (поново испод 800 динара), док за август још нема дефинитивних података (тешко их је и очекивати: нико није луд да у време општег удварања бирачима обзнањује непријатност, попут оне да је номинални обим плата смањен).

Црне овце или пропагандне патке

Ни уверавања да се од толико пара државна каса овајдила не делују ништа убедљивије. Јер, с једне стране, било је логично очекивати да ће јунски пораст зарада "повући" за собом пораст пензија или социјалних накнада. Али само номинално, пошто је наплата тих прихода, с друге стране, реално гледано, још под утицајем разних произвољности. На фирме које се јавно хвалишу да држави уредно уплаћују порезе и доприносе гледа се као на "црне овце" или "пропагандне патке". Премда од тога нема ништа логичнијег. А све то, што је посебан куриозитет, нипошто не демантује тезу да је летос дошло до повећања прихода у државну касу. Али, дабоме, по сасвим другом основу (паре од ППТ-а), што је искоришћено да се током изборне кампање држава донекле раздужи према пензионерима.

У сваком случају, ударање званичника у јавне таламбасе о редовној исплати свих припадности не треба никако узимати здраво за готово. Ни једна државна каса није за то довољно дубока, док иза себе има – реално гледајући – мршави обим привредне

активности или пак потпуну стагнацију индустријског погона. Уосталом, нису се ни сви корисници фондова подједнако овајдили: на страну пензије, али студентске стипендије, које у просеку износе око 200 динара, нису исплаћене још од марта. А не може се рећи ни да се владајућа странка баш овајдила у изборима, кад се узме у обзир колике су "поштанске марке" проћердане на куповину гласова или "социјалног мира".

Аналитичари склони дефетизму долажу да ће све то неко морати скупо да плати. По њима ће јесење отрежњење од привредних фантазија – које су бирачима сервирали поједини страначки кандидати на изборима – утолико бити болније, уколико се обистине приче које сада колају поводом скока марке на црном тржишту. Јер, логично се поставља питање, како то да су домаће цене остале током лета у зони дефлације (августовски раст цена на мало је 0,3 одсто), премда је због регистроване монетарне експанзије, новца по банкама било ко блата?

Тако – веле коментари – што је додатна тражња код стагнирања домаће понуде надокнађена повећаним увозом на кратак рок, што се одмах одразило на повећану тражњу девиза, односно на регистрован скок марке на црном тржишту. Најбољи доказ су прилике на овдашњем тржишту меса. После интервенције власти да се блокира најављено поскупљење, дошло је до очекиване несташице, која је, како-тако, намирна интервенцијом из робних резерви, односно једнократним увозом. Тиме су потреси по касапницама привремено забашурени. Али, најесен гарантовано следи други део приче...

Плате из штампариие, роба из увоза

Једно је сигурно: да ће рачун за гашење пожара на домаћем тржишту, на другој страни, да се појави у виду дефицита билансу размене са светом. У првом полугођу трговински дефицит износио је 1,16 милијарди долара. Незванично се говори о текућем дефициту платног биланса изнад 2 милијарде долара годишње. Због тога су сада у оптицају два могућа привредна сценарија до краја године. По првом, власти ће одмах по окончању републичких избора у Србији, поново притегнути дигине монетарне политике, како би неутралисале вишак ликвидности изнад реалног губера у расту производње. По другоме, једино је још реално (по некима већ у октобру) очекивати девалвацију динара.

Ни једно ни друго неће бити безболно. У првом случају ваља очекивати заоштравање кризе ликвидности у привреди, пораст дефицита по социјалним фондовима, још спорију исплату накнада или пензија, још већу рецесију. У другом – скок цена на мало, који би извео из равнотеже све фондове и буџете. Од породичних, привредних, па све па до државних.

Летошњи изборни кермес је на крају. На реду је јесење отрежњење. Очигледно – ни лако, ни безболно. А у међувремену, док чека конституисање нових републичких власти у Србији, домаћа привреда је чардак ни на небу, ни на земљи.

Вељко Дукић

Глас за српске радикале – глас за опоравак српске привреде

ШТО ЈЕС' - ЈЕС'...

Ко је прави победник септембарских избора? Хоће ли радикали добити право на мандатара нове српске владе? Зашто је забринут Душко Михајловић? Ко је једини демократа у Србији? Да ли је бојкот успео? Како су радикали успели да добију толико гласова?

Прави победник!

Што јес - јес, прави победник је еСеРес!

(Бора Кузмановић, потпредседник Демократског центра, 25.9.1997)

Како од 110 мандата добити бар 83?

"Будући председник Србије, ако уопште буде изабран у другом кругу, место мандатара за састав нове владе мора да понуди најпре најбројнијој страници у новом скупштинском сазиву. Због тога Социјалистичка партија Србије у оквиру левог блока мора да има најмање 83 посланика, како би уопште добила прилику да њен члан постане будући премијер. У коалицији СПС-ЈУЛ-НД у последња два дана траје прави рат око расподеле посланичких мандата.

После захтева Нове демократије и Југословенске левнице, Социјалистичка партија инсистира да њени коалициони партнери смање високе апетите. То значи да ове две странке морају да се задовоље са укупно 27 места.

Не хајући много за рачунице Социјалистичке партије, ЈУЛ тражи најмање 40, а неки извори спомињу и бројку од чак 60 мандата, док Нова демократија инсистира да се и овога пута посланичка места расподеле као и након новембарских избора за Савезну скупштину. Тада је од 64 мандата социјалистима припало 40 места (62,5 одсто) у Већу грађана, ЈУЛ-у 20 (31,5), а Новој демократији четири мандата (шест одсто). Уколико би се овакав однос задржао и за протекле изборе, Социјалистичка партија могла би да рачуна на највише 79 републичких посланика, ЈУЛ на 35 (или 34), а Нова демократија на шест (или седам).

Уколико Социјалистичка партија попусти пред уценама, мандат за састав нове владе припаће Шешељевићим радикалима, који ће у новом парламенту имати 82 посланика. Овакав сценарио уноси додатну нервозу у редове леве коалиције, која се још није поштено ни прибавила од губитка парламентарне већине."

(НТ Плус, 27.9.1997)

Победио нас Шешељ!

"На првом постизборном састанку Извршног одбора Нове демократије, председник странке Душан Михајловић био је прилично резигниран због изборних резултата.

"Победио нас је Шешељ - рекао је Михајловић, како НТ Плус сазнаје из извора блиских овој партији. - Ако се овако настави, довешће нам будућност странке у питање.

Михајловића је, наводно, посебно забринуло што Шешељ ниједном није поменуо НД када је причао о могућој програмској коалицији са Социјалистичком партијом Србије, ЈУЛ-ом и Српским покретом обнове."

(НТ Плус, 27.9.1997)

ПРЕДСЕДНИКУ МЕСНОГ ОДБОРА СПС

У вези предстојећих избора обавештавамо Вас на обавезу да се са Вашим изборним штабом у већој мери ангажујете током суботе и недеље у циљу припреме за што масовнији излазак на биралишта ради гласања јединствене листе СПС-ЈУЛ-НОВА ДЕМОКРАТИЈА-СЛОБОДАН МИЛОШЕВИЋ и то:

за **ЗОРАНА ЛИЛИЋА** на редном броју 8

за **РАТОМИРА ВИЦА** на редном броју 14.

Користимо прилику, а Вас молимо да то на погодан начин популаризујете, да Вас обавестимо да је на нивоу Општине постигнут следећи договор:

1. Месна заједница која буде освојила највећи проценат гласова од броја изашлих бирача, **СТИЧЕ ПРАВО** за изградњу једног објекта из инфраструктуре.

2. Месна заједница која освоји највише гласова **СТИЧЕ ПРАВО** на изградњу једног објекта из инфраструктуре у својој Месној заједници.

У нади да ћете објаснити грађанима, а у првом реду нашим члановима и симпатизерима, ову поруку, унапред се захваљујемо.

Председник општинског одбора
СПС Меровина
Хранислав Перић, с.р.

У страху су велике очи!

"Радио-телевизија Србије јуче је одбила захтев Српске радикалне странке да, уочи другог круга председничких избора, у ударном термину обезбеди једноипочасовно представљање кандидата Зорана Лилића и Војислава Шешеља, као и њихов двочасовни дуел. У одговору на захтев радикала, који је потписао генерални секретар РТС Душан Јаковљевић, наводи се да Споразумом о равноправном представљању странака није предвиђено представљање председничких кандидата у другом кругу председничких избора на програмима РТС, као ни сучељавање политичких ставова и аргумената председничких кандидата."

("Напа борба", 27.9.1997)

Радикали су кували сами

"Јасно је да су Шешељеви радикали толико оспоравани и, баш због тога, најбоље прошли. Кували су сами. Нису дозволили да се око њиховог политичког казана мувају кувари из других странака. Исплатило им се то што су били опозиција и странкама на власти и странкама у опозицији. Победника у трећем чину српске политичке драме заправо нема. Може се рећи да су Шешељеви радикали највише добили а најмање изгубили. Згодно и за наставак политичке борбе, и за компромис.

(Брана Црнчевић,
"Недељни телеграф",
24.9.1997)

Бојкот

У седишту свих бојкоташких партија, у београдским општинама Палилула, Врачар, Савски венац и Стари град, на бојкот се одазвало само око 30 хиљада људи. На Вождовцу, Новом Београду, Чукарици, у Суботици, Панчеву и Новом Саду, број апстинената је већи него на изборима прошле године за износ који се креће између 5 и 8 процената бирачког тела у тим јединицама. То значи да је учинак 12 бојкоташких партија голим оком видљив само у Београду и Војводини и да износи само око 120 хиљада."

("Време", 27.9.1997)

Већину, дабоме

"Оно што ће социјалисте натерати да повуку изнуђени потез - коалицију с Драшковићем, биће и сама помињао: шта ће радикали, ако их не обуздају, направити на следећим изборима. Апсолутну већину, шта друго?"

(Петар Игња,
НИН, 25.9.1997)

С ким се такмичио Драшковић?

"Не само што председник Српског покрета обнове није ожалио своје изгубљене легије и не само што није по злу помињао свог легата за Србију Милана Божића, него је, штавише у ведром и полетном стању духа, објавио да су управо он и његова странка једини прави победници протеклих избора. Главном стратеги свих изборних операција Вука Драшковића пошло је, наиме, за руком оно о чему његов далеки римски претходник није могао чак ни да сања - да убеди свог Октавијана Августа да је изгубљена битка, у ствари, добијена битка, јер бојкот избора није успео, а број гласова за Српски покрет обнове чак је и већи од броја гласова што их је својевремено имао ДЕПОС и готово једнак прошлогодњем броју гласова читаве Коалиције Заједно. С ким се то онда такмичио Вук Драшковић - са странкама које су биле за бојкот, са ДЕПОС-ом и Коалицијом Заједно, или са Милошевићем и Шешељем?"

(Никола Милошевић,
"Дневни телеграф",
27.9.1997)

Поштено!

Поштено. Ђинђић, ванпарламентарна.

(Један од могућих графита на Скупштини града)

Комеморација

Састанак Главног одбора Социјалистичке партије Србије после објављивања изборних резултата више је личио на неку комеморацију.

(Драган Годоровић,
председник Извршног одбора
Српске радикалне странке)

Виш недеље

На "победничком" журу Српског покрета обнове, наступа хипнотизер. Прилази најближем од присутних и хипнотише га. Говори му:

"Ти си сад у Сахари... Сунце пржи, нигде воде, умиреш од жеђи..."

Медијум плази језик и дахће. Хипнотизер пушће прстима и овај се враћа у нормално стање. На позорницу излази следећа жртва:

"Ти си на Северном полу, пси су одвукли санке, залутао си, смрзаваш се..."

ЗБОГОМ, ПАМЕТИ!

"На основу процена Демократске странке, на изборе је изашло око 50 одсто бирача у целој Србији, што значи да је бојкот успео."

(Александра Јоксимовић,
портпарол
Демократске странке,
21.9.1997)

"Шта је овом народу - не знам."

(Милан Комненић,
"Дневни телеграф",
22.9.1997)

"Радикали су добили гласове тако што су потпуно прекопирали програм Социјалистичке партије Србије."

(Ивица Дачић,
портпарол СПС,
23.9.1997)

"Сада демократска Србија има само једну странку - Српски покрет обнове, и само једног лидера, а то сам ја. Конкурс за најснажнију личност и странку демократске Србије - завршен је."

(Вук Драшковић,
НИН, 25.9.1997)

"Људи не схватају шта значи то што су гласали и да су избори штетили овој земљи. Следећи избори ће сигурно бити за годину дана."

(Зоран Ђинђић,
25.9.1997)

"Србија заслужује боље и мора имати боље од комунизма који представља господин Лилић и од једног четничког екстремизма који представља господин Шешељ. Зато је потребно да се обнове председнички избори, на којима ћу сигурно победити."

(Вук Драшковић,
26.9.1997,
у "Гласу Америке")

"Како објашњавам изборни успех Војислава Шешеља? Једноставно. У страху од победе монархистичке опције, Шешељ је био јако, јако привилегован од стране режима."

(Вук Драшковић,
26.9.1997,
у "Гласу Америке")

"Србији су неопходне превентивне мере међународне заједнице како би се спречила потенцијална катастрофа, оценио је у јучерашњем саопштењу Хелсиншки одбор за људска права у Србији, сматрајући да су изборни резултати показали радикализацију политичке сцене. Потребно је да се, између осталог, подстакне и програм денацификације, без чега нема демократизације Србије."

("Наша борба",
27.9.1997)

"Успон Шешеља је свакако најзначајнији изборни резултат и чини ми се да је он остварен понајвише на рачун социјалиста, што значи да се део бирачког тела окренуо од зла ка горем. Очигледно, неки људи су изгубили веру у обећања да Милошевић може нешто да поправи, нису приметили да је "Србија у покрету", не намеравају да се возе од Фекетића до Суботице и не очекују стране кредите. Уместо тога, изгледа им логичније да се њихова беда може смањити на Шешељев начин: избацивањима и протеривањима разних мањина, Албанаца, "непријатеља"... За те његове симпатизере није све ни у нади да ће се сами од тога окористити. Некима је довољна и скромна утеха да виде туђу несрећу и малко јој допринесу."

(Стојан Церовић,
"Време", 27.9.1997)

Јадник цвокоће, грчи се, трља рукама тело... Хипнотизер опет пушће и све је нормално.

Одважи се, коначно, и Вук Драшковић:

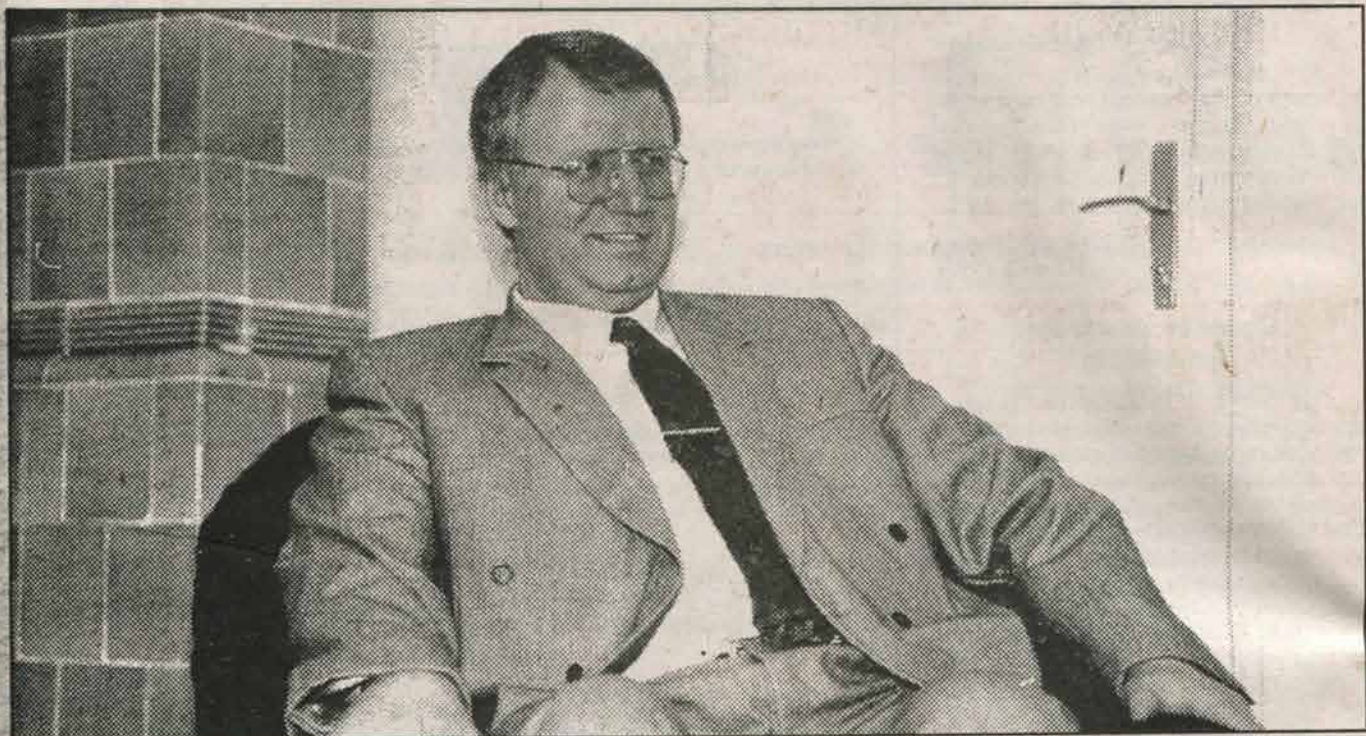
"Ви сте председник Србије... Станујете на Дедињу, возите се Тито-Слободомобилом, примају вас Кол, Јељцин,

Клинтон, супруга вам је министар информисања..."

У том тренутку, хипнотизеру се леђа прилази Дана и шапне му на уво:

"Ако сад пуцнеш прстима, јебаћу ти мајку!"

("Данас", 27.9.1997)

СРПСКИ НАРОД ЈЕ ПОЛИТИЧКИ ЗРЕО

● Како се осећа председник српских радикала, који су на председничким и парламентарним изборима постигли велики успех?

- Лепо. Српска радикална странка је постигла значајан успех. Ниједног тренутка у тај успех нисмо сумњали. Никада се нисмо боље припремили за предизборну кампању. Никада нисмо били боље организовани, имали смо готово потпуну контролу на свим бирачким местима. Мада смо у државним медијима били запостављени у односу на конкурентске странке и мада смо у поређењу с њима имали много мање новца за кампању. Ово је наш велики тријумф. Чињеница је да нам народ све више указује поверење због наше доследности, принципијелности и поштења.

● Ушли сте у други круг председничких избора. Шта очекујете?

- Очекујем да ћу победити, али све зависи од воље народа. Воља народа је неприкосновена.

● Какав расплет догађаја очекујете у другом кругу председничких избора?

- Видећемо. Мислим да је наш народ политички изузетно зрео и да никаква негативна кампања данас не би могла да нам нанесе неку велику штету. Под утиском ових резултата гра-

ђани ће размисљати коме ће да пове- ре глас у другом кругу. Шансе су ми, објективно, веома велике.

● Шта мислите о главном такмацу, кандидату левнице Зорану Лилићу? Како процењујете његов политички наступ?

- Српска радикална странка је принципијелно заузела став да у овој кампањи иде са позитивним наступом, да говоримо о нашем програму, нашим политичким ставовима. Нисмо се много освртали на конкуренцију, сем у случајевима када су нас нападали. У принципу поштујем све председничке кандидате на овим изборима и желим да их победим. Неке сам већ победио. Још ми је остало да победим Зорана Лилића. Желим да га победим снагом програма Српске радикалне странке, а не тако што ћу га нападати као личност. Претпостављам да је Лилић најбољи кандидат кога је Социјалистичка партија Србије могла да понуди. Друго, познајем га лично и не могу да говорим негативно о његовим карактерним особинама. Треће, Лилић је политичар за којим се, колико ја знам, нису вукле никакве криминалне афере.

● Како видите политичку сцену у Србији после ових избора?

- Мислим да се кроз ове изборе политичка сцена Србије напоскон нормализовала. Српска радикална странка је повратила своју реалну снагу коју је имала 1992. године. Леви блок је изгубио оно што је готово силом добио медијском блокадом, која је трајала пуне три године и која је кулминирала на прошлогодњим савезним изборима. То значи да се нормализовала и снага левог блока. А Српски покрет обнове је остао при оној снази коју је и имао, што је, према нашој процени, између 40 и 45 посланика. То је реална снага Српског покрета обнове још од избора 1993. године. С тим што је овога пута Вук Драшковић много паметније наступио и што се ослободио баласта малих, вештачких странака. Он је, као што је познато, раније имао обичај да поклања посланичке мандате странкама попут Нове демократије и Грађанског савеза Србије. Такође, показало се да Српски покрет обнове има стабилно бирачко тело, да је овога пута добио управо оно што је имао и на прошлогодњим савезним изборима у коалицији Заједно, а да је на остале странке коалиције Заједно отпало неких двеста хиљада гласова. То су гласови Зорана Ђинђића, док Војислав Коштуница и Весна Пешић воде странке које практично немају гласова.

(„Недељни телеграф“, 24.9.1997)

ГДЕ ЈЕ СНАГА СРПСКИХ РАДИКАЛА?

У ексклузивном интервјуу за "Велику Србију", Драган Тодоровић објашњава како су српски радикали постали највећи добитници септембарских избора. Овај текст, који садржи све тајне организације најозбиљније политичке странке у Србији, требало би да прочита свако ко мисли да се бави политиком. Али, нико га неће прочитати - сем српских радикала

- Да ли је Српска радикална странка задовољна резултатима септембарских избора?

- То је питање за мале странке, за неозбиљне странке, за странке као што је Социјалистичка партија Србије. То није питање за Српску радикалну странку. Неко ко се упусти у неки посао, у односу на то како га одрађује може и да очекује одређене резултате.

- Можда сте очекивали више..?

- Не може да се очекује нешто што је нереално. У целу ову кампању уложен је један страшно велики труд, рад и напор, и само је било питање како ће се све то одразити на терену, односно, колико ће људи гласати за др Шешеља и Српску радикалну странку. То је био основни циљ наше кампање, а не број посланичких мандата, или било шта друго. Реално смо процењивали и показало се да смо били најбољи прогнозери међу странкама које су учествовале на изборима.

Прве прогнозе ових изборних резултата догодиле су се одмах после избора 1996. године. Оно што је карактеристично за ове изборе јесте да је Српска радикална странка имала најозбиљнију кампању и да је она кренула одмах после избора 1996. године.

- Из чега произилази старо правило да се избори не добијају десет дана уочи избора...

- Избори се добијају управо десет дана после завршених претходних избора. Ако у том времену не кренете са

Велики труд даје велике резултате – Драган Тодоровић

новом предизборном кампањом, немате шта да очекујете на следећим изборима. Захваљујући томе што смо ми странка која зна шта треба да уради, ми смо то доказали тако што смо у предизборну кампању кренули одмах по завршетку избора 1996. године. Основно је да се анализирају резултати, били они добри или лоши. Треба имати добру анализу по свим релевантним параметрима битним за изборе. За нас ови избори још нису готови, још очекујемо други круг председничких избора.

- Како објашњавате чињеницу да је Српска радикална странка добила више гласова него њен председнички кандидат? То се први пут догађа на политичкој сцени у Србији.

- Е, не могу да кажем да сам и то очекивао. Досад то у Србији није било случај. Мислим да реално објашњење лежи у инфраструктури Српске радикалне странке, у свему што смо учинили на терену у предизборној кампањи, тако што смо локалне организације, општинске и окружне одборе Српске радикалне странке, упутили да у највећој мери преузму онај посао који смо ми раније радили. Реч је о трибинама које су они организовали на својим територијама. То је савим разбilo ону некадашњу заблуду о Српској радикалној странци, тако да је народ на терену упознао радикале, имао је прилике да их види на тим трибинама, да им поставља питања, да их упозна и да им на основу свега тога, што је врло битно у политици, да свој глас.

Кад је реч о разлици између броја гласова које је добила странка и које је добио др Војислав Шешељ, ја мислим да постоје људи који су за странку, али им се не свиђају поједини поступци др Шешеља и једноставно нису гласали за њега. Ја то тако објашњавам.

- У сваком случају, свесни сте да је то један нови квалитет за Српску радикалну странку.

- И за др Војислава Шешеља који стоји иза те странке. Можда ће то опет бити један од погрешних закључака

естаблишмента у Србији, који ће се, можда, озбиљно позабавити тим феноменом. Биће ми неописиво задовољство да прочитам неку научну анализу о томе. Надам се да ће сви ти научници кренути у расправу, доћи до правилних закључака и презентovati их ширем бирачком телу, па и нама. Мислим да ће од тога имати велике користи и бивша Коалиција Заједно, и они који се надају да ће у другом кругу да добију изборе, и они који се надају да ће на поновљеним изборима поново да добију изборе... Али, добро, све то спада у миље нашег политичког живота.

● **Како су у пракси изгледале припреме Српске радикалне странке за ове изборе?**

- За ове изборе припремили смо се максимално озбиљно, онако како треба да се припреми свака озбиљна политичка странка. Кад сам мало пре рекао да смо у предизборну кампању кренули одмах пошто су завршени избори 1996. године, нисам рекао ништа што не одговара истини. Једна од анализа тих резултата показала је да нам записници са терена у највећој мери недостају, што значи да нисмо имали адекватну контролу. Према томе, основни закључак био је врло једноставан: прво и основно што смо морали да урадимо било је да обезбедимо пуну контролу на терену. Јер, без добре контроле, не можете да очекујете да сачувате гласове које добијете. Странка која није у стању да обезбеди добру контролу, апсолутно не сме да се жали на резултате. Не сме чак ни да спомене то јавно, јер је то нешто што је контрапродуктивно. Зашто уопште крећете у политичку борбу ако нисте обезбедили начин да сачувате оно што сте освојили? Како ћете онда да спроводите власт?

Ако смо кренули од те претпоставке, која је апсолутно исправна, на нама је било да обезбедимо најбољу могућу контролу за предстојеће изборе. И, то је нешто у шта је уложен страшно велики рад. Да сад не прецизирам, али - најважнији задатак Извршног одбора Српске радикалне странке од завршетка избора 1996. године, управо је сам изборни процес. Ми смо знали да, кад дође дан избора, тада све престаје и цела странка се своди на два човека у бирачком одбору који треба да сачувају освојено. Било је 9827 бирачких места и свако од тих места је, у ствари, Српска радикална странка у малом. Ту више немају значаја ни председник, ни било ко други. И председник и цела странка - то су двојица људи који тог дана треба да сачувају гласове, да не дозволе никакве манипулације, да обезбеде да комплетан тај процес протекне у најбољем могућем реду и да, по завршетку тог процеса, потпишу тај записник уколико је све протекло фер и коректно, а уколико није да ставе примедбу. У сваком случају, да узму тај записник и да ми такав записник добијемо, јер једино на тај на-

Драган Тодоровић објављује тијумфалне резултате српских радикала

чин знамо да је на том бирачком месту постојала Српска радикална странка.

Ми смо том послу посветили осам месеци интензивног рада. Ми из Извршног одбора прешли смо преко сто хиљада километара само обилазећи општинске одборе по Србији. А ако вам кажем да у овом предизборном процесу није остао ниједан одбор а да га нисмо обишли најмање два пута, а да је било одбора које смо обишли и по три, четири, па и пет пута, онда то мора јасно да вам говори колико је рада уложено у овај предизборни циклус. Ми смо тај терен обишли, познајемо све у прсте, знамо тачно с каквим снагама располажемо на терену и шта можемо да очекујемо. Ту је срж свега. Док су Србијом путовали циркуси, у Српској радикалној странци радило се жестоко. Ја сам свој део посла завршио у недељу, пред саме изборе!

У овом послу не постоје непознанице. Ми смо одмах после избора 1996. године тачно рекли - Браничевски округ нам заостаје, Подунавски округ нам заостаје, Шумалијски округ нам заостаје, Колубарски округ нам заостаје, Моравички округ нам заостаје, делимично и Јужнобанатски округ... То су, рећимо, били окрузи који су по својим резултатима заостајали. Онда су, испред Централне отаџбинске управе, одређени координатори за поједине округе. Одмах се стање поправило, и чак су неки окрузи после веома кратког времена превазишли неке округе који су важали за одлично организоване.

Посао који није јасно мерљив, који нема јасне параметре на основу којих може тачно да се вреднује да ли је одрађен добро или није - то није никакав посао. Узмите, на пример, лепљење плаката. Наизглед, неважан посао - дате људима плакате а они ће их

излепити или их неће излепити. Међутим, ми смо организовали контролу. У том послу ништа нисмо препустили случају. Наши контролори имали су тачно задужење да обиђу све општине у Србије и доставе извештаје како су лепљени плакати на терену. И, наравно, у првом кругу добили смо извештаје да су неке општине добро излепљене, неке мало слабије, неке сасвим лоше. Онда смо то исправљали. Значи, није могло да се деси да на терену добију материјал, ставе га у општинске одборе и да онда на неким следећим изборима установимо да имамо материјал с претходних избора. Сад то нисмо дозволили. Једноставно, све смо контролисали.

● **И смењивали по кратком поступку?**

- Нисмо смењивали. Интересантно је, али нисмо смењивали. Што се тиче персоналних промена, врло је мали број интервенција учињен и оне нису произлазиле из оваквих ствари. Ишли смо више на развијање тог неког ентузијазма и објашњавање људима који је стварни значај посла који се од њих очекује. По том питању нисмо имали неких великих проблема. Уосталом, да смо имали великих проблема, не бисмо постигли ове резултате. Уколико у странци имате велике проблеме на било ком нивоу, а најважнији је ниво месног одбора, не можете доћи до великих резултата. Мени је јасно зашто неке странке на тим нивоима немају никаквих проблема. То је зато што немају тај ниво организације. Код Социјалистичке партије Србије, он се сасвим угасио.

● **Те функције за њих обавља државни апарат?**

- Тачно. Ми немамо за собом државни апарат, али имамо те активисте на месном нивоу. Неки други су мора-

ли да плаћају лепљење плаката, нама су то радили наши активисти. То су ствари које су морале да буду урађене да бисмо постигли неки предуслов да се избори одраде на прави начин.

Међутим, једна од најважнијих фаза предизборне кампање био је избор председничког кандидата. Ту не смеете да уђете ни прерано, ни прекасно, јер у обема варијантама не постижете пун успех, односно - губите. Ево шта смо ми урадили. Ушли смо у јавност с нашим председничким кандидатом. Кренули смо одмах с плакатима. Јер, не можете ви очекивати у Србији преко ноћи промене. Могло је то, можда, 1990. године, сад више не може. И, с тим што смо изашли у то време и излепили плакате, постигли смо низ ствари које су апсолутно донеле предност нашем кандидату и Српској радикалној странци. Узмите једну неспорну чињеницу. Колико сам ја успео да израчунам, наши плакати су провели 110 дана на терену док Социјалистичка партија и Српски покрет обнове нису кренули у предизборну кампању. Не постоји ниједно место, ниједно сеоце у Србији у којем није било плаката Српске радикалне странке. И тако четири месеца!

С друге стране, имате кампању која се води петнаест дана уочи избора. Има ли неко уопште неку визију неког плаката? Узмите пример Славије, Београдску и Улицу српских владара. Из Београдске улице крене Српски покрет обнове са својим плакатима. Замакне у Српских владара, а већ стижу активисти Социјалистичке партије Србије са својим плакатима, прелепљују плакате Српског покрета обнове, улазе у Српских владара, а већ стижу оне странке које заговарају бојкот и прелепљују плакате Социјалистичке партије. Таман замакне у Српских владара, а већ се враћају активисти Срп-

ког покрета обнове, цепају све плакате и они се сад налазе доле на улици. И, шта је народ од тога зајамтио? Ништа. Само је почело да му се гади.

Сад видите колика је то предност. За такву врсту промене, порука мора да дође до свести сваког човека на један прихватљив начин. Мали број људи нагло доноси одлуке, а такву одлуку ваља донети после једног озбиљног размишљања. Ми смо зато раније изашли да би српски народ могао да свари једну такву одлуку. Најзад, имали смо ту могућност да први изађемо јер Милошевић дуго није могао да реши проблем места председника савезне државе и све док се то није догодило, нису могли да уђу са својим кандидатом у предизборну кампању. С друге стране, коалиција Заједно је пукла на питању председничког кандидата. Српски покрет обнове није то пресекао на време, закаснио је и прошао онако како је прошао.

Ми смо изашли тачно на време и то је донело своје резултате.

● Можемо ли из тога да закључимо да је сваки активиста странке у појединим тренуцима важан за странку колико и сам председник?

- Да, ја то никада нисам ни скривао! Тог момента кад почне изборни процес, тад нема ни Војислава Шешеља, ни било кога другог из странке. Тад он сам представља и Војислава Шешеља и целу Српску радикалну странку. Наши људи су због тога најмотивисанији међу чланством тих странака у Србији. Показало се да је наше чланство изузетно стабилно, да је изузетно расположено да одради сваки посао који се пред њега постави, а то показује да је степен мотивације код наших чланова изузетно велики. Овакв посао какав смо ми урадили, не може да се одради на други начин сем са

мотивисаним чланством. За то не може да вам помогне ни власт. Кад је Социјалистичкој партији потребно да брже дође до резултата, она не користи своје активисте - јер их нема - она користи МУП Србије, службу која не би смела да се бави тим послом.

● Ово је био мали курс на тему "како добити изборе".

- Да се разумемо, нисам ја открио руну у саксији... Свако то зна, само треба кренути са радом...

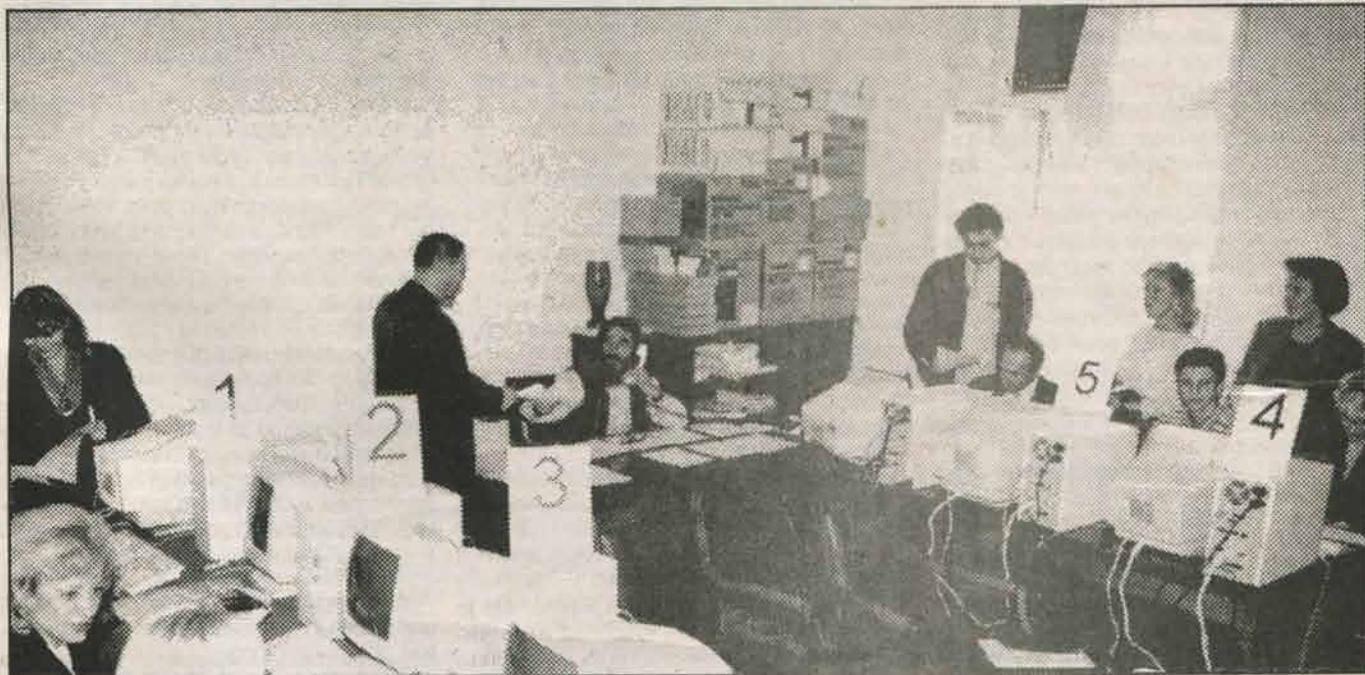
● Сигуран сам да то нико не зна!

- Ако не знају, онда је још трагичније... То се не може научити. Ту постоји само жеља да се нешто уради. Уколико немате тај мотивациони фактор, не можете да урадите. Врх доноси одређен резултат, али без странке, без инфраструктуре, то је као комета може да се вине врло високо, може да забљешти, али се гаси, нема иза ње ништа.

То је озбиљан посао у који не можете да се упустите ако нисте све припремили. Свакоме треба да буде јасно да 9827 бирачких места треба покривати са по двојном људи, са чланом и замеником, а да смо на многим бирачким местима имали и у сталном саставу по једнога члана. Сума сумарум - то је преко двадесет хиљада поузданих људи. Ја не кажем да смо ми тај посао сто одсто одрадили онако како мислимо да би требало да се одради, али ми смо сутрадан после избора имали у странци 8600 записника! Ако узмете да из петке изборне јединице није стигло 413 записника, јер нисмо добили ни један једини записник, то је, реално, преко деведесет одсто.

Ето, видите ли сад колико је ваше питање с почетка разговора испало депласирано!

Душан Весић

Захваљујући беспрекорној организацији ових људи, социјалистима је знатно сужена могућност манипулација с гласовима у ноћи 21-22. септембра - рачунски центар Српске радикалне странке

ДРАГАН ТОДОРОВИЋ, ПРЕДСЕДНИК
ИЗВРШНОГ ОДБОРА СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ:

ИЗБОРНИ БАНДИТИЗАМ НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ

Влада велика заблуда о Косову и Метохији, да тамо људи гласају само за Социјалистичку партију Србије. Понјго сам ја обилазио одборе по целој Србији, знам поуздано да имамо одлично организоване одборе у Пећи, Клини, Истоку и Призрену, нешто су нам слабији у Сувој Реци и Ђаковици. Једино смо у Гори без одбора. Да су избори на Косову и Метохији протекли нормално, ми бисмо тамо имали најмање шест до седам посланика!

Изборна јединица број 29, Пећ - то је нешто запањујуће. Невероватно је да оно што се десило 1996. године није опаметило Социјалистичку партију Србије и да она на такав начин поново прибегава злоупотреби власти и покушава да одради изборе у пећкој изборној јединици на најбруталнији могући начин. То није изборна крађа, то је изборни бандитизам, који предводи начелник Пећког округа Милатин Ивановић.

Ми смо све време пратили догађаје у Пећи. То може да потврди председник Округног одбора Бранислав Ивановић, ми смо унапред предвидели шта ће социјалисти да ураде и говорили ми које тезе да повуче, тако да смо 21. септембра у девет сати увече имали готово комплетан материјал. Само смо му дали задатак да 22. септембра ти људи дају изјаве и да се оне овере у суду. Није могуће припремити се боље него што смо то ми учинили, а да је све у оквиру законских могућности.

Почело је тако што Изборна комисија изборне јединице 29 - Пећ није хтела да нам изда решење о заменицима чланова бирачких одбора - што је апсолутно противзаконито. Жалили смо се Изборној комисији у Пећи. Пошто су нам одбили жалбу, жалили смо се Републичкој изборној комисији у Београду. Републичка изборна комисија у Београду донела је решење у којем се каже: "Налаже се Изборној комисији Изборне јединице 29 - Пећ да одмах изда решење за заменике чланова бирачких одбора". Изборна комисија Пећ одбила је да изда решење. Ми смо се поново жалили Републичкој изборној комисији у Београду, која је онда издала једно блаже решење да ми, по закону "имамо могућност" да добијемо заменике чланова бирачких одбора, али изборна комисија у изборној јединици 29 је то одбила и ми смо упућени да се жалимо Уставном суду. Једноставно, мислили су да могу с нама да се играју мачке и миша.

На сам дан избора, десило се нешто за шта ја нисам могао да претпоставим да може и до тога да дође. Нашим члановима бирачких одбора, који су имали уредно издата решења од стране Републичке изборне комисије, није уопште дозвољен приступ на бирачко место. Једноставно су их отерали! Један наш члан бирачког одбора ушао је на бирачко место, видео да је кутија запечаћена и тражио да се прегледа. Кажу му - празна је. Он је узео, протресао и, наравно, чули су се листићи унутра. Кад је изразио протест, они су га избацили напоље. Долазили су људи који су гласали за више лица, узимали су више листића, износили их са бирачког места па враћали попуњене... Нешто што је незамисливо да може да се деси на крају двадесетог века, десило се у изборној јединици 29 - Пећ!

Ми смо, наравно, уложили жалбу. Уставни суд је вратио предмет Републичкој изборној комисији на поновно решавање и наша жалба одбијена је прегласавањем. Али, ништа, то ће опет бити враћено Уставном суду. Ја се искрено надам да Уставни суд неће овога пута олако прећи преко ових чиниеница. Јер, то би бацило врло велику мрљу на Уставни суд ако он, поред оваквих доказа којима ми располажемо, једноставно пређе преко свега и не поништи изборе у Изборној јединици 29 - Пећ. То баца на цело судство стравичну љагу, која више никад неће моћи да се скине. Реч је о тако драстичном кршењу изборних закона, да Уставни суд не би смео преко тога да пређе.

Ми смо одлучили да за други круг председничких избора пошаљемо у Пећ контролоре из свих делова Србије, да 5. октобра буде тамо 413 људи који "ће доћи" на свако бирачко место у Пећи. Јер, ми објективно знамо како је тешко на терену издржати све те притиске и малтретирања режима. Људима који раде на терену прети се отпуштањем с радних места, или им се шиканира фамилија, жена, деца.

Влада велика заблуда о Косову и Метохији, да тамо људи гласају само за Социјалистичку партију Србије. Пошто сам ја обилазио одборе по целој Србији, знам поуздано да имамо одлично организоване одборе у Пећи, Клини, Истоку и Призрену, нешто су нам слабији одбори у Сувој Реци и Ђаковици. Једино смо у Гори без одбора. Да је све протекло нормално, ми бисмо сигурно имали на Косову и Метохији најмање шест до седам посланика.

Народ је тамо огорчен на Социјалистичку партију Србије, поготову на Милета Ивановића. За њих се ништа не мења било да су тамо на власти Шиптари, или Социјалистичка партија. Тамо су у страху од Шиптара, овде су у страху од Милета Ивановића. Чак им је много лошије под Милетом Ивановићем! Док је био Махмут Бакали, мислили су - ето, кад се промени власт па дођу Срби, биће им лакше. А показало се - ако је та власт социјалистичка, онда им нимало није лакше.

Ми смо овим изборима разрешили једну велику дилему у Србији. Више се уопште не поставља питање да ли ће српски радикали доћи на власт у Србији, него само питање када ће доћи. Према томе, све ово што покушава Социјалистичка партија Србије, то је само одлагање неминовности која следи, а то је долазак српских радикала на чело Србије.

Српски национални интерес - то је победа др Војислава Шешеља и Српске радикалне странке. Први корак је учињен - народ је у највећој могућој мери дао поверење др Шешељу и српским радикалима. Остаје још само овај други део - да Срби изађу на други круг председничких избора 5. октобра. А онда, убеђен сам да ће др Војислав Шешељ на челу Србије, без обзира што су ингеренције председника Србије ограничене, учинити толико ствари да ће Србија врло брзо осетити квалитет др Војислава Шешеља и да ће највећу корист од тог избора имати Србија и српски народ.

13.	ISU CERIKUJ	1943.
14.	AGIME PEHI	1970.
15.	DANČOLI GREZON	1939.
16.	BENIJE VALOTI	1943.
17.	IGRAČIM ŠEHU	1951.
18.	DJELJADIN NIHA	1927.
19.	MURVETE NIHA	1929.
20.	MERANDA CERIJANI	1979.
21.	NAJA ZABELI	1979.
22.	MENTOR LAPEKVA	1979.

Један од бројних спискова Шингара који су "гласали" за Социјалистичку партију Србије, а уопште нису изашли на изборе: активисти Српске радикалне странке пронашли су њихова имена заокружена у бирачким списковима. Српска радикална странка поседује на десетине таквих спискова

Поводом приговора Општинског одбора Српске радикалне странке у Пећ, на рад те изборне комисије,

НАЛАЖЕ СЕ Изборној комисији Изборне јединице 29 Пећ да одмах донесе и уручи решења о именовању заменика чланова бирачких одбора на подручју изборне јединице представника Српске радикалне странке.

ЗАМЕНИК СЕКРЕТАРА
Корка Радуновић

Решење Републичке изборне комисије којим се налаже изборној комисији Изборне јединице 29 Пећ да "одмах донесе и уручи решења о именовању заменика чланова бирачких одбора представника Српске радикалне странке

На основу чл.43 ст.1 Закона о избору народних посланика, Изборна комисија изборне јединице 29 Пећ на седници одржаној дана 20.09.1997 године донела је

РЕШЕЊЕ

ОДБИЈАЈУ СЕ захтеви подносилаца Изборних листа СПО-Бук Драшковић и СРС- Војислав Шешељ за именовање заменика чланова бирачких одбора у проширеном саставу на бирачким местима у изборној јединици 29 Пећ,

Решење којим Изборна комисија изборне јединице 29 Пећ одбија захтев Српске радикалне странке за именовање заменика чланова бирачких одбора

ПРЕДМЕТ: Обавештења

Sep. 21. 1997 02:27PM P

Поводом приговора СРС као подносиоца изборне листе обавештавамо Вас о следећем.

Подносилац приговора се упознаје и позива да одмах упути на бирачка места своје именоване представнике у бирачким одборима, а о приговорима биће одлучено у законском року.

Бирачком одбору се налаже да омогући несметан рад чланицама - представницима подносиоца изборних листи, који поседују решења ове комисије.

Док избори трају већ седам и не сати, 21. септембра у 14 часова и 27 минута Изборна комисија изборне јединице 29 - Пех обавештава Српску радикалну странку да одмах упути на бирачка места своје именоване представнике!

Приговором Републичкој изборној комисији бр.145/97 од 20.09.1997 год. тражили смо да нам се омогући изјаснавање ЗАШТИТА за наше чланове бирачких одбора, односно поштовање избора с обзиром да је изборна комисија за изборну јединицу 29 РСД донела противзаконито РЕШЕЊЕ да нам ускратије право на изјаснавање чланова бирачких одбора, а сходно члану 43 став 2 закона о избору народних посланика.

У складу са чланом 110 став 3 Закона о избору народних посланика ако надлежна комисија не донесе решење по приговору у предвиђеном року сматра се да је приговор усвојен.

Молимо комисију да примени члан 110 став 3 закона о избору народних посланика и ПОВИСТИ ИЗБОРЕ У ИЗBORHOJ ЈЕДИНИЦИ 29 - РСД.

Захтев Српске радикалне странке да се пониште избори у изборној јединици 29 - Пех

На основу чл.42 Закона о избору народних посланика Изборна комисија изборне јединице 29 Пех, на седници одржаној дана 23.09.1997 године донела је

РЕШЕЊЕ

ОДБАЦУЈЕ СЕ захтев за поништење избора поднет од стране подносиоца изборне листе СРС- др Војислав Шешељ као недозвољен.

Образложење

Подносилац изборне листе СРС- др Војислав Шешељ поднео је дана 23.09.1997 године захтев за поништење избора у изборној јединици 29 Пех.

Решење којим Изборна комисија изборне јединице 29 - Пех одбацује захтев Српске радикалне странке да се пониште избори у изборној јединици 29

Dokaz :

- prigovor br. 145/97
- prigovor br. 143/97 sa prijemnim pečatom republičke izborne komisije od 21.09.1997.

Kako Republička izborna komisija u zakonskom roku od 48h nije donela resenja po navedenim prigovorima to je Srpska Radikalna Stranka podnela zahtev izornoj komisiji izborne jedinice 29. Pec da se primeni clan 110 stav 3 Zakona o izboru narodnih poslanika tj. da se ima smatrati da je nas prigovor usvojen i da se izbiri u izornoj jedinici 29. Pec poniste zbog neimenovanja zamenika clanova birackih odbora ispred SRS.

Posto je izborna komisija izborne jedinice 29. Pec odbila resenjen zahtev SRS to zahtevom od Vrhovnog suda da donese obavezujuću presudu da se izbiri u ovoj izornoj jedinici poniste i to kako zbog propustanja roka da se nasi prigovori rese, isto i zbog uskracivanja osnovnog ustavnog prava svakog gradjanina da bira i da bude biran. Clanovi birackog odbora ispred SRS za izornu jedinicu 29. Pec bili su 21.09.1997 spreceni da ostvare svoje biracko pravo posto usled osporavanja prava da imaju zamenike nisu smeli da napustaju biracka mesta i zbog toga nisu mogli glasati na svom birackom mestu gde su upisani.

U prilogu:

Жалба Српске радикалне странке Врховном суду Србије на решење којим се одбацује захтев Српске радикалне странке да се пониште избори у изornoj јединици 29 - Печ

ОДБОРА
СУЛО РУКАЈ ИЗ РЗНИЋА ГЛАСАО ЗА СЕБЕ
И СВОЈУ ПОРОДИЦУ НА МОЈУ ПРИМЕДБУ
МЕНЕ ОД НАСИЛНО ИЗБАЧЕНИ СА БИРА
ЧКОГ МЕСТА - БДЕ. БИШЕ НАСАМ БИО
ПРИСУТАН ГЛАСАЊУ.
ЛИСТИ ЦИГАНИН РУКАЈ ЈЕ ГЛАСАО И
НА БИРАЧКОМ МЕСТУ ПЛОЂАНЕОШ: ШАНТЕЈ

Приговор Мома Стијовића, члана бирачког одбора у селу Грамочел: он је приметио да је Суљо Рукај из Рзњића гласао за себе и своју породицу - и то на два места. Кад је Стијовић упутио примедбу бирачком одбору, насилно је избачен с бирачког места

IZBORNA KOMISIJA IZBORNE JEDINICE 29 - PEĆ

PREDSEDNIK KOMISIJE,
Milijana Dončić

Није ми дозвољено контролисати гласачке кутије
у Б. П. Кад сам протресао кутију доквуд
сам дој је у којој већ било листића
Савољев Горан

Горану Савовићу, члану бирачког одбора у Пећи, није дозвољена контрола гласачке кутије. Кад је протресао кутију, видео је да у њој већ има листића

СПС-а нису о тој ветри
 Наиме, око 13^и Красићи Селим дошао
 је на бирачко место и обратио се Мончићу
 Павловићу (браћу кандидату за републичку, босна-
 нска мисао СПС-а) да мора да гласа
 он кад је већ шако молим вас да ми
 донесем листиће кући и завршићу ми посао

Приговор Горана Белића, члана бирачког одбора на бирачком месту 30: Селим Красићи носио је кући листиће за целу породицу и убацио их увече у гласачку кутију

на основу
 СПО на бирачко место 13 у селу Драгича
 Драгича Поповић је гласао за себе и своју
 супругу и све своје деце
 гласао је својом супругом
 Драгича Поповић и својом
 децом гласао је за себе и своју
 супругу и све своје деце
 гласао је својом супругом
 Драгича Поповић и својом
 децом гласао је за себе и своју
 супругу и све своје деце

Приговор Радуна Дабетића, члана бирачког одбора на бирачком месту број 13: Драгича Поповић је гласао за себе и своју супругу - на два места

datum: Prigovor № 133 od 15.09.1997.
 oštećena komisija br. 013-008/97 od 15.09.1997.

2. U Doboju: 22. predsednik Opštine i kandidat za rep. poslanika Stanoj
 viki Nikolic i Direktor Elektrokovova Djevkica prete članovima birackog odbora ispred
 Srpske radikalne stranke obavezati ako odu na mesto u komisiji. Uveo im je radni časovnik
 na 21.09.1997. tako nadalje nije radni dan. Ovrha dosava i Prizreni imala meština u
 lokalnoj jedinici br. 29.

OKRUŽNOG
 Predsednik Opštine, Oštara 38
 B. [Signature]

Члановима бирачких одбора испред Српске радикалне странке, који су запослени у "Електроковову", уведена је адна обавеза за 21. септембар

ДР ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ

- PRO ET CONTRA -

Поштована господо "демократе" са све четири стране света, поштовани наши, домаћи Европејци и остали самозвани пророци, молим вас, у име правде и правичности, прогласите лов на Човека затвореним! Нека најзад уху-те оружја, која гранатама клевета и блата бесомучно нападају Војислава Шешеља.

Не знам ни једно погрдно име којим га нисте нагрдили. По вама, он је највеће зло што снађе Србију после цара Мурата.

Он је усташа који тиранише Хрвате, великосрпски шовиниста који кињи и прогања несрпски живаљ, а притом уопште и није Србин; оно додуше, слави крсну славу и крсти се са три прста, али је ипак Хрват и католик.

Он је још и јавни фашиста и притајени комуниста, и милитариста, и све друго на "иста" са негативним предзнаком.

Желим да вас подсетим да се овај комуниста побунио против комунистичког режима онда када је тај режим био јак, и свака противна реч била опасна; јавно и јасно изражено неслагање са постојећим стањем сматрано је кривичним делом против народа и државе; да је тај комуниста због своје истине робијао у комунистичким казаматима, да је штрајковао глађу и више месеци провео у самици.

У то су време наши врли дисиденти мирно пијуцкали виски у Француској 7 и становали у прелепим, такозваним, друштвеним становима, које су касније и откупили за 50 ДМ. Ове станове ставио им је на располагање исти режим који они данас, када су стасали у "праве" опозиционаре, тако здушно нападају.

Е па господо "демократи", комбинујући и калкулишући заборавили сте оно најважније – напад.

Зна народ кога и како треба сачекати пред капијом, овог пута социјалистичке тамнице (наравно, он је "притајени" социјалиста, па су га овде сместили из чисте симпатије); зна народ коме треба принети хлеб и со на везеном пешкиру, зна народ коме пева песме и кога зове војводом.

Народ ретко греша, и врло добро разликује праве вредности од лажних величина – давно рекоше стари Латини: "Vox populi – vox Dei"

Треба знати да је проф. др Војислав Шешељ прави, а не војни – како га неко назива – доктор правних наука, да се на Правном факултету не може докторирати из предвојничке обуке, а да је дипломирати за 2,5 године врло тешко. И сама сам правник и то одлично знам.

Недопустиво је на овако прљав и увредљив начин говорити и писати о човеку који је паметан и образован, високо моралан, а уз то поседује и огромну личну храброст. Ове три особине врло ретко станују у једном истом срцу.

Недопустиво је и против свих цивилизацијских, а пре свега моралних норми, правити прљаве алузије на његове претешке затворске дане, приписивати му скрнављење и рушење туђих светиња и стављати му на душу злодела која он као интелектуалац, а пре свега као човек никада не би могао да учини или одобри.

Нашао се неко да покуша да укаља оно што му ни најљући противници никада нису оспоравали – његово лично поштење. Председник неке нове, а ипак "изворне и праве" Радикалне странке вели да Војислав Шешељ пребија чланове своје странке који другачије мисле, да наручује чак и физичке ликвидације које вероватно и богато плаћа, јер је ратни профитер и најбогатији човек у Србији.

Молим да ми се хитно јаве сви пребијени и унакажени, а посебно они физички ликвидирани, желела бих да их својим очима видим, као и доказе о "благу небројеном" које се на тако недостојан и волшебан начин слило у његове џепове. То што сте написали, председничке нове странке, кривично је дело кажњиво по закону уколико за своје тврдње немате веродостојне доказе.

Ја знам где се скрива једино Шешељево благо – у скромној породичној кући – а то је Јадранка са Николом, Александром и Михаилом.

По моме мишљењу, мало је важно да ли је неко рођен у Србији и колико дуго живи у њој (многи су овде провели читав свој век, наносећи јој само зло), далеко је важније радити за добро ове напаћене земље, којој је преко главе и Домановићевих вођа, и усрећитеља туђих, а и својих. Војислав Шешељ то жели, уме и може.

Његова визија је Србија велика и снажна, коју поштују и воле, у којој сви њени грађани имају иста права и испуњавају своје обавезе, у којој не цвета криминал и корупција.

Још нешто, шта значи оно "хоће да влада Србијом"? Да влада? Па, давно је минуо средњи век, а Војислав Шешељ није Стеван Првовенчани. Шешељ хоће да прихвати једну одговорну, и надамне незахвалну дужност која је тешка, претешка, да је обавља успешно и поштено, поштујући Устав и законе, наравно, уколико му то народ повери.

Свакако да и Војислав Шешељ, као и сваки човек има право на своје мане. Речник му није баш увек пробран, нити се у свакој прилици понаша као центлмен. Ипак, оно урођено домаће патријархално васпитање не би му допустило да жену која по годинама може да му буде кћи, а која је супруга и мајка, назове прљавим, погрдним именом, као што је недавно учинио један мали адвокат и још мањи човек, који претендује да га сматрају интелектуалцем. Срећом, Баровићи се брзо, на поштено зарађеној кори банане отклизују у заборав, а Војислав Шешељ остаје да га хвалимо и кудимо. Опростимо му ситне мане које га руже, зарад крупних врлина које га красе.

На крају да кажем да ово није писао неки "оштрашћени" радикал, нисам члан Радикалне странке, и не слажем се са неким политичким ставовима Војислава Шешеља.

Мој покојни отац био је мајор Ратног ваздухопловства Краљевине Југославије. По повратку из италијанског ратног заробљеништва 1943. године отишао је на Равну Гору, а 1944. године рањен је, заробљен и стрељан. Моја сестра је тада имала 2,5 месеца, а ја непуних 8 година.

Као мала, добро сам осетила шта значи бити дете палог борца са друге стране барикаде. Васпитавана сам у духу љубави и поштовања према монархији, и то сам убеђење задржала и данас, што ми ни мало не смета да поштујем несумњиве врлине једног републиканца.

Бог Те благословио, драги Војиславе, и нека Ти подари снагу да сада и увек човекујеш као Србин и србујеш као Човек.

Ружица Весел

ПО ВОЉИ НАРОДА

Септембарски избори за председника и Скупштину Србије били су укупно шести избори на којима су учествовали српски радикали. Они су на тим изборима имали успона и падова, али су увек били најјача опозициона политичка партија у Србији.

Први избори 1990. године

Први избори за председника Републике Србије одржани су 9. децембра 1990. године. Први кандидат ког је потврдила Републичка изборна комисија био је др Војислав Шешељ. Он је тад издржавао казну од четрдесет пет дана затвора због одржавања непријављених митинга 17. и 18. августа испред Савезне скупштине. Првог новембра, он је стражарно спроведен из Палинске скеле како би у Скупштини Србије оверио потпис да прихвата кандидатуру. Како Српски четнички покрет није био регистрован, то су се његови четници сакрили иза назива "група грађана". Скупљајући потписе за кандидатуру, они су у исто време скупљали потписе и за петицију. Заједно са апелом четрдесеторо научних и културних радника Србије, Слободану Милошевићу прослеђено је осам хиљада потписа грађана који су тражили да се др Шешељ пусти на слободу.

Својом промотивном беседом др Шешељ се обратио јавности 14. новембра из затвора. Уз програм Српског четничког покрета, он је упозорио бираче да предстојећи парламентарни избори у Србији неће бити ни слободни ни демократски, јер је одбијена регистрација Српског четничког покрета, али и зато што је усвојен већински изборни принцип који не дозвољава праведну заступљеност политичких странака у парламенту сходно броју освојених гласова. "Српском народу не намећемо своју вољу, нити било шта од њега захтевамо - рекао је на крају беседе. "Уверени смо да ће Срби и Српкиње на предстојећим изборима гласати према својој савести и идејним опредељењима, руковођени начелом "Све за српство, српство низашта".

Изненада, др Шешељ је 15. новембра пуштен из затвора. Он је одмах пожурио у предизборну кампању. За оно мало времена колико му је било преостало, обишао је Ваљево, Нови Сад, Руменку, Степановићево, Зрењанин, Вршац, Крушевац, Чачак, Ниш и Лозницу, али то није било довољно да би се Милошевић могао озбиљно угрожити. Др Шешељу није ни била

Др ВОЈИСЛАВ ШЕШЕЉ Кандидат за председника Републике Србије

Кандидат који највише заслужује Ваше поверење. Гласајте за човека са највишим моралним одликама, са изразитим осећањем чести и достојанства, који се истине истином провиђају ишчишћу и хришћанству.

То је човек који се у најјачој младости побунио против властодержачне саволе у условима Титове комунистичке диктатуре.

Већ као гимназијалац и студент непрелидно је улазио у политичке сукобе с комунистичком бирократијом. Био је брзаканџи студент - Правни факултет је завршио за две и по године.

Војислав Шешељ је најмлађи доктор наука у послератној Југославији - докторирао је на Правном факултету у Београду 1979. са двадесет пет година.

Био је најмлађи доцент Универзитета у Сарајеву и наставник на предмету Међународни односи. У трговатку кад су му сви врати усрешне професионалне и политичке каријере у тогдешњим условима била отворена - побунио се против владајућег система идеолошких вредности, против деспотске владавине Бранка Милутића и Хамлије Палић.

Један је од првих српских интелектуалаца који су смело указивали на реалност агресивног муслиманског фундаментализма и панславизма у њиховим условима, као и на катастрофалан демографски српски народ у Босни и Херцеговини.

Систематично се разликовао са Савском комунистима у који су га као несмањеног одишњака, по узорама међународног популарног убице, међу мушким у којој породици имао је био комуниста.

Из владајуће партије избацио га је директно Општински комитет, јер је био према омишљен међу студентима, па је то на Факултету било немогуће постојати.

Прошлени је 1982. године идејно-политички неугодним за рад са студентима, па је административном одлуком уклоњен са наставничке катедре.

Већ дуго време је настајати борба за људска права и један од првих српских интелектуалаца који се отпорно изјавио као присталица интелектуалног система.

Био је један од 28 интелектуалаца ухапшених на Велики петак 1984. године на трибини Слободаног универзитета у Београду.

Први је српски интелектуалац који је још у јуну 1982. јавно довео у питање Устав из 1974. године и захтевао његову ревизију.

Први је српски интелектуалац у Општини који је отворено и беспопштедно прихватио марксистичку теорију и идеологију, развио тезу о њиховој промислености и неадекватности хуманистичким принципима.

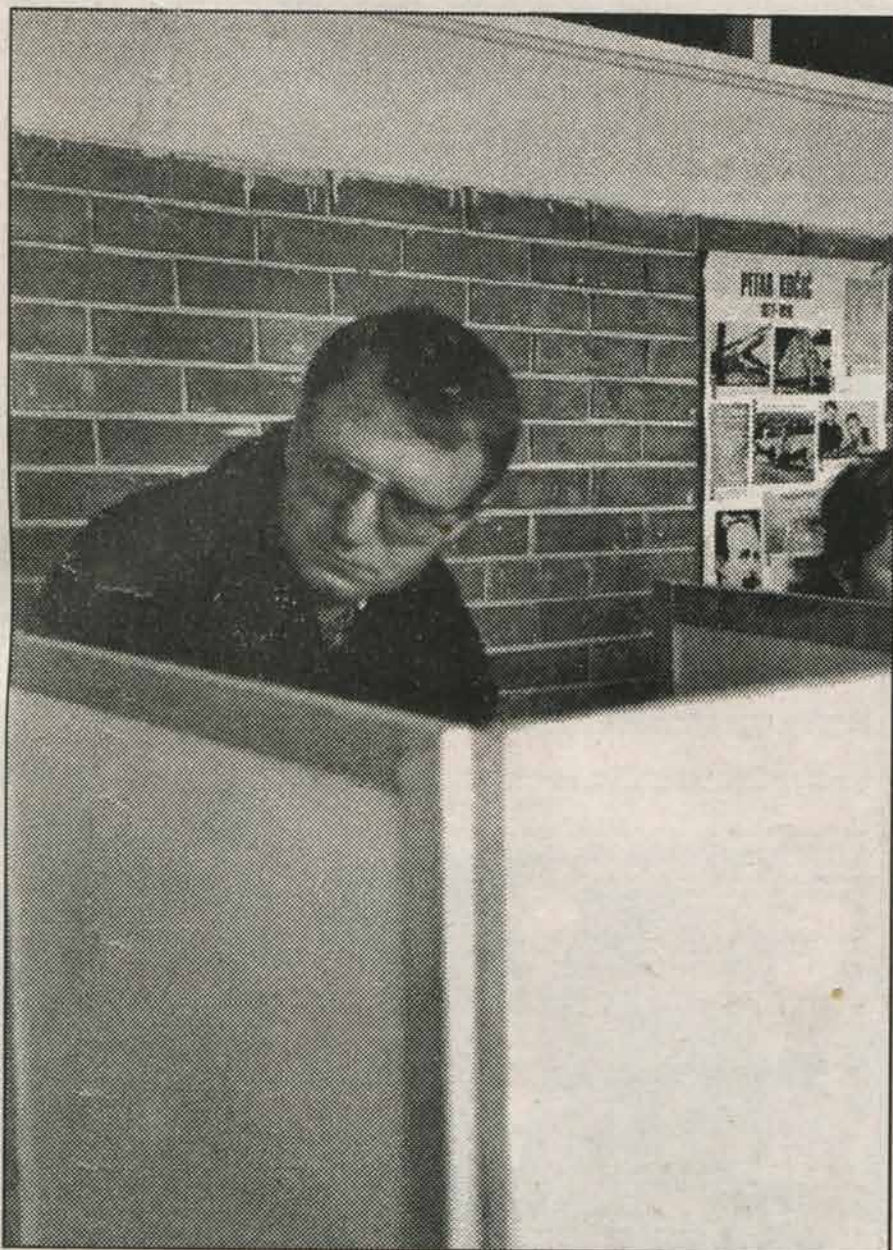
У јуну 1984. на режирисаном сталенистичком суду у Сарајеву због необјављеног рукописа "Шта да се ради?" осуђен је на осам година затвора. Пресуда је изазвала до тада непознати отпор српске и светске јавности, па је

Промотивни летак др Војислава Шешеља за председничке изборе 1990. године

намера да излази на међдан тада небодивом Милошевићу, он је хтео да провери снагу Српског четничког покрета и искористи телевизијску промоцију за рекламу своје нерегистроване странке, јер она није могла добити никакву другу подршку медија. Његов

први рачун изнео је десет хиљада гласова. Веровао је да има толико четника који би гласали за њега.

Његова телевизијска промоција 6. децембра данима се препричавала. У гомили кандидата (било их је укупно тридесет двоје), међу којима су многи слу-

Др Војислав Шешељ гласа на првим вишестраначким изборима 1990. године

жили сами себи за увесељавање, одједном се појавио млад, пријатан, благ али одлучан човек, очигледно високе интелигенције и широког образовања, и оставио фантастичан утисак. "Ја сам - рекао је готово скромно - на овим изборима формално кандидат групе грађана. Међутим, та група грађана је група српских четника и ја сам кандидат српских четника. И, рачунам на гласове српских четника."

На почетку, он је говорио о односима у тадашњој држави. "Морамо да схватимо - рекао је једним ауторитетом државника - да нам ни Хрвати ни Словенци никада ни браћа ни пријатељи нису били и да морамо што пре с њима да раскрестимо". Нека Словенци преузму део спољног дуга и врате фабрике које им је Броз донео из Србије, и - нек иду! Хрвати могу из Југославије, али без српских територија. Југославија не може егзистирати као демократска држава због сталних хрватских сепара-

тистичких тежњи. Али се зато, по сваку цену, мора избећи грађански рат међу Србима. Да није било издаје западних савезника и да Црвена армија није ушла на територију Србије при крају рата, тада би четници победили и држава не би запала у егзистенцијалну кризу. "Немојмо ми да бринемо туђе бриге - рекао је др Шешељ. - Ми морамо напокон као народ да се окренемо сами себи, јер смо исувише енергије - нарочито у овом веку - просули решавајући туђе проблеме, борећи се за друге, да бисмо данас дошли на руб опстанка."

Како се и очекивало, Милошевић је добио изборе у првом кругу, са 65,34 процената бирача који су гласали. Др Шешељ завршио је на петом месту, иза Милошевића, Драшковића, др Ивана Бурића и Сулејмана Угљанина, са 9,277 гласова (1,91 проценат бирача који су гласали) - што је Српски четнички покрет оценио великим успехом. Др Ше-

шељ се био представио као једини аутентични борац за српске националне интересе. Тиме је он преузео примат од Драшковића, који се у другом кругу парламентарних избора компромитовао сарадњом са антисрпским странкама. Др Шешељ је после првог круга предложио Србима да у другом кругу радије гласају за кандидате Социјалистичке партије него за кандидате Савеза реформских снага, УЈДИ-ја, Народне сељачке странке или Странке Југословена. Што се Српског покрета обнове тиче, др Шешељ је оставио на вољу својим члановима и симпатизерима хоће ли у конкретном случају проценити да ли кандидат СПО заслужује поверење четника или не. Свега у два случаја др Шешељ био је изричито против: у случају Милана Коменића и Богољуба Пејчића. Обојица су касније неславно пропала у својим изборним јединицама.

Др Војислав Шешељ честитао је Слободану Милошевићу на избору за председника Србије. У складу с бојкотом Српског четничког покрета, медији су преносили само први део честитке, који се односио на сам Милошевићев избор. Али, др Шешељ је искористио прилику да скрене Милошевићу пажњу на то да је Српски четнички покрет још увек нерегистрован. "Убеђен сам - изразио је наду др Шешељ - да ћете свој високи председнички ауторитет, као први легални и легитимни шеф српске државе после толико деценија диктатуре и тираније, употребити и у овом случају који би могао у очима јавности битно оспорити реална српска демократска достигнућа последњих година." Али, баш је Милошевића било брига за очи јавности.

Мајски избори 1992. године

Под паролом "Србији за спас не дајте им глас", Српски покрет обнове и Демократска странка бојкотовале су прве федералне изборе у новој држави јер су решиле да не признају државу. Радикали су државу признали и решили да на изборе ишају. Зашта иначе служе избори ако не да би се на њима проверавале сопствене снаге?

Радикали су на изборе 31. маја 1992. године изашли под геслом "Нека најбољи победи". "А ко победи, нек му је Бог у помоћи - изјавио је др Шешељ непосредно уочи избора. - Тај ће прихватити велику одговорност, јер је у овом тренутку тешко преузети кормило. Ако воља народа буде таква, ми смо за ту одговорност спремни."

Српска радикална странка оценила је мајске изборе неопходним. Према др Шешељу, они су имали да буду провера патриотске свести грађана и једини могући начин за успостављање савезне демократске власти у Југославији. Др Шешељ оценио је да је реч о привременим изборима. "Ми очекујемо да ће се у догледно време овој Ју-

гославији прикључити Република Српска Крајина, Српска Република Босна и Херцеговина, Српска Македонија. Најбрже ће то ићи с Босном, јер ће то омогућити конфедерализација ове републике. Када се сви ови крајеви припоје Југославији, zaloжићемо се да она промени име у Савезна Република Србија, Српска Федерација, Савез Српских Држава, свеједно. Када ће се то десити, за пет или десет година, - то није битно. Важно је да међу нама нема граница, да је могућ слободан проток људи, роба и идеја."

На централном предизборном скупу Српске радикалне странке, 27. маја испред Савезне скупштине, др Шешел се осврнуо на стварање Демократског покрета Србије. "Сад су српски издајници исукали последње адуте - српске масоне који су дуго чекали у позадини: Матију Бећковића, Слободана Селенића, Борислава Михајловића Михиза, Мићу Поповића... Они су некада глумили српске националисте и опозиционаре, али никада своју егзистенцију нису доводили у питање." Српску "демократску опозицију" др Шешел назвао је алкохоличарима, криминалцима, психопатама и издајницима којима "српски народ неће дозволити да на америчким тенковима уђу у Београд и да Србију сведу на Аду Циганлију само да би они били на власти". Он је повољно оценио ситуацију у бившој Босни и Херцеговини. "Тамо је остало још само да се почисти лева обала Дрине, да се обезбеди коридор између Босанске Крајине и Семберије и да се ослободи српски део Сарајева, док је све остало већ у нашим рукама."

На изборима у Србији, Социјалистичка партија добила је укупно 74 мандата, Српска радикална странка 30 (од којих седам у већинском и 23 у пропорционалном делу), и Демократска заједница војвођанских Мађара два. Изабрана су и два кандидата група грађана.

У Црној Гори, радикали су добили три посланика, Демократска партија социјалиста 23, по два мандата припала су Савезу комуниста - Покрету за Југославију и независним кандидатима.

У основи, Српска радикална странка била је задовољна резултатима избора. Међутим, др Шешел протествовао је на конференцији за штампу 4. јуна због неправилности на неким бирачким местима. Такође, др Шешел тражио је да се утврди зашто је готово пола милиона гласачких листића проглашено неважећим. Он је имао информацију да су бирачи на готово четири петине таквих листића заокружили редни број испред његовог имена, уместо да заокруже број испред назива странке. Др Шешел рекао је да су избори били одлична прилика да се провери организационо стање у странци. Српска радикална странка имала је тада 156 месних одбора, међутим, учествовала је на локалним изборима у

свега 115 општина. Он је најавио реорганизацију странке, тако што би, уместо регионалних одбора, били формирано окружни одбори.

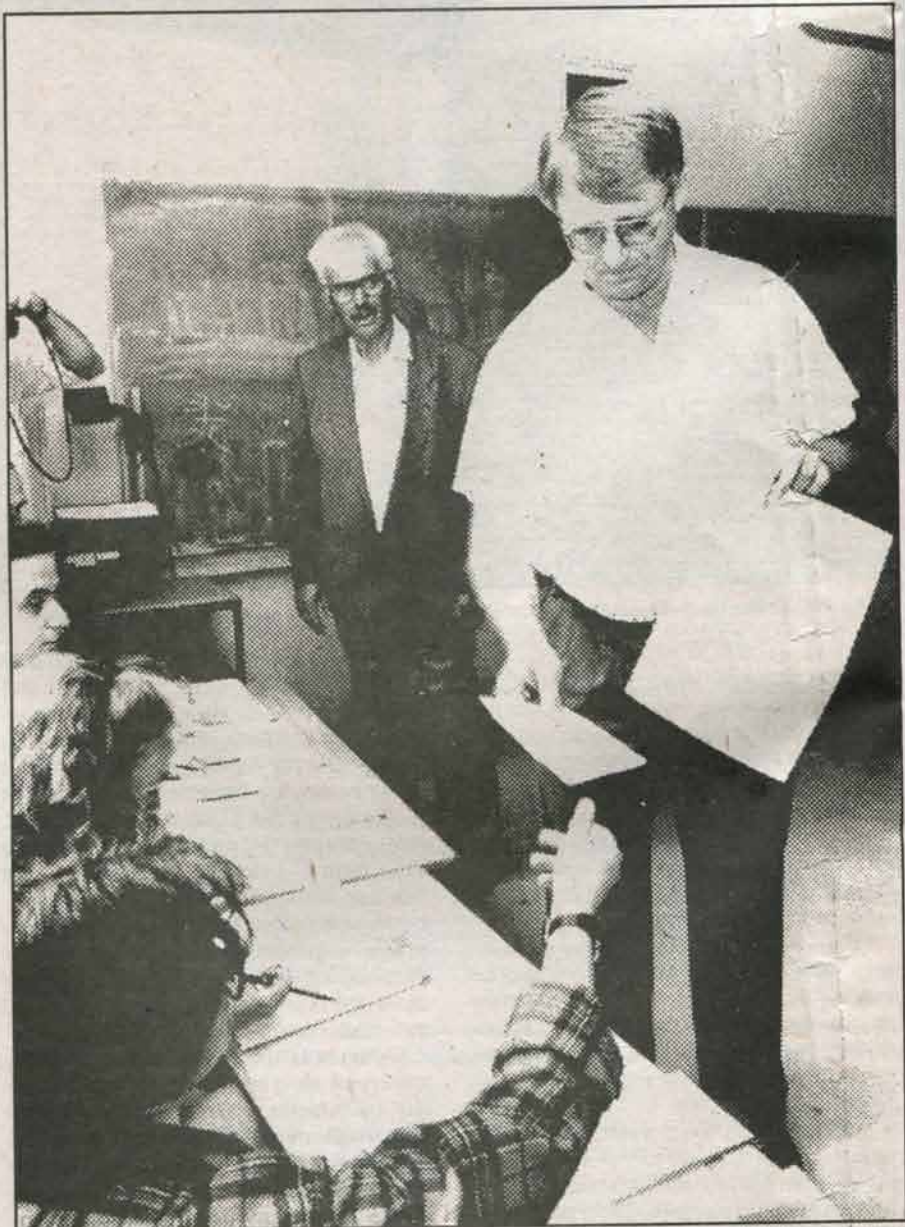
Превремени општи избори 1992. године

На основу Уставног амандмана, који је Савезна скупштина донела 21. септембра, председник Савезне Републике Југославије Добрица Ћосић расписао је за 20. децембар изборе за Веће грађана. Српска радикална странка прихватила је расписивање избора. "Не због тога" рекао је др Шешел - што сматрамо да мајски избори нису били демократски, него због општих прилика у земљи."

Због рационалности, за тај дан расписани су и републички и локални избори, као и избори за председника Србије. Др Шешел их је оценио нарочито значајним. "Ови избори су, пре

свега, значајни по томе што су на њима крајње поларизоване политичке снаге које се појављују - објаснио је председник Српске радикалне странке на конференцији за штампу 17. децембра. - Српски народ данас не гласа за поједине политичке странке. Он се данас опредељује између патриотизма и издаје. Од ових избора ће, дакле, зависити будућност српског народа. Опстанак Србије као државе. Опстанак Савезне Републике Југославије. Опстанак Републике Српске Крајине и Републике Српске. Од ових избора ће зависити да ли ће српски народ бити искључиви господар своје судбине, или ће дефинитивно пасти у руке западних моћника, који би своје интересе да остварују на наш рачун."

Српска радикална странка није истакла председничког кандидата. Она је подржала Милошевића као патриоту наспрам Панића - издајника. "У овом случају, опредељивање грађана Србије је врло једноставно. То је опредељивање за патриотизам или издају. Све што

Др Шешел гласа на првим изборима за савезне посланике 31. маја 1992. године

ПОЛИТИЧКИ ПРОГРАМ СРПСКЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

но-плаво-беле боје без икаквих идеолошких обелеžja, грба у облику двоглавог белог орла Немачкиа и жиге Божје г

На основу Програма и Статута, усвојених на Оснивачкој скупштини у Крагујевцу 23. фебруара 1991. године, следили су главници српских радикалних идеја: родољубивост, патриотизам, национална слобода и патриотске темељи срца народа. Српска радикална странка, делујући на лево демократско политичко организација у условима вишепартисног система, опредељујући се искључиво за мирољубиве методе политичке борбе, обавезује се да ће својим средствима да оствари основни политички циљеве:

1. Обнављање слободне, независне и демократске српске државе и обухватити целокупно српство, све српске земље, што значи да ће у границама имати, поред садашње сушене српјанске федералне једнине Црне Горе, српску Босну, српску Херцеговину, српски Дубровник, Далмацију, српску Лику, српски Кордун, српску Банју, српску Слатину, српски западни Срем, српску Барању и српску Манастирину
2. Конституисање Савезне Републике Југославије подржавамо као прво решење у том правцу, које нам омогућава да избегнемо потребу међународноправног признања суверености српске државе, чије границе биле својеврсно Србије на границе које јој је комунистички режим оуз ултимативно постављање захтева за постепено одвајање Косова, Војводине, Санџака и Војводине, чему тежи Европска заједница и друге силе, како би Србију svela на границе некадашњег Београдског пашијата
3. Сушену Југославију сматрамо као данас најповољнију варијанту за у прикључивање у статусу посебних федералних јединица Републике Крајине и Српске Републике Босне и Херцеговине на основу очувања народноправног континуитета југословенске државе
4. Враћање традиционалних националних и државних симбола: заставу са три појасна поља, грба у облику двоглавог белог орла Немачкиа и жиге Божје
5. Развијање парламентарне демократије у којој ће народ преко својих, на основу пропорционалног изборног принципа, слободно и јасно изабраних представника суверено одлучивати о облику владавине, државној уређењу, политичком режиму и заштити државне власти, који ће темељ представљати вишепартиски систем и доследно поштовање грађанске слободе и правичности
6. Постизање пуног националног, духовног, културног, економског и политичког јединства српског народа, као и мира и слоге, разумевања и солидарности Срба православца, Срба муслимана, Срба католика, Срба протестаната и Срба атеиста. То подразумева и дефинитивно окончање грађанског рата који су комунисти пре пола века наметнули Србима
7. Реафирмисање традиционалне улоге Српске православне цркве у српском народу, што подразумева враћање цркви одузете имовине и њено јачање као опште српске духовне институције која је изнад сваке политике и не мери међустраначке односе
8. Успостављање цивилизованог правног поретка који обезбеђује легитимност власти и легалност њених одлука, а не државу грађана, што подразумева потпуну грађанску равноправност свих националних мањина које не доводе у српски и југословенски државни суверенитет и територијални интегритет
9. Дефинитивно рушење култа личности Јосипа Броза Тита као највећег зликовца и тиранина у нашој новијој историји. Све свих последица полувековне комунистичке диктатуре, што нарочито изискује потпуну рехабилитацију жртава комунистичких прогона, њихово морално и материјално одштетање, као и сазнање pune историјске истине о њеној прошлости. Двадесет највећих издајника српског народа међу живим комунистима треба да буде изведен народни суд, а осталим титоистичким функционерима који су се обогатили плачкама и проневерима народне и конфисковати све оно што су противправно узурпирани и отети.
10. Систематско економско, међународноправно и политичко омогућавање пресељења свих припадника српске мањине са територија Албаније, Румуније, Мађарске, Бугарске, Грчке, Словеније, Хрватске и исламске Босанке (има: Србију, као и повратак свих српских рођака из европских и прекоморских земаља, који то желе.
11. Примена мера реторзије према припадницима хрватске националне мањине како би се омогућило збрињавање Срба Тузлачког усташка Хрватског протерала са њихових огњишта, као и отпуштање из државне службе и одузимање државних свих садашњих и пензионисаним чиновника који су у Београд и савезну администрацију дошли као слов хрватски, бугарски, шиптарско-сепаратистички и муслиманско-фундаменталистички кадрови.
12. Успостављање војске и полиције као строго професионалних служби, што онемогућава њихову зависност у односу на коју политичку партију и уједно спречава да активни официри, подофицири или полицајци буду страначки организовани ангажовани.
13. Вођење спољне политике на принципима мирољубиве коегзистенције и немешања у унутрашње односе других држава и обнова традиционалних српских пријатељстава на међународном плану.
14. Постављање питања одговорности за геноцид и ратну штету народа, посебно немачког и хрватског, који су припа току другог светског рата масовно учествовали у покушају истребљивања Срба. То подразумева свесобудну за одбрану српског жњела који се тренутно нашао угрожен новом геноцидном политиком.

Предизборни летак Српске радикалне странке 1992. године

је издајничко у српском народу сада се слегло око Милана Панића и даје му отворену подршку. Ми смо политички противници Социјалистичке партије Србије, међутим, ми сматрамо да су овде много крупније ствари у игри. Да је у питању опстанак српског народа и да ће сви српски патриоти подржати Слободана Милошевића на овим изборима. Све докле га Америка, Немачка, Западна Европа уопште и Ватикан толико мрзе, све докле сви они прижељкују Панићеву победу, он треба да ужива подршку свих српских патриота. А онда када га се они окану, онда ћемо ми наше идеолошке и политичке разлике доводити у први план и водити своје идеолошке и политичке спорове и битке."

Због подигнутог цензуса на десет хиљада потписа, на другом председничким изборима у Србији учествовало је свега седам кандидата. Захваљујући отвореној подршци српских радикала, Слободан Милошевић је побе-

дио у првом кругу. Он је освојио 2.515.047 гласова, док је Социјалистичка партија на парламентарним изборима освојила свега 1.359.086. Та разлика, то је милион и сто хиљада гласова српских радикала.

Лепо васпитање није изостало ни овога пута. Др Војислав Шешељ овим је речима честитао Слободану Милошевићу поновни избор за председника Србије:

"Испред Српске радикалне странке и у своје лично име, упућујем Вам искрене честитке и најлепше жеље поводом поновног избора за председника Републике Србије. Ваша убедљива победа најбољи је доказ читавом свету да је српски народ остао веран традиционалним, слободарским и демократским идеалима. Србија је показала да се српска политика не може и неће креирати ван граница наше земље, већ искључиво овде, вољом српског народа. На овим изборима тријумфовао је српски патриотизам, по-

нос, осећање части и достојанства. Уверен сам, господине председниче, да ћете и убудуће доследно и непоколебљиво, упркос свим притисцима, претњама и уведима, заступати интересе српског народа и свих грађана Републике Србије. У таквој политици имате принципијелну и одлучну подршку Српске радикалне странке."

У својој предизборној кампањи радикали су се ослонили на слоган "Ми долазимо". Др Шешељ је правилно проценио да патриотизам у једној драматичној ситуацији по српски народ треба да буде главна линија радикалске предизборне кампање. Он чак није отворено позивао бираче да гласају за радикале. На конференцији за штампу уочи избора, он је рекао ово: "Српска радикална странка не позива грађане Савезне Републике Југославије да гласају за наше кандидате. Ми позивамо грађане Савезне Републике Југославије да на изборе изађу и да гласају за патриоте, према сопственим опредељењима. Да не гласају за оне иза којих стоје непријатељи српског народа. Да не гласају за оне који су удружили и Шиптаре и припаднике других националних мањина, сепаратистички оријентисане, са овим домаћим издајницима које смо одавно упознали и одавно раскринкали."

На савезним изборима Српска радикална странка освојила је 1.056.539 гласова и 34 мандата, један више него на мајским изборима кад су Српски покрет обнове и Демократска странка апстинирали. Социјалистичкој партији припало је свега 47 мандата, ДЕПОС је добио 20, Демократска партија социјалиста 17, Демократска странка и Социјалистичка партија Црне Горе по пет, Народна странка четири, Демократска заједница војвођанских Мађара три, Коалиција Демократске странке и Реформске демократске странке Војводине два и Коалиција Демократске странке, Реформске демократске странке и Грађанске странке један мандат.

На изборима за Народну скупштину Републике Србије, Српска радикална странка освојила је 73 посланичка мандата (1.066.765 гласова). Социјалистичка партија Србије освојила је 101 мандат, ДЕПОС 50, Демократска заједница војвођанских Мађара девет, Демократска странка шест, Група грађана - Жељко Рајнатовић Аркан пет, Селачка странка Србије три, Коалиција Демократске странке и Реформске демократске странке Војводине два и Демократска реформска странка муслимана један мандат.

Без обзира што је Српска радикална странка на локалним изборима прошла, због већинског изборног система, очекивано лошије, радикали су, у основи, могли да буду изузетно задовољни оваквим резултатима.

Др Шешељ показао се као добар прогностер. Још 19. новембра он је рекао: "Све индиције говоре да ниједна странка неће моћи да добије више од педесет одсто гласова на парламентарним

изборима. Ниједна неће моћи сама да формира кабинет. Вероватно ће бити нужна нека врста коалиционе владе, али каква - то ћемо видети после избора."

Превремени избори 1993. године

Кад је Томислав Николић, шеф Посланичке групе Српске радикалне странке у Скупштини Србије поднео захтев за изгласавање неповерења Влади мр Николе Шаиновића, председник Републике Слободан Милошевић распустио је Скупштину. Превремени избори за посланике у Скупштини Србије заказани су за 19. децембар 1993. године.

Кад су расписани избори, радикали су се нашли на мукама. Телевизија их је расецала на комадиће, Социјалистичка партија готово да је претила сваком ко би гласао за радикале, а новца за предизборну кампању није било довољно. Митинге, увек најјефтинији начин промоције, радикали нису смели држати: имали су информације да би им режим могао подметнути какав озбиљан инцидент. Тад се др Шешељ досетио. Он је напустио дотадашње методе и сасвим се окренуо локалним радио-станицама. Обишао их је све, од Суботице до Драгаша, одговарао на питања, полемисао, показивао ону своју сигурност која му је доносила гласове. Он је чувао Милошевића све док није узео да хапси радикале, а тад је ударио по њему.

Један радикалски противник, овако је у својој књизи писао о тој кампањи др Шешеља. "Оно мало обавезних термина на државној телевизији одлично је искористио. Показало се да има инстинкт медијске звери. Он говори без комуникацијских шума. Његова порука је јасна, примерена гласачком телу и недвосмислена у ефекту. Кампању је одлучила медијска агресивност у последњих десет дана, кад је самleo свог највећег противника, кога је држава пројектовала да покупи његове гласове. Шешељ је на телевизији извадио неки папир и прочитао га, и Арканових седам милиона марака за кампању расуло се као новогодишње конфете. Шта год да је писало на том папиру, ефекат је био максималан. Чак ни један Жак Сегела не би могао нешто паметније да смисли. Шешељ је чист медијски геније."

Радикали су ишли на изборе с паролом "Ми знамо како". Пошто је то било време незапамћене хиперинфлације, они су у први план ставили социјална и економска питања. У политичким питањима, радикали су инсистирали на криминалу режима. Опозиционе странке нису се међу собом нападале. По први пут после 1990. године, Србија је видела др Шешеља и Драшковића заједно у завршној сесији предизборне кампање, како дискретно држе леђа један другом. После много невери-

Противници аутократије – Српски радикали су присталице парламентарног система

це, Драшковић је са симпатијама примио одвајање др Шешеља од Милошевића, др Шешељ је хвалио Драшковићеву реченицу "Србија од Неготина до Книна". Показала се и нада да би опозиција могла понешто и заједно урадити, бар тамо где се не разилази по националном питању.

Највише гласова на изборима 1993. године добила је Социјалистичка партија - чак 1 576 287, што јој је донело 123 посланичка мандата. ДЕПОС је имао 715 564 гласова, што му је донело 45 мандата (од тога је Српски покрет обнове задржао 37, Нова демократија узела је шест, Грађански савез Србије 2 мандата), Демократска странка добила је 497 582 гласа и 29 мандата и Демократска странка Србије 218 056 гласова и седам мандата. Партије националних мањина добиле су укупно седам мандата: пет је припало Демократској заједници војвођанских Мађара (112 456 гласова), а два Коалицији Партије за демократско деловање и Демократске партије Албанаца (29 342 гласа). Упркос једном озбиљном медијском пресингу Социјалистичке партије на српску радикалну странку, радикали су добили 595.467 гласова, односно 39 мандата. Имајући у виду околности у којима је поверење страни пружило готово шест стотина хиљада бирача, странка је на изборима прошла добро.

Међутим, др Шешељ је оценио изборне резултате поражавајућим. Као главне разлоге пораза, др Шешељ апострофирао је следеће: на изборима 1992. године, радикали су добили више од тринаест посланичких места прерасподелом гласова странака које нису биле прошле цензус. На изборима 1993, таквих гласова било је готово двоструко мање. Друго, радикали су доста гласова изгубили нападом на Милошевића. "У протекле три године, наша так-

тика била је нападати социјалисте а оставити по страни Милошевића, знајући колика је његова популарност у народу - објашњавао је др Шешељ. - Ми бисмо и ове године задржали исту тактику да Милошевић није почео да хапси наше чланове. Чим је почео с хапшењем, ми више нисмо смели чекати, морали смо га гађати у чело. То нам је сигурно однело један број гласова. Јер, постоји много људи у овој земљи којима је јасно да је Социјалистичка партија склона криминалу и да је неспособна, да је главни кривац за овакву економску ситуацију. Али, код њих преовлађује један ирационални фактор, они сви имају огромне симпатије за Милошевића и поверење у њега. Због тога су и овог пута гласали за социјалисте. То су објективни моменти који су утицали на слабије резултате Српске радикалне странке."

"Ми ћемо из тог пораза извући поуке, а најуже руководство странке, Извршни одбор и председник странке, прихватају сопствену одговорност што је дошло до пораза - рекао је др Шешељ на конференцији за штампу 23. децембра. - Ми ћемо на првој седници Главног одбора понудити своје оставке."

На седници 25. децембра, Главни одбор Српске радикалне странке извршио је анализу изборних резултата. Оцењено је да је странка, имајући у виду околности у којима је изашла на изборе, постигла добар резултат. Оставку др Шешеља и Извршног одбора, Главни одбор странке није прихватио.

Савезни и локални избори 1996. године

Политички противници Српске радикалне странке волели су да говоре како ће српски радикали изгубити своју снагу кад стане рат. "Странка

рата", радикали, по њима, нису имали шта да траже у миру.

Мировним споразумом из Дејтона, ма каквим се он показао, рат је стао. Међутим, насупротив предвиђањима појединих српских политичара, снага српских радикала почела је наједном расти. Као да је народ баш уинат њима чекао мир да би разумео поруке српских радикала, сваког четвртка на Извршном одбору странке сливале се хрпе приступница из свих делова Србије.

Зато су радикали с отвореним оптимизмом пришли припремама за редовне изборе за посланике у Већу грађана Савезне скупштине и одборнике у општинским и градским скупштинама, као и Скупштини Војводине. Савезни избори одржани су 3. новембра 1996. године.

У изборну кампању радикали су ушли са својим стандардним програмом. Новост је да је тај програм начињен тако детаљно да је странка имала посебне програме за сваку општину. Кад странка није могла рачунати на поштен третман у медијима, она је своју кампању спровела тако да се вратила својим традиционалним начинима - великим предизборним митинзима и гостовањима на локалним медијима. Новост су били специјални локални бројеви страначког листа "Велика Србија", у којима је странка износила детаљне програме за поједине регионе, општине, па и за сама села.

"Савезни, покрајински и локални избори 3. новембра ове године наша су шанса да вратимо понос и достојан-

ство целокупном српском народу, да почнемо да живимо као нормални људи, да вратимо веру у бољу сутрашњицу свих грађана и земље у целини - рекао је др Шешел у предизборној поруци грађанима Србије. - Избори су прилика да променимо оне који су одговорни за национално понижење, оне који су нас довели у катастрофалну економску ситуацију и на ивицу социјалне беде, оне који нам не дају да живимо боље. Избори су прилика и да кажемо доста криминалу, непоштењу и неодговорном односу представника власти према свим грађанима.

Српска радикална странка, за разлику од других политичких организација, не обећава оно што не може да испуни. Не обећава куле и градове и шарене лаже само да би придобила ваше поверење. Ми, српски радикали, гарантујемо много муке, зноја, рада и труда, али вам обећавамо да ћемо створити поштenu, одговорну и озбиљну власт. Власт која ће разумети и умети да реши све проблеме обичних људи. Власт коју ће чинити искрени родољуби, часни и поштени грађани. Избори заказани за 3. новембар су прилика да ствари променимо набоље. Ваш глас за Српску радикалну странку је глас за промене. За промене које ће донети добро нашем народу."

Као да радикала није ни било, и једна и друга коалиција форсирале су своје предизборне кампање на идеји по којој су се избори имали решити између њих самих. То је левој коалицији успело и она је на изборима за Ве-

ће грађана знатно поправила број мандата у односу на 1992. годину и укупан број гласова у односу на 1993. годину. Коалиција Заједно доживела је тежак пораз тако што су странке чланице Коалиције добиле укупно и до пола милиона гласова мање него на изборима 1993. Наспрам 595 467 на изборима 1993, за радикале је 1996. године гласало 779 126 бирача, односно 18,78 одсто укупног броја. То им је донело шеснаест мандата у Већу грађана. Разне крађе, нарочито на Косову и Метохији, по рачуну руководства, однеле су радикалима још неколико мандата.

Централна отаџбинска управа оценила је савезне изборе од 3. новембра успешним.

На изборима за локалне органе власти 3. и 17. новембра, Српска радикална странка, захваљујући већинском изборном систему, прошла је уобичајено слабије него на парламентарним изборима. Пуну власт, радикали су освојили у два општинама, Земуну и Темерину. Др Војислав Шешел, кандидат Српске радикалне странке, једини је кандидат за одборника на територији Београда који је у првом кругу победио и за одборника у Скупштини општине, и за одборника у Скупштини града.

Савезни и локални избори послужили су српским радикалима да преиспитају своју организацију и исправе све уочене грешке. То је и довело до изузетног успеха српских радикала на изборима 21. септембра 1997. године.

ПРЕЛИМИНАРНИ РЕЗУЛТАТИ ЛОКАЛНИХ ИЗБОРА У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ

Р.бр.	Назив општине	Важећих листића	СДС РС гласова	%	СРС РС гласова	%	СП РС гласова	%	Коалиција за БиХ гласова	%	ССК и П гласова	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1.	Шамац	10905	6590	60,43	1519	13,93	1725	15,82	91	0,88		
2.	Шековићи	4661	1913	41,04	1371	29,41	930	19,95	29	0,49		
3.	Шипово	6445	1638	25,42	177	2,75	3917	60,70	118	1,71		
4.	Чајнице	3705	1903	51,36	1594	43,02		188	5,07			
5.	Челинац	9228	2196	23,8	1042	11,29	2896	31,38	56	0,61		
6.	Бањалука	90789	9491	10,45	6319	6,96	17227	18,97	56	0,81	16704	18,40
7.	Бијељина	54510	19045	34,94	13333	24,46	7780	14,24	780	1,43		
8.	Билећа	7004	3514	50,17	2404	34,32	891	12,72	16	0,23		
9.	Брчко	22008	9242	42,03	3695	16,80	3020	13,73	2215	10,07		
10.	Братунац	11434	3724	32,57	5663	49,53	790	6,91	173	1,51		
11.	Дервента	16045	6956	45,35	2786	17,96	3236	20,17	149	0,93	1500	9,35
12.	Добој	38605	18798	48,89	7983	20,68	4509	11,68	1253	3,26		
13.	Гацко	5470	2957	54,08	1123	20,58	404	7,39	3	0,05		
14.	Градишка	27481	7939	28,96	2387	8,71	3613	13,18	752	2,74	2132	7,78
15.	Хан Пијесак	2600	1373	52,81	771	29,65	406	15,62	2	0,06		
16.	Илиџа (Српска Илиџа)	6909	4376	49,12	3888	43,42	304	3,41				
17.	Језеро	583	363	64,48								
18.	Калиновик	2265	1068	48,93	790	34,88	376	16,60	4	0,18		
19.	Кнежево	6508	2116	32,57	122	1,88	1204	18,53	42	0,65		
20.	Котор Варош	9688	3442	36,53	2615	26,99	1458	15,05	413	4,26		
21.	Козарска Дубица	14317	6048	42,23	995	6,95	4275	29,88	50	0,35	785	5,48
22.	Купрес	160	108	66,25								
23.	Лакташи	15521	2710	18,7	1751	12,08	2462	18,99	39	0,27	1307	9,02
24.	Лопаре	9428	4165	44,18	2102	22,30	1818	19,28	521	5,53		
25.	Модрича	14629	8628	58,98	2531	17,30	1716	11,73	30	0,21		
26.	Мостар (Српски Мостар)	160	160	100					0	0,00		
27.	Мркоњић град	11546	2829	24,5	823	5,40	5891	51,89	27	0,26		
28.	Невесиње	9511	5997	63,05	2313	24,32			20	0,21		
29.	Нови Град	18270	6782	37,12	2851	15,60	6584	38,04	194	1,06		
30.	Осмаџи	1981	1009	60,93	967	28,62	193	9,74	209	10,53		
31.	Пале	13543	7454	55,04	5473	40,41			82	0,61		
32.	Пелагићево	2894	1667	57,6	487	16,83	224	7,74				
33.	Петрово	4822	2804	43,22	989	20,51	847	17,57				
34.	Приједор	47288	14637	31,04	6374	13,52	6043	19,18			7094	15,04
35.	Прњавор	22127	9445	42,69	3034	13,7	3770	17,04	293	1,38	2095	9,47
36.	Љубиње	2446	1245	50,9	634	25,92	305	12,47	34	1,39		
37.	Рогатица	8211	4716	57,44	2450	29,34	728	8,87	150	1,83		
38.	Рудо	4861	1875	38,57	2182	44,89	384	7,90	77	1,58		
39.	Соколац	8651	4824	55,76	2962	34,24	632	7,31	30	0,35		
40.	Србац	10893	2235	20,39	821	7,49	2628	23,95			568	5,18
41.	Србиње	13471	5878	43,63	7088	52,62			216	1,60		
42.	Сребреница	8332	4388	52,64	2984	35,81	356	4,27	60	0,72		
43.	Српска Крупа на Уни	1281	1281	100								
44.	Српски Брод	8900	5873	65,99	962	10,81	1361	15,29	2	0,02	175	1,97
45.	Српски Дрвар	30					4	13,33				
46.	Српски Кључ	4464	741	16,6	988	22,36	1279	28,65	14	0,31		
47.	Српски Петровац	104	45	43,27			14	13,46				
48.	Српски Сански Мост	1836	802	32,79	841	45,81	211	11,49				
49.	Српски Стари Град	1304	779	57,53	575	42,47						
50.	Српско Горажде	3360	1711	50,92	1019	30,33			542	16,13		
51.	Српско Ново Сарајево	4669	2017	43,2	2332	49,95	167	3,56				
52.	Српско Орашје	1593	614	38,54	765	48,02	153	9,60				
53.	Столац/Берковићи	1413	874	61,85	392	27,74	147	10,40				
54.	Теслић	22700	8222	36,22	6327	27,67	4542	20,01	936	4,12		
55.	Требиње	16693	6629	39,68	5035	30,16	2794	18,74	67	0,40		
56.	Трново	1935	1935	100					0	0,00		
57.	Угљевик	8545	2525	29,55	4164	48,73	1541	18,03	69	0,81		
58.	Вишеград	10227	5034	49,22	4655	45,52			233	2,28		
59.	Власеница	12692	5858	42,22	6600	47,32	622	4,90	226	1,78		
60.	Вукосавље	1473	1403	95,25					2	0,14		
61.	Зворник	27280	12188	44,68	8309	30,46	3401	12,47	1154	4,23		

КОРАК ПО КОРАК

Корак по корак, сваким даном српски радикали су све ближе остварењу свог циља оличеног у страначком програму, а тиме и остварењу сна свих Срба – јединственој српској држави

Резултат који је Српска радикална странка постигла на локалним изборима у Републици Српској представља круну свих досадашњих напора и одрицања, које је чинила као доследна опозициона странка. Корак по корак, десетине хиљада гласача променило је свој став и овога пута поклонило поверење Српској радикалној странци.

Давне 1992. године на политичкој сцени Републике Српске (тада Српске Републике БиХ) била су два доминантна политичка концепта. Један, предвођен ратним председником Републике Српске др Радваном Караџићем, заговарао је прилично авантуристички обрађену варијанту формирања српске државе у бившој БиХ и полазио је од са ове временске дистанце, сада видљиво наивне позиције у погледу кадровске политике и политичке стратегије. Други (али свакако не на другој страни), концепт уважавао је како теоријске, тако и практичне претпоставке и склоности које су биле доминантне тих ратних

дана. Након низа разговора (свакако не и преговора) ипак се није могло доћи до јединственог курса у спровођењу замишљеног циља – Републике Српске.

Можда овакав увод, за један чисто информативни текст, који нема амбицију да објашњава или коментарише неке околности и није баш прикладан, но ствари заиста не би могле бити јасне да се бар површно не уђе у генезу последњих политичких збивања у Републици Српској, а у том светлу и спроведених локалних избора. Једнострано обавештени читалац, посебно у Србији, из увода овог текста, могао би погрешно закључити да се, када је у питању други концепт, ради о тренутној председници Републике Српске, Биљани Плавшић. Но, стварност је знатно другачија и открива много различитију позадину протеклих збивања од оне коју пласирају тзв. независни медији.

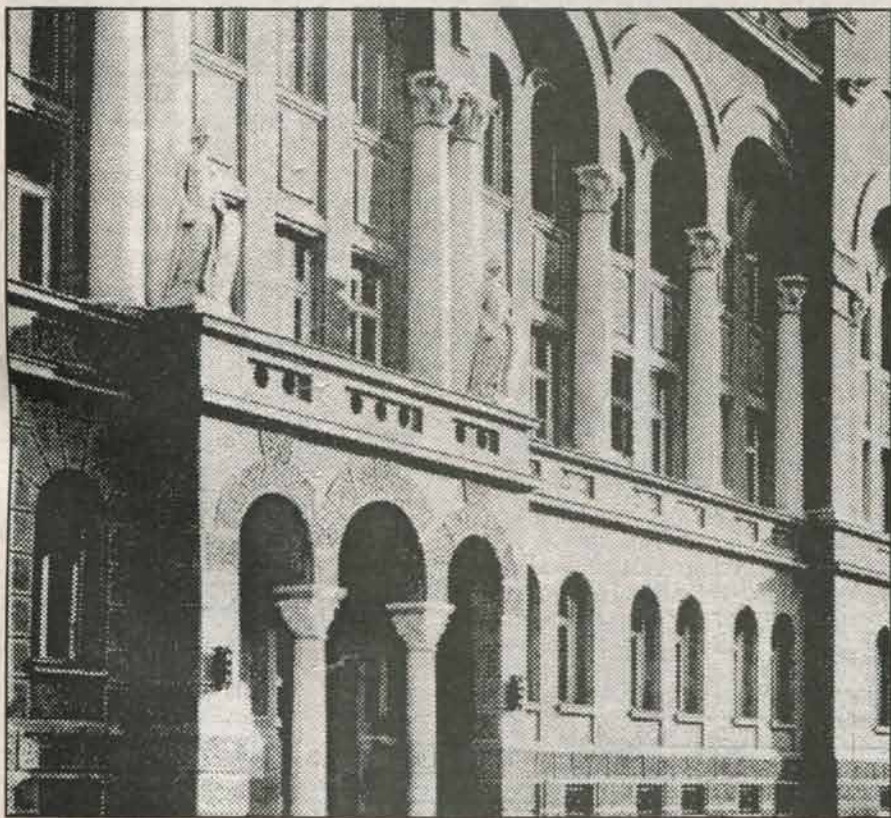
Најме, те 1992. године заговарачи другог концепта увидели су да је буду-

ћност српског националног питања са ове стране Дрине угрожена и да се мора формирати круг људи – мудрих и способних Срба, који ће после, већ тада видљиве катаклизме владајуће Српске демократске странке, преузети "заставу" и из посрнућа кренути даље. Несхваћени, морали су кренути тежим путем. Путем пуним невоља, личних страдања, за оне слабије – понекад и путем који нису могли издржати. Основана је Српска радикална странка Републике Српске.

Овај мали увод делимично служи и као вербално-писано предворје за причу о, заиста, успесима Српске радикалне странке на изборима за локалне органе власти одржаним 13. и 14. септембра ове године.

Телеграфска вест би гласила: "Српска радикална странка добила је пуно поверење гласача у осам општина и поверење за учешће у власти у још око тридесет и пет општина Републике Српске. Но, како иза ове власти, ипак, стоји велики труд у првом реду неуморних активиста који су даноноћно кретарили земљом, излагали програм странке и говорили о фантастичним успесима радикалске власти у Земуну, морамо макар неколико стуба одвојити да објаснимо ту врву, то стање пред сам чин гласања.

Нажалост, захваљујући одметању дела Српске демократске странке од условно речено, њеног врха, јер како знамо, и на једној и на другој страни налазе се некадашњи прваци ове странке, Република Српска била је подељена на два дела. Источни, који се, апсурдно, (мисли се на неодговарајући назив "ИСТОЧНИ ДЕО", који се често и неоправдано користи) граничи са општинским границама између Бања Луке и Прњавора и неки, наводно, западни, чија је источна граница већ помештана, а западна граница сеже од центра Бањалуке свега пар километара. Тако је Бањалука постала једини запад у сред истока. Но, географски појмови су мање битни и често погрешни, па се треба вратити људима који су све то и измислили. Пар месеци пред локалне изборе председница Републике Српске, проф. др Биљана Плавшић, покренула је жестоку кампању, којом је намеравала централизовати власт у својим рукама и кренути ка реализацији унапред постављених задатака од стране дела међународне заједнице

Бањалука у погрешним рукама – Бански двори

отелотворених у разноликим организацијама (обавештајног и лобистичког карактера), које делују на простору Републике Српске, али чини се, највише баш у Бањалуци. Низ политичких одлука донесених након тога, као и ланац митинга подршке председници Плавшић покренули су лавину међусобних оптуживања, поларизације унутар Српске демократске странке, као и, на срећу у мањем обиму, подели народа. Уместо да заиста користи своја уставна овлашћења, председница Плавшић је, можда случајно или из незнања, а можда и намерно, што, на крају крајева, сада више и није битно, доносила одлуке које не само да су вређале формалну, већ и материјалну законитост.

Уместо да смени владу која је, по природи ствари, најодговорнија за криминал (кога заиста има), председница је распустила скупштину. Овлашћење за распуштање скупштине заиста постоји и регулисано је уставом Републике Српске, но, проблем је у томе што то подразумева и одређени поступак који није задовољен. На другој страни смењен је министар унутрашњих послова, г. Драган Кијац, што председница ни по Уставу, ни по закону не може учинити. Морамо напоменути да ми радикали заиста немамо разлога да бранимо г. Кијаца. Добри познаваоци животописа г. Војислава Шешеља знају да је управо г. Кијац неколико пута, пре рата, хапсио г. Шешеља у својству инспектора талашње државне безбедности. Убрзо након тога долази и до окупације станице полиције у Бањалуци и протеривања дотадашњег руководства ЦСБ-а Бањалука. Ни њих немамо намеру да лично оправдавамо, нити да их бранимо, јер, често су чинили поступке које је Српска радикална странка оштро критиковала, а један од њих је био са г. Кијацом, често у "друштву" када је г. Шешељ (и други српски националисти) одвођен на тзв. информативне разговоре или у затвор. Овде су у питању принципи, а они могу пронаћи једино из Устава и закона када је у питању држава и њени послови. Следећи корак председнице Плавшић било је заузимање студија државне Српске радио-телевизије у Бањалуци. И тада настају бројни проблеми по Српску радикалну странку.

Препавши се за судбину сопствене и неутемељене политике, председница Плавшић је покренула пропагандни рат против српских радикала. Врата ТВ и радио станице су нам била затворена, а њихови новинари и уредници ширили су бескрупулозне лажи о Српској радикалној странци и њеним лидерима. Оваква ситуација кулминирала је објављивањем вести да српски радикали у Београду мобилишу добровољце и плаћају их по 200 ДМ да би одлазили у Бањалуку и присуствовали фамозном митингу Српске демократске странке, а потом рушили град, уносили страх међу грађане,

а политичке противнике нападали по њиховим кућама и "ликвидирали". Истина је да српски радикали нити су учествовали на том митингу, нити у његовој организацији, а могућност за демантовање те вести једноставно нису имали због тога што им ни једна радио или ТВ станица у Бањалуци није хтела уступити простор за то. За то време у осталом делу Републике Српске кампања Српске радикалне странке текла је фантастично, што је на крају и крунисано тако добрим резултатима.

За све време кампање српски радикали били су присиљени да се боре против најогавнијих лажи и превара, против ниске и кратковиде политике својих политичких опонената. На површину су, захваљујући тзв. независним медијима испливали људски и политички маргинали – полусвет, несреман да се бори са крупним изазовима, нити довољно mudar да ту борбу препусти онима који су то у стању. Но, народ је одлучио. На изборима у Републици Српској, условно речено, с обзиром на то да су били локални, на основу броја гласача може се закључити да је победила Српска демократска странка. Одмах иза ње, што није утеха већ констатација, налази се Српска радикална странка. На трећем месту, са победом у само две општине и солидним резултатом у Бањалуци налази се Социјалистичка партија Републике Српске, док је последња странка независних социјалдемократа (Милорад Додик), која је власт освојила само у једној општини. Изражено у бројевима, то би значило да је СДС добио око 260.000 гласова или око 35%, што је за 20% мање од протеклих избора (рачунајући у односу на укупно гласачко тело). Српска радикална странка добила је више од 150.000 гласова, тј. око 20%, или дупло више него на протеклим изборима. Социјалистичка партија добила је 100.000 гласова или 12%, и доживела пад у односу на протекле изборе, када је била коалициони партнер са још четири странке леве оријентације.

Једино су српски радикали доживели напредак.

Поставља се питање – како?

Доследном политиком вођеном од стране врха странке Српска радикална странка показала је да је једина озбиљна национална и политичка снага која је спремна да надвлада не само своје непријатеље већ и саму себе. Наиме, иако су многе прогнозе говориле да би извесна подршка (на којој су програм и снове градили бројне друге странке) председници Плавшић донела бројне гласове и обезбедила завидне резултате, српски радикали су консолидовали своју савест и дошли до става да учествовање у било каквим поделама може краткорочно да донесе одређену корист, али да принципијелно и програмски, људски и српски није прихватљиво, те да постаје катастрофално када се гледа у дужем периоду. Срп-

ска радикална странка због свега тога није подржавала нити једну страну Српске демократске странке (једна од страна касније се преименовала у Српски народни савез). Криминал и корупција су налазили своје место током рата и након њега међу људима који су у овим поделама стали и на страну председнице Плавшић и остатка Српске демократске странке. Многи од оних који су били одбачени као неспособни, искористили су ову прилику да се покушају поново винуту у први план. Обиље уских интереса толико је оптерећивало јавност да на то скоро никоме и није требало указивати пажњу. Због свега тога, на изборима су гласале две групе људи. Они који размишљају својом главом и српство доживљавају као духовни квалитет и они који су подлегли утицајима две скоро заражене ТВ и радио станице (Бањалука – Пале) и по инерцији заокружили број испред најчешће помињаног имена. Први су гласали за Српску радикалну странку и очито, на сву срећу, сваким даном их је све више. Други су се поделили по племенским и општинским таборима више подсећајући на поданике зараћених властелина него на грађане који, користећи своје демократско право, одлучују о својој судбини.

И једнима и другима биће онако како су се определили.

Што се тиче општина у којима је победила Српска радикална странка, а то су Српски Сански Мост, Орашје, Угљевик, Братунац, Власеница, Руло, Ново Сарајево, Србиње, састав је у односу на број становника, развијеност, демографски положај у Републици Српској и сл. веома разнолик, што је и добро, јер указује на чињеницу да Српска радикална странка није регионалног карактера, нити да за њу гласа одређени социјални слој. Показало се да је Српска радикална странка странка свих Срба, било да је реч о сиромашним или богатим, о Крајишницима или Херцеговцима, о образованим или необразованим. Позиција коју је освојила странка даје могућност да своје идеје шири у свим друштвеним сегментима и да се тиме издигне изнад приземних политичких схватања и погледа.

Оно што посебно весели је чињеница да је Српска радикална странка и у СРЈ у истој, (квалитативно), а бољој (квантитативно) позицији.

На крају, сетимо се војводе Шешеља како маршира београдским улицама, праћен само највернијим присталицама. Од тих десетак људи створио се гласачко тело од око 1.500.000 људи широм српских крајева.

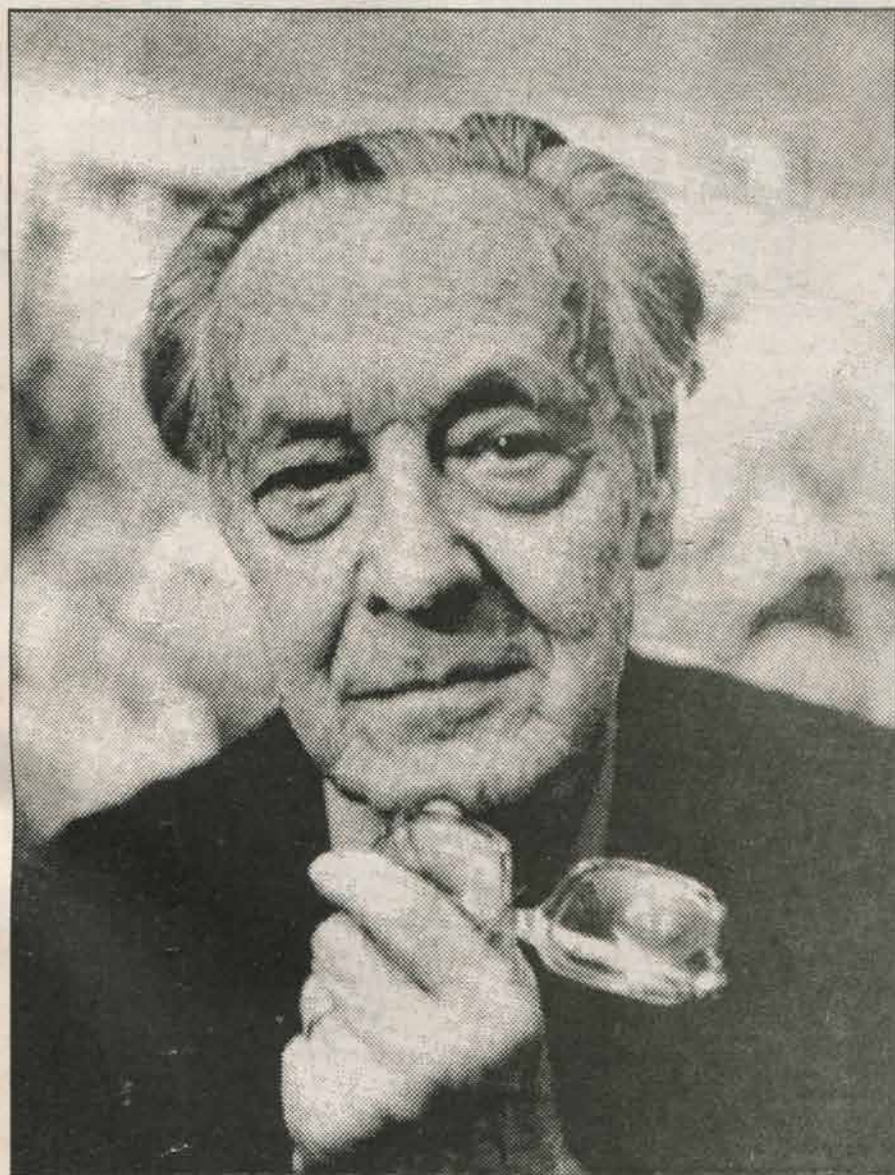
Корак по корак, сваким даном српски радикали су све ближе остварењу свог циља оличеног у страначком програму, а тиме и остварењу сна свих Срба – јединственој српској држави.

Огњен Тадић

ШТА ЈЕ СА ЛЕГАТОМ АКАДЕМИКА ДЕРОКА?

Поставља се отворено питање: Шта је са станом – музејом и завештањем чувеног београдског архитекте – академика Александра Дерока, Који је, поред храма Светог Саве, пројектовао још неколико зграда и споменика у Србији, објавио библиотеку оригиналних књига посвећених нашем богатом културном наслеђу, подучио више генерација градитељству...

Да ли је од знаменитог легата сликара – академика Недељка Гвозденовића, у Кнез-Михаиловој 46, Музеју и Скупштини града Београда, до ових дана, важнија приватна Деретина књижара, која више година незаконито опстаје на том драгоценом простору?

Александар Дероко

У време владавине тоталитарног система као и његових наследника, тзв. снага левог блока, многа значајна завештана великана пера, кичице и мисли Србије била су запостављена, присвајана од привилегованих појединаца, безочно отуђивана, поклањана страним мисијама или уступљивана на коришћење у ненаменске сврхе. До ових дана није отворен драгоцен легат књижевнице – академика Исидоре Секулић, чију је кућу на Сењаку откупио и доградњом јој изменио изглед познати драмски писац Душан Ковачевић. Вила комедиографа светског реномеа, Бранислава Нушића, у Шекспировој улици, уместо да се претвори у споменик којим би се поносили, и сада је у поседу наследника његове кћери, кућатеље врхунског вајара Ристе Стијовића је затворена за јавност, као и кућа приповедача Вељка Петровића. Таквих примера, апсурдних, има безброј.

Најбоље сведочанство о немару према значајним завештањима је случај "Галерије легата" сликара академика Недељка Гвозденовића, у улици Кнеза Михаила број 46, коју су пре више година неодговорни представници Скупштине града Београда уступили књижару-приватном издавачу Мирославу Дерети. Било је ту и протеста јавности, огорчених писама угледних културних стваралаца, поведен је и судски спор, забавило се чак и јавно тузилаштво, али без икаквих резултата. Јер, случај Дерета је постао политички, тако да је он до ових дана недодирљив. Све то је предмет једне обимне расправе, али како нас у овом случају занима брзи заборав оног што је својој отаџбини Србији оставио угледни академик Александар Дероко (1894–1988), овом приликом вратићемо се присећању на његов живот, дело, време. То све за опомену онима који долазе са жељом да се уместо Прибојевог

Обележите старе
Београдске куће
које је сручила
култура

Првобитна
фасада
Српског народног позорница
(саграђ. 1869. - сруш. 1918.)

Државна штампарија
(у Птој Лукиној ул.)
срушена 1961. год.

"ИЛИЈА КОЛАРАЦ СРПСТВУ"

Кућа Стојана Симића
(двор Обреновића)
саграђ. 1837
сруш. 1903

"Прва Београдска пивница"
(саграђ. 1863
сруш. 1945-)

Војна академија
(у ул. кнеза Милоша)
саграђ. 1852
сруш. 1945

Кућица за лист "Дневни Срб" "

А. Ј.
1983

меморијалном центру или Музеју афричке уметности више пажње посвети Музеју града Београда и осталим културним институцијама чији драгоцени легати труну по мрачним и влажним подручјима.

Топличин венац број 6

Скоро ће деценија од када нас је напустио уважени академик Александар Дероко, чувени архитекта, професор Београдског универзитета, неимар многих историјских објеката (Храм Светог Саве, Делијска чесма, Спомен-капела Видовданским херојима, Споменник косовским јунацима и др.), писац читаве библиотеке научних и популарних дела ("Света Гора", "Средњовековни градови у Србији", "Јероплан над Београдом..."), као и изванредан сликар родног града.

Топличин венац број 6 – необележена стара зграда на чијем је првом спрату са супругом Иванком становао академик Дероко, подсећа његове старе пријатеље на редовне састанке суботом у подне, где је главна тема разговора била: Београд данас и некада. Почев од старинског звонца, које се на улазним вратима потезе на ручицу, преко украсних тапета по зидовима прекривеним уметничким сликама, као и изрезбареног стилског намештаја у народном духу, све до Дерокове радне собе и атељеа, све је овде остављало незабораван утисак патине, склопа, хармоније. А колико су тек поглед плениле сјајне слике Надежде и Растка Петровића, Саве Шумановића, Јована Бијелића, Мила Милуновића, Мирка Кујачића, Лазара Вујаклије – драгих пријатеља породице Дероко. Ту је и она позната Пикасова оригинална литографија са посветом: "A Sacha Derocco, bon souvenir et amities, Picaso, Paris, 1927". Затим, пажњу привлаче и велике скулптуре, нарочито од Стијовића, Посандића, Палавичинија... А у радној соби – атељеу је збирка живописних Дерокових слика и цртежа, које најбоље сведоче о његовом трагичком животном путу, јер он је свагда за себе истицао да је кроз живот увек "ишао широко отворених очију". Као да је то јуче било, сећам се док нас његова нераздвојна животна сапутница, госпођа Иванка, нуди кафом и ракијом, висок као бор, чио и у 88. години, професор Дероко, са пуно топлине прича о својим ранијим боравама у Светој Гори, коју је обилазио "и чамцем, на мазги и пешине" вредно проучавајући старине, цртајући њене знаменитости и правећи документоване снимке фото-апаратом. Током гостовања у конаку манастира Хиландар, древне српске задужбине Немањина, насликао је Дероко три велике зидне слике посвећене његовим оснивачима, а написао и изврсну путописну књигу оцењену од критике као "корисну и поучну".

Рођен у центру београдске вароши

Рођен 16. септембра 1894. године у Београду, Дероко је до 1900. живео у кући деде по мајци Јована Ђорђевића, која је била у Кнез Михаиловој улици, више деликатесне радње код "Перола", преко пута некадашње неугледне, мале кафане "Албанија", а садашње палате истог имена. Овде, живећи поред чувеног "Ује" Ђорђевића, професора Велике школе и оснивача Српског народног позоришта, Дероко је видео, на челу са Милком Гргурићем, читаву плејаду великана сцене, књижевности, науке и ликовне уметности. По Ђорђевићевој смрти родитељи се са децом сели "негде близу Саборне цркве", у кућу са чијих је прозора Дероко радознало посматрао свадбу краља Александра Обреновића и свечану крунидбену поворку краља Петра Карађорђевића. У време анексионе кризе 1908. године, слушао је Нушићеве родољубиве говоре за ослобођење поробљене браће у Босни и Херцеговини, док је Воја Танкосић у Раковици обучавао његове вршњаке како се бацају бомбе. Док су Савом демонстративно пролазили аустријски монитори, пливајући са школским друговима до средине реке, дечаки су им пркосно и храбро довикивали "abcug Austrija!". Остало је забележено на пливачким такмичењима: млади Дероко 1911. године носио је прве златне медаље од Српског олимпијског комитета. Три рата нагло су прекинула дечачке игре. Пријавивши се као добровољац, Дероко је учесник славне Церске битке, а потом га обучавају у француској ратној школи крај Париза да би постао пилот на солунском фронту. "Рукама смо избацивали мале бомбе", прича Дероко, "То су, у ствари, биле обичне топовске гранате на које је био монтиран стабилизатор. Нисам био никакав херој, често је било током борбе зорта, али сам летење страшно волео..."

Висок, по опису Црњанског, сличан "неком античком атлети са зеленим очима", Дероко је у тим младим годинама од ратних последица оболео на плућима, тако да се подвргао озбиљном лечењу у бечком санаторијуму, где га је одушевело сликарство Оскара Кокошке. После опоравка, желећи да постане конструктор авиона, Дероко најпре студира на машинском одсеку Техничког факултета у Београду, а потом проводи годину дана "на грађевини" у Краљевској школи за инжењере и техничаре у Риму. Током студија, највише се дружи са песником Растком Петровићем, обилазећи током распушта поштанском дилжансом, или јашући на самару блиских коњића, старе градове и средњовековне манастире по Србији, Црној Гори, Македонији и Косову, где обоје праве скице виђених знаменитости и бележе непосредне утиске.

Због дужих, повремених боравака по санаторијумима у иностранству, Де-

роко је дипломирао на архитектонском одсеку београдског Техничког факултета тек 1926. године, али са високим оценом. Добивши француску стипендију у Паризу, на Ecole des Etudes слушао је предавања светског византолога Габриела Мијае, који се одушевљавао лепотом српских средњовековних задужбина и фресака и написао о њима две значајне књиге. По повратку из Француске, Дероко предаје на Београдском универзитету, пуње четири деценије византијску и стару српску архитектуру, народну архитектуру и историју архитектуре старог века. Познат као сјајан предавач, Дероко је написао неколико стотина научних радова и аутор је десетак пионирских књига из области својих истраживачких подухвата на тему народног неимарства као и описа наших средњовековних градова. Веома привржен путовањима, ради истраживања је обишао од Цариграда до Лондона и од Мадрида до Москве скоро целу Европу, боравио у Малој Азији, Египту и САД.

Поред остварења многих историјских и грађевинских објеката, посебна Дерокова љубав је посвећена историји Београда као и сликарству. Прве бојине добио је од свог ујака, чувеног хумористе Стевана Сремца, а како Дероко истиче, највише је о ликовности научио боравећи у атељеу Стеве Тодоровића, затим на часовима цртања код Миловановића, Бранка Поповића и Петра Добровића. За време окупације, заточен у бањичком логору смрти, Дероко је остварио узбудљиву мапу цртежа и графика посвећену патњама заточеника.

Противник рушења старих здања

Веома дружељубив и у старим данима, причљив до бескраја, Дероко ми је једном приликом показао низ својих успешних, карактеристичних цртежа из циклуса под насловом: "НЕКЕ ЛЕПЕ СТАРЕ БЕОГРАДСКЕ КУЋЕ КОЈЕ ЈЕ СРУШИЛА НЕКУЛТУРА", рекавши том приликом:

"Ретка је у Београду зграда стара више од века, јер се свако ново доба, односно режим, такмичи у рушењу. Уз мало добре воље и осећања за културне вредности, требало је сачувати или обновити низ значајних здања из аустријског периода: капију и касарну принца Александра од Виртемберга код данашњег ресторана "Руски цар", као и његов двор на Дорћолу звани "Причинчана", а то у турском преводу значи принчев хан... Није требало срушити ни значајне зграде из ранијих времена као што су: пашин конак у Горњем граду, господска кућа Наума Ичка, савска Бумрукана-царинарница где је било прво позориште, па онда велики кнез Михаилов хотел "Јелег", двоспратница Војне академије, кнез Милошев двор, конак Стојана Симића, кнез Михаилов двор, Државна штампарија у Поп Лукиној улици, стара кафана "Албанија"

са чувеним сатом, кућа Илије Коларца у Македонској улици и др. Требало би обновити чувене дахијске конаке, као и онај Карађорђевићев, затим чувену зграду Правитељствујућег Совјета – српске устаничке владе, где је Доситеј умро, тамо преко пута данашњег Студентског парка. То се сада почело са чесмама. За Делијску чесму на основу оне раније дао сам, сматрам, успео нацрт, али нису то верно спровели у живот”...

Зашто Београд не излази на реке?

Изражавајући дивљење према Београдској тврђави и њеним обновитељима, Дероко ми је више пута са жаљењем у гласу говорио о великом пропусту што Београд, током прошлих векова није још изашао на своје реке:

“У својим написима залагао сам се да и наша београдска варош, попут Будимпеште, Прага, Москве, Париза или Лондона, изађе на обале својих лепих река. У ствари, Београд је током прошлих векова због сталних туђинских најезди био приморан да изневери основни византијско–библијски принцип грађења крај воде. А Београд се у многим светским хроникама највише помиње по древној тврђави на ушћу Саве у Дунав. Једино у време процвата под владавином деспота Стефана Лазаревића, наш град је био чувен и по својим пристаништима, као и у оно још даље време када је носио назив римског Сингидунума. Чувени животописац Константин Филозоф поредио је средњовековни Београд са значајем Јерусалима, док је реку Саву назвао “једном од тридесет и шест знаменитих у васељени”. Начињена је нео-

простива грешка када је у прошлом веку затрпано Деспотово пристаниште у првој српској престоници Београду, које би требало што пре реконструисати, јер то је узбудљиво сведочанство златног доба Србије из 12. века за владавине чувеног нашег владара и песника Деспота Стефана, када је његов двор по богатству и култури имао већу моћ од ондашњих европских дворова. О злату и сребру средњовековне Србије слали су извештаје многи страни посланици, истичући да оно овде “тече у потоцима”. Нажалост, каснија, туђинска освајања, удала су Београђане од својих река, тако да више саобраћај лађама није везивао варош са обалом. Доцније су трговина и привреда прекинули ту везу, прво изградњом ругобне кланице, па онда апсурдним железничким колосеком око Доњег града, да би на крају све било упропашћено оним несрећним пристаништем са многим магацинима на Сави и Дунаву. Надам се да ће садашње генерације више учинити за Београд, да он, најзад, опет изађе на своје обале, да ће некултуре, бар у том погледу, нестати”...

Стари академик Дероко изражавао је своје жаљење што је тако нехатно уништено београдско средњовековно пристаниште, и наду да ће се оно обновити, тамо, између Куле Небојше и бастиона Светог Јакоба, да би путници – намерници, као у давна времена, чамцима или бродовима улазили право са река у стамену Београдску тврђаву, најпре угледавши доњоградске споменике познате из народне песме и предања: Кулу Небојшу, Капију цара Карла VI, бедеме и зидине, кулу Деспота Стефана...

Против солитера – “мравињака”

Привржен српском народном немарству, професор Дероко није био одушевљен изградњом модерних здања у Београду, по угледу на истоветне конструкције облакодера или кула са запада, за које је истицао да су “слични мравињацима”, симболично их називајући “кавезима од челика, бетона и стакла”. Једном приликом, веома критички, оштро говорећи о тим тескобним, неподесним за живот достојан савременог човека, нехуманим, превисоким здањима, Дероко је у шали напомињао: “Оног мог пријатеља Корбизијеа требало би обесити због његових идеја о кућама као машини за становање”. Истом приликом, Дероко је изразио чуђење да је Корбизије, тај чувени архитекта светског гласа, у свом “Дневнику” забележио за Београд да је “најружнији град на најлепшем месту на свету”. На моје питање шта мисли поводом тог Корбизијевог записа, Дероко је одговорио:

“Он је цариградским друмом 1910. године само пропутовао кроз Београд, па ме чуди да није запазио ту крајњу супротност између величанственог положаја тврђаве и вароши, о чему је писао са усхићењем 1834. године француски дипломата – гроф Воа ла Конт, насупротив скромнијим али лепим зградама оријентално–балканске архитектуре и каснијих класичних узора. Мени је Корбизије говорио да се одушевио функционалношћу чаршије у Књажевцу, чије је куће скицирао. А затим, био је опчињен орнаментиком грнчарије из Тимочке крајине”...

На питање како би требало градити код нас, академик Дероко ми је после краћег размишљања одговорио:

“Кад је реч о београдској архитектури, увек сам се залагао да треба градити куће у којима би људи требало да што удобније живе, раде, спавају, болују и све остало под заштитом крова и зидова. Ту разум и логика морају бити изнад свега, а помодарство на последњем месту. Било је чак архитекта који су предлагали да се цело село смести у један облакодер и да одатле обрађују земљу, што је апсурдно и лудо. За тим, велики је пропуст што се Београд без метроа гради по удаљеним селима, док је у самом његовом центру пуно “Митићевих рупа” (мисли на неизграђен велики трговачки магацин и радњу Владе Митића на тргу Славија, који је потом фамозна Дафина закупила за своју пропалу банку – пр.п.), а још већа невоља је што су многе драгоцене, историјске куће у скорашње време, биле порушене. Зато бих ја оставио поруку заједно са својим легатом Академији да се направи велика, опоменића изложба на ту тему, везану за нехатно рушење знаменитих београдских здања. Да би се бар тако заштитила она малобројна, преостала, значајна здања за српску културу и историју”.

Остаје отворено питање: шта је са легатом уваженог професора и академика Александра Дерока?

Београд на сусрету два века – кушатила на Сави (цртеж А. Дерока)

Коста Димитријевић

Прва постизборна конференција за штампу

Велико интересовање медија за најуспешнију политичку странку у Србији

Када ме у другом кругу демократских избора грађани Србије изаберу за председника Републике:

- Обновићу демократску и јединствену српску државу
- Обезбедићу поштовање Устава и закона
- Гарантоваћу сигурност свим грађанима
- Спровешћу праведну приватизацију која представља основни услов модерне тржишне привреде
- Омогућићу грађанима Србије достојанствен живот и материјалну сигурност
- Вратићу Србији углед и традиционалне пријатеље
- Бићу добар домаћин у земљи вредних људи

Војислав Шешељ